

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az ébredő társadalom.

Budapest, február 16.

(s.) Nem mertünk hinni a magyar társadalom lelkiismeretében, köteleességtudásában, ezért adtuk ki azt a jelszót, hogy *divattá* kell tenni a magyar ipar pártolását. Ennek a felszólításunknak visszhangja támadt, még pedig olyan visszhangja, amely a társadalmi lelkiismeretből fakadt. A fővárosi társadalom egyik előkelő tényezője, a Lipótvárosi Kaszinó vállalkozott arra, hogy megindítja az iparpártolás divatját. És ezt az elhatározását olyan módon manifestálta, amely ennek a társaságoknak éber lelkiismeretéről és erős köteleességtudásáról tanuskodik. Az a határozat, amelyet a minap kimondott a Kaszinó választmánya, épp úgy bizonyosága ennek, mint az a megokolás, amelyvel *Sámuel* Lázár képviselő bevezette az indítványát. Mind a kettő annak a dokumentuma, hogy igazán komoly kezdeményezéssel van dolgunk.

Kötelességből vállalkozik *divatcsinálásra* ez a kaszinó, amelynek eddig már nem egy vállalkozása nagyon szépen sikerült. Kívánjuk, hogy ez a vállalkozása mindenképp sikerüljön. Nem is kívánjuk: *elvárjuk* tőle, hogy sikerüljön, mert ez csak rajta áll.

Megpróbáljuk ezt egy kis számitással bebizonyítani. A Lipótvárosi Kaszinónak, ha jól tudjuk, vagy másfélezer tagja van. Tulnyomóan módos ember, nagy részük vagyonos és nem éppen kis számmal vannak közöttük dús gazdagok is. Ott van a főváros egész nagykereskedő világa, a haute finance és a börze, meg egy sereg szépjövendű lateiner. Ez a másfélezer ember másfélezer családot jelent. Csupa olyan család, amelynek részint gyönyörű, részint társadalmi állásánál, részint műveltségénél, részint fényűző hajlamánál fogva nagyon kifejlett igényei vannak. Ez a másfélezer család ipari szük-

ségekre, beleértve a ruházatot, élelmet, piperét, butorokat, kelengyéket, alkalmi ajándékokat, — a viszonyokhoz mérten nagyon szerény kétezer forintos átlagot véve — elkölt évenként három millió forintot. Ha most fölteszszük, hogy a Kaszinó minden tagja komolyan teljesíti a köteleességét és ha fölteszszük, hogy a megindítandó propaganda eredményeképpen minden tag csak egy-egy hasonzóru embert nyer meg a mozgalomnak, akkor ez már magában véve is évi hat millió forintot jelent a magyar ipar számára. Ha még ehhez hozzávesszük azt, hogy a kaszinó tagjai közt seregestől vannak olyan emberek, akiknek az üzlete, gyára, bankja, irodája jelentékeny mennyiségű iparcikket fogyaszt: akkor hamarjában még elképzelni is bajos, mekkora emelkedést jelentheti ez az egyszerű kaszinói határozat. A magyar iparcikkek kelendőségének. Világos tehát, hogy ennek a mozgalomnak egy esztendőn belül nagyon érezhető eredményeket kell teremnie. Ezeket az eredményeket mi számon fogjuk kérni azoktól az uraktól, akik most olyan nemes fellendüléssel adtak példát a hazafias köteleesség teljesítésére. De még jobb szeretnők, ha nem is várnak be a számonkérést, hanem mostantól egy esztendőre ők maguk dicsekednének el akciójuknak az eredményeivel. Olyan dicsekvés lesz ez, amelyet senki sem fog a szerénység rovására írni, hanem tapsolni fogunk mindnyájan, akik nagyrabecseljük a társadalmi szerveknek a nemes célokért való erő-kifejtését.

Hát ezt várjuk mi a Lipótvárosi Kaszinó akciójától. Ekkora súlyt, ekkora értéket jelent már *egyetlenegy* kaszinónak a felbuzdulása is. De hány kaszinó van még ezenkívül az országban? A fővárosban is van egy egész sereg. Itt van például a Nemzeti Kaszinó, ahol a minap az al-

truizmust prédikálták és az Országos Kaszinó, ahol nem prédikálták az altruizmust, hanem a társadalomnak nemzeti alapon való egységes szervezését. Szeretnők remélni, hogy a kezdeményezés demokratikus eredete nem fogja visszariasztani ezt a két nem demokratikus társaságot, hogy siet megragadni az alkalmat a pezsgő mellett kimondott és megtapsolt jelszavaknak egy kis gyakorlati alkalmazására. Ne röstelljék követni a példát. Itt az alkalom, hogy gyakoroljanak egy kis önzetlenséget — nem sokat, mert csak egy kis kényelem feláldozásáról van szó — és hogy élére álljanak a társadalom egy erősen nemzeti célú szervezkedésének, amely ha egységes tud lenni, szédületesen nagy eredményeket jelent. Őszintén szólva, mi is jobban szeretjük volna, ha ők lettek volna az elsők, időrend szerint is, a kezdeményezésben. De nem kell félniök, elsők lesznek így is, mihelyt akarják. Haladjanak az élén a nemzeti divatcsinálásnak, példával és hangulatkeltéssel. A magyar polgári társadalom nagyon szerény és nagyon készséges. Szívesen átenged minden érdemet nekik. Csak a haszon lesz az egész nemzeté.

A társadalom most megmozdult. Lusta álmából ébredezni kezd. Az a mag, amelyet elvetettünk, kikelt, noha csak egy barázdában. Várjuk, hogy egymás után kivirít a többi is. A rögek mozognak szerzte az országban, az élet meleg fuvallatát érezzük fölöttük szerte-áradni. Mindenfelől minden nap érkezik egy-egy hír valamely próbálkozásról. Igaz, hogy ma még csak lelkes ígéretek hallunk s nem látunk cselekedeteket. De hiszen csak a kezdet ez. Hinni akarjuk, hogy következnek nemsokára a cselekedetek is. Most még csak a hadi készülődés folyik, de nemsokára meg kell indulnia a vértelen háborúnak az egész vonalon. Hódító és felszabadító hadjárat lesz ez. A magyar hazát hódítjuk meg a magyar

T Á R C A.

Kati.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Latzkó Andor.*

Mint a nap felé fordul a napraforgó, hogy ne vessztesse el még utolsó sugarát se, Kati szeretni akart, szeretni, a míg elakad a lélegzete és fonyadt karja nem bírja már sem a munkát, sem az ölelést.

Fürdőni szeretett volna tengerében a gyengédségnek, örökös vágy égett benne susogott szavak után; telhetetlen vágy egy szó után:

— Szeretlek.

A természet kegyetlenségének egy testet öltött tréfája volt: csunya és szerelemszomjas; sovány és buja.

A haja kócos volt és durva, az ajka keskeny és szederjes, a homloka alacsony és dombori, a teste alakatlan. Az orrcimpáin lehuzódó két szokatlanul mély vonás visszataszítóvá tette az arcát. A susogása rekedt kiáltozás volt, a beszéde kinos, bántó hebegés. Otrombán, nehézkösen szaladt fel és le a lépcsőkön, kettőt, hármát is átugorva egyszerre; csak a tekintetében volt valami félnél, alázatos könyörgés, mintha bootsánát kérné mindenkinek, amiért hogy nem bujik el, amiért hogy mutatkozik.

Mint ahogy a vert kutya könyörgve mondja a szemével:

— Elég már! —

egy esdekel minden pillantásával egy jószóért. Mint aki igen nagyon régen nem evett, és éhen-szomjan nézi végig a mások ebédjét, úgy sürögölődött a konyhában, a eselédek közt, a va-

sárnapi mulatóhelyeken; mindenütt, ahol dühöng a szerelem — tizenégy napi felmondással.

Sok gunyt elszendvedt, sok tréfát elhallgatott a csunyaságára, a szerelmettségére és mesebevaló szorgalmára, melylyel a mindenkoridő gazdáját szolgálta.

Kézről-kézre adták mindenütt; a szakács, a portás, a kocsis, a házmester, a hány legény ember csak volt a háznál. Mind a hónap elején szerette, a míg futotta a béréből. Mert Kati szívesen adta a pénzt, azt a néhány nyomorult forintot, melyért olyan eszeveszetten megdolgozott. Már mindenki kikapogatta a gyengéjét: egy kieroszakolt kézszerítés, egy melegebb szó és Kati megállt. Letette a suroló kezét, lesimitotta kötényét és egyszerre elváltozott az arca.

Mintha a szeretet minden glóriáját oda vetítette volna arcára egy láthatatlan reflektor.

Számtalanszor faképnél hagyták, számtalanszor rászédtek már; és ő még mindig ölelésre tárt karokkal fogadott mindenkit.

Mint a szerelemre termett, fehér gömbölyű asszonyok eszeveszett készséggel adják a bajukat a qui les veut, és mindig kevesellik az ön-feláldozást, ha egyszer belefogtak, úgy szórta Kati azt az ő néhány összekuporgatott forintját attól a perctől fogva, mikor valaki először fogta át a derekát.

Az a pénz, amelyikért megdolgozott reggel, este, nappal, éjszaka, neki olyan számba ment, mintha a testének egy része volna. Nem szígyenkezve adta, sőt — büszkeséggel; kacérán, mint mikor egy szép asszony csókra nyújtja az ajkát.

Keserien itta a kávéját, hogy eladhassa a cukrot, mikor meggyülemlt. Vendéglátások majd belepuzzult a szolgálatkészségbe — a borraivalóért.

Hihetetlen kapzsisággal gyűjtötte, őrizte a pénzt.

A eselészoba homályos kis fali tükre minden este kegyetlen őszinteséggel mutatta szomorú soványágát. Nézte a kezét: vörösré marta a lug; a cipőjének rég lekopott a sarka. És oda-szaladt vigasztalódnia a ládafiához; számolta a pénzt, ezüstöt, nickelt, és kigyulladt az arca, bizsergett benne a vér, mint egy aktmodellben, mikor a tükrök előtt kacérkodik önmagával.

— Azt adom, amim van; ez a pénz az enyém; azért adom, a mi kell; nekem pedig szerető kell!

Ennyiből állt Kati egész okoskodása.

Kiaszott, elfonnyadt, megvénült; csak annál szomjasabb lett!

Egy villamos szerelő okozta a veszít.

Valami hibát megkeresni jött a házhöz; Kati tartotta a létrát, adogatta fel a drótot két nap meg egy vasárnap délelőtt.

Csunya legény volt: kancsal, vörhenyes bajsz, és csak úgy dünyögve, félvállról szólott le Katihoz. De Katinak épp akkor nem volt senkije. És dolgoztak együtt, egyik fent a létrán, másik a fövényben; mire megvolt a hiba, ők is meg-egyeztek.

Kati felmondta a szolgálatot.

Kisütötte, hogy napszámba többet lehet keresni. Ahol épp vendégség van, ott elkél két dolgos kéz, és ha az ember szemfüles, elesipi a borraivaló a házi eseléség elől. Hol nagymosás, hol takarítás; tizenhét esztendő alatt sok házban megfordult, lesz munka, csak győzze!

És így lett a szerelő Kati megrontója.

Az első hónap után verte egy darabig. De csakhamar belátta, hogy az nem fog rajta. Néman tartotta oda keskeny, esontos hátát; legfeljebb ha olykor fel-felzisszent. És mikor a legény beleunt, megint a nyakába csimpaszkodott.

Majd egy félév tellett bele, míg a legény kisütötte, hogy lehet megpuhítani.

iparnak és ezzel felszabadítjuk magunkat a gazdasági rabságból. Soha még ilyen kedvező alkalom nem volt ennek a hadjáratnak a győzedelmes megküzdésére. Ugy érezzük, hogy ez az alkalom nem jön többé vissza, ha most elszalasztjuk. Egy ilyen nemzeti háborúhoz erős hit kell és erős kötelességtudás. Ugy érezzük, hogy mind a kettő ébredzik most a magyar társadalomban. Hogy ébren is maradjon mind a kettő, annak hatalmas örei lehetnek a társadalmi egyesületek. Foglalja el mindegyik sietve a maga örállomását. És ahol nincs elegendő hit, elegendő kötelességtudás, ott pótolják a divat szurrogátumával. Ez nem elsőminőségű hadiszerszám, de megteszi a magáét, ha helyükön vannak a vezérek és nem alusznak az örök.

A budget-vita.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 16.

Az idősebbeké az elsőség. Az ülés ugyan a fiatalságé volt, de ez udvariasan átengedte az első helyet két idősebb honatának, akik az ülés első felén barátságosan megosztokodtak. Jobbról Fassie Tódor, balról gróf Benyovszky Sándor szólt fel s a maga pártja rokonszenves figyelemmel hallgatta mindakettőt.

De a mai ülés mégis inkább két fiatal erőnek hozott a dicsőség édes italából.

Werner Gyulának jutott belőle több, de Mezőssy Bélának sem kellett szomjan maradnia. (Ő különben a maga arasznyi parlamenti pályáján már eddig is annyit ivott a dicsőség italából, mintha kijárna neki minden beszédhez, akár másnak a rendes pohár viz.) Ma Werner Gyula volt a szerencsésebb — ami különben rossz szó, mert nem a szerencse kedvezett neki, sőt ritkán volt szónok nehezebb szituációban. Rokonszenves egyénisége, igazán hűdítő előadása, a tárgynak egyaránt imponáló szerete és ismerete, mindenekfölött pedig a formának biztos kezelése, a poéta és politikus munkájának gyönyörű harmóniában való egyesítése: ezek hozták meg neki a nagy, az egyszerűen szenzációs sikert.

Délután egy órákor — hogy ezzel a kis epizóddal eleve jelezzük a a hatás nagyságát — a folyosón mindenki csak a Werner Gyula sikeréről beszélt és Kiss József utóljára már szinte idegenen szólott:

— De hát hogy lehet ilyen sikert — pénteken

Mikor nem volt pénz, egyszerűen nem vette észre. Hiába tett-vett Kati a szobában, a szerelő meg se mozdult. Ha cirógatni jött, elfordult tőle, ha erőszakoskodott, eltaszította. Nem vett tudomást a kezétől.

Ilyenkor Kati majd belefult a könnyeibe. És másnap kerített pénzt, ha a föld alól is; dolgozott, rohant, mint aki az esztét vesztette, és este boldogan tért haza egy-két forinttal.

Mert tudta, hogy mi várja.

A szerelő megváltozott, mihelyt pénzt sejtett: gyengéd volt egy fertály órahosszat. És ezért a fertály óráért ölte bele Kati testét-lelkét a munkába. Egy fertály óra gyengédségért. Amit a többiek megkaptak csak úgy, amit mellette, körülötte megköveteltek a lányok jóelőre, mielőtt csak az ujjuk hegyét is odaadták volna, azért ő látott-futott halálos sietséggel, egy fertályóráért, hogy néhány jó szót kapjon.

És mikor odaadta a pénzt és a legény megfogta a kezét!...

Mintha a szeretet minden glóriáját oda vetítette volna az arcára egy láthatatlan reflektor. Látta, hogy a többiek kérietik magukat; látta, hogy a többiekre csak úgy árad a szeretet; válogatósak! Látta és dolgozott a maga fertályórájért.

Nem irigykedett, nem zugalódott, nem panaszkolta fel a baját senkinek soha, csak egyszer. Amikor a szerelő is elhagyta.

Akkor kiszaladt az udvarra és jajgatott, hogy összeszaladt a ház népe. Elsírta a buját, átkozta az embert, átkozta a leányt, aki elesalta, és újra kezdte mindig, nem restate szászor elmondani, hogy mennyi pénzt beleölt, hogy mióta szolgálja.

aratni! Most már nem csináltathatom meg az arekőpét a Hétnak...

Hát annyit ez mindenesetre jelent, hogy a Werner Gyula a hétnak is, a Hétnak is bizonyos szempontból szenzációja lett mai beszédével. S méltán. Mikor a nemzetiségi kérdéstről — ez volt a témája — előtte már olyan nevezetes csaták estek, nem közönséges talantum kellett hozzá, hogy Werner Gyula ezen a téren még ennyi babért tudott aratni. Eleinte némi hidegség is mutatkozott, mikor témáját megpendítette. Már megint a nemzetiségi kérdés! De aztán föl-tűnt az a magas szempont, amelyből ezt a kérdést nézni próbálta: az egész világon mutatkozó faji harcnak művészi megrajzolásából vezetvén le a mi nemzetiségi bajainkat. Ez tetszett. Mikor a legnagyobb tisztelettel bár, de Melezer Vilmos minapi beszédébe kapcsolta polemikáját, ez megint egy kis hidegséggel találkozott. Mirevaló a polemikus forma? De ezt a hidegséget is legyőzte a szónok. Sőt annyira tudott uralkodni hallgatóságán, hogy a Ház észre sem vett okoskodásában egy hízogot: azt, hogy a szászok ellen fordult támadásának egész éle, holott maga is beismerte róluk, hogy őszintén ragaszkodnak az állameszméhez, ellenben elfelejtett az oláhság ellen fordulni, mely nyíltan hirdeti és gyakorolja a centrifugális törekvéseket. Régi okiratokból, magyarokból és latinokból és szászokból — kiszedegette a faktumot, hogy a szász községek már Róbert Károly idejében is magyar nevek voltak, a magyar helységnevekről szóló törvényt tehát csak ezeket a történelmi faktumokat állította vissza. Sorra citálta Werner ezeket a történelmi irásokat és nincs a Háznak olyan oldala, ahol lélegzet-visszafojtva ne figyelték volna.

— Eljón! — lelkesedett az öreg Madarász József s első volt, akinek kezei tapsra verődtek össze.

De tapsoltak és éljeneztek minden oldalon. A történelmi kiszedett argumentumok meggyőztek, az elmés ötletek gyujtottak, az előadás előkelősége és közvetlensége mindenkit megfogtak és a fiatal szónokban valami szerencsés inspiráció dolgozott, hogy — az igazgatás kritikájára történt, kevésbé sikerült kirándulás után — beszédének végén visszatért a nemzetiségi kérdéshez és így a sikert nem hagyta kezei közül kisziklani. Minden tábortól siettek neki gratulálni s a karzaton, ahol jobban megfigyelik az ilyesmit az emberek, egyszerre sutogni kezdtek:

— Szilágyi is gratulál neki... S milyen melegséggel!...

Elmondta, hogy a kutyája volt, hogy ő tartotta jól mindennel; dolgozott, hogy ő urizáljon!...

— Hiszen láthatták kendtek!

És ekkor, ekkor egyszerre csak megszólalt egy hang: valaki azt mondta, hogy úgy kell neki, minek varrta magát a nyakába? Láthatta, hogy nem őt akarja, hanem a pénzét.

Kati egy percig hallgatott, elállt a könny az arcán, végig nézett a lányon, a kövér Tónin, amint a házban hívták.

Látta, hogy szép, hogy fehér, hogy güm-bölyű; az ebéd mellől ugrott fel, még ott volt egy darab rétes a kezében és szinte gunyosan mérte végig szegény elszórt, öreg leányt.

És Kati neki ugrott, egy gondolata volt: csuff! tenni! Evtizedes szenvedése egyszerre eltört. Mikor lefogták, tajtékot, közönséges dühvel szitkokat szórt a szemébe.

Csak mikor lecsillapult, fakadt újra sirva és panaszkolta újra meg újra régi baját, meg-meg-toldva azzal, a mi épp az eszébe jutott.

Azt mondta, hogy járt ő elég gazdag házhoz, látott nem egy asszonyt, nem egy lányt, aki nem volt szebb nála. Férjhez mentek mind, pedig tudták, miért kellene! Tudták, hogy a pénzük nélkül várhatnának itéletnapig; kapva-kaptak a vőlegényen mind, mind, finom uri lányok szemet hunytak, hallgattak!... Mert akarták a férfit!

A szomszédok dörmögtek, olyik helyben hagyta; lassankint elszéledtek, Kati pedig befordult a szobába.

Síránkozott reggelig, aztán marólugot ivott. Mert eselőd volt.

A kétségtelenül megkapó, szép beszéd hatása kiáradt a folyosóra is, ahol öregek és fiatalok, jobbjártiak és szélibalik egyaránt sok szeretettel emlékeztek meg a fiatal képviselő megérdemelt nagy sikeréről.

S talán ez a nagy és általános tetszés okozta, hogy Mezőssy Béla a beszéde elejére rögtönzött kis polémiával nem tudott hatni. Nem jó az ilyen szép sikereket kikezdeni — még azoknak sem esett jól, akik pedig egy hiten vannak Mezőssy Bélával: hogy idáig a nemzetiségekkel nem csináltak politikát s ha igen, akkor csak — kortespolitikát. Mezőssy e rögtönzött kritika után áttért beszédje lényegére, amely a belügyi igazgatásra vonatkozó passzusában ületes, okos és sokszor szerencsés is volt.

Igy hát sikere volt azért mind a két szónoknak. És a fiatalság sikere volt...

A képviselőház ülése február 15-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órákor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Pósz Sándor, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác.

Elnök: Megnyitja az ülést.

(A belügyi költségvetés.)

Fassie Tódor: Elfogadja a költségvetést. Teszi ezt a kormány iránti bizalomból, mert hazánk a liberális intézményekben mint erős magyar állam virágozni fog; teszi ezt azért, mert reménye van arra, hogy a kormány a nemzetiségi kérdésben pártatlanul fog eljárni. A közigazgatási reformnál hangsúlyozza, hogy a kör- és községi jegyzői intézményt ki kell szélesíteni. Minden igazi magyar érzelmű román jól tudja azt, hogy a liberális intézmény fővirágzásával lehet csak ezt a hazát boldogítani. A nemzetiségekkel szemben a kormány a türelem politikáját óhajítja érvényesíteni.

Minden higgadt gondolkozásu román ajku polgára e hazának belátja azt, hogy csakis hazánk liberális intézményei felvirágzásában lelheti javát. (Helyeslés a jobboldalon.) Kivételek mérvadóknul nem szolgálnak. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Az okos anya viszálykodó és szűzhöz gyermekeit szeretettel és anyai türelemmel egyeztetni ki. (Igaz! Ugy van! jobboldalon.) A jó testvér az anyai igyekezetét őszívvel fogadja. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ez a két tétel a nemzetiségi kérdés elbirálásánál megszívlelendő volna. (Helyeslés a jobboldalon.) Ünnepelesen tiltakozik itt az ország színe előtt az ellen, hogy a magyarországi románok nem tartanak érdeklődősséget hazánkkal. (Helyeslés a jobboldalon.) Jól tudjuk mi azt románok, hogy ahol a magyar boldogul, ahol a magyar szenved, sorsos a román is. Testvérek voltunk mi románok a multban, rajta leszünk, hogy testvérek maradjunk. (Helyeslés és éljenzés a jobboldalon.) Szilővármegyájára az ugynevezett Biharországra hivatkozik, (Halljuk! Halljuk!) mint olyanra, ahol a románok a magyarokkal testvérek és békés egyetértésben élnek, résztvesznek hazánk alkotmánya minden ténykedésében és gyakorlatában. (Helyeslés a jobboldalon.) De saját kerületére is hivatkozik. Ebben a kerületben még soha semmiféle államellenes igazgatás, ténykedés nem volt, nem fordult elő, de nem is fordulhatott elő, ott, a magyar ajku és román ajku vegyes községekben a román ajku megtanulja a magyar, a magyar ajku román anyanyelvét.

Róman vagyok, t. Ház. Szeretem melegen hazám, szeretem vallásomat és felekezeteimet. Ezen felekezeteim iránti szeretetemet indit arra, hogy Komjathy Béla képviselőtársamnak a brassói gör. kel. román Szent Miklós-egyházra vonatkozólag, valamint Metianu érsekmire vonatkozólag felhozott állításaira felelek, mindenesetre kérve, hogy az elfogadlan sovinizmus adjon hitelt annak is, a mit a román igaznak mond. Felhozom, t. Ház, hogy a brassói Szent-Miklós gör. kel. egyház Romániától soha állami politikai szubvenciót nem kapott, hanem kapott rekompenciót magán privát javaiért, az állam által elvont javai jóvedelméért. Ezt különben, t. Ház, a kormány által teljesített vizsgálat is bizonyítja. Ezen ugynevezett szubvencióknak oly szerencsés elintézése nemcsak a brassói görög k. l. román Szent Miklós-egyház hívei kebelében, hanem hazánk összes román görög keleti felekezeti híveinél meleg viszhangra talált. Metianu érsekre nézve pedig felhozom azt, hogy ő hívei által szeretett, tisztelt főpap, a felség által több rendben kitüntetett egyházi és általánosan szeretett egyéniség. Ezt bizonyítja leginkább az, hogy — mint különösen a lapok is hozták, — midőn áprilisban elhagyta aradi székhelyét és Nagyszebenbe távozott, osztatlan lelkesedés, osztatlan tisztelet és ragaszkodás nyilvánult irányában. Tisztelt Ház! Ugyanazon Isten, ugyanazon haza, amely Komjathy Béla tisztelt képviselőtársamnak parancsolta, hogy emondja azt, amit elmondott, parancsolta nekem is, hogy mindezeket emondjam. A költségvetést elfogadom. (Élénk helyeslés.)

Gróf Benyovszky Sándor: Gyarló közigazgatásunk reformja általános óhaj, azonban ezt egy-

szere nem lehet megvalósítani, mert ez körülbelül 15-20 millió forint kiadást vonna maga után. A reformot csak lassan lehet keresztülvinni. A közigazgatási kerületek tisztviselői jórészt a főispánok függnek; ahol becsület, tisztesség ember áll a vármegyében, ott jóval több tisztviselő van. A közigazgatási tisztviselő helyzetét bizony igen szomorú ebből lehet következtetni arra, hogy a fővárosban, ahol a leggazdagabb elem lakik, 64 ezer adóvégrehajtás volt a múlt évben. A közegészségügyről szólva az ingyen gyógykezelés általánosítását sürgeti. A víz jóságának gondját az állam ossza meg a községekkel. Az évi kutatkat az állam segítségével minden olyan község köteleztessék létesíteni melynek tirthető ivóvíze nincs. A túlszűrt lakások ellenében a kormány nagyon szigorú intézkedéseket. — A nemzeti kérdéseket erővel elnyomni nem lehet. A hazai románság anyagi gyarapodását szívén kellene viselnie az államnak is. Ha azok gazdagok volnának, gazdagabbak, mint a Moldában lakók, nem gravitálnának Romániába. A nemzetiségi igazgató csak szegény nép közt lelnék talaj lábuk alá. A nemzetiségi vidékeken jobban kellene díjazni az állami alkalmazottakat, hogy módjuk legyen a nemzeti érzés apostolává is lenni.

Werner Csula: A nemzetiségekhez való viszonyunk kérdése dominánsa az ideai költségvetési vitát: tetőpontját érve el a miniszterelnök ama beszédében, melyben nemzeti politikáját, annak egész rendszerét feltartja az ország színe előtt.

Nemzeti politikánk védekező természetű dacára, ugy vagyunk kiküldve a világ előtt, mint az ország és törvénytelen kormányzat legtipikusabb képviselői. Hogy a magyar kormányzat a nemzetiségekkel szemben jobb a hírnél, nem ez a Ház az, hol ennek bizonyítására kellene vállalkoznia.

A nemzetiségi politika álláspontjának körvonalozására és megvilágítására Mészáros Vilmos vállalkozott. E nem könnyű feladatra alkalmassa tette őt rokonszenves egyénisége, alapos tudása és még egy dolgot, az, hogy rövid parlamenti pályáján oly politikusként bizonyult, aki népe iránt érzett szeretetét összehangba tudja hozni az állami érdekekkel és ennek magasabb szempontjaival. Ami kifogása beszédje ellen van, az főleg annak tendenciájára irányul. De akármiyen szép és okos volt is ez a beszéd, fájdalom, elméletével nem fűdi egymást népének politikai története. Így azt mondta, hogy a szászok léte és fennmaradása elválaszthatatlanul hozzá van kötve Magyarország állami életéhez. Ez az elmélet. A gyakorlat pedig az, hogy 1867. előtt még területileg is ki akartak szakadni a magyar állam közösségéből, mert az univerzitásnak 1861-iki alkotmánytervezete az unió felbontását sürgette, de úgy, hogy Erdély, amely még a Habsburg-házbéli királyokra is mindig a magyar korona jogán szállott és amelynek közjogi állását maga az udvar, még a Rakóczi-korszak lejárása után sem érintette, az osztrák császárságba beolvasszassék és Ausztria közvetlen területéhez csatolassék.

T. képviselőtársam kifejezte, hogy a szászok kétségesen meghalnak az állami egység gondolata előtt. Ez az elmélet. A gyakorlat pedig az, hogy az ifuságot nem nevelik föl oly szellemben, hogy az boldognak és mezelegedtetnek érezhetné magát a magyar korona oltalmazó árnyékában. (Ugy van! jobbfelől.) Ezért van, hogy a magyar közoktatásiügyi kormány közegeinek oly sok közülük akad a szász iskolák felügyelőivel, hol térképeket kell elkészíteni, hol történelmi tankönyveket és földrajzokat kell kitüntetni. Klasszikus tanunk hívhatnám föl gróf Csáky Albin közlítésében álló alakjait, aki kultuszminiszter korában egy oly világtörténelmet tiltott ki az önkök iskoláiból, amelynek vastag közjogi tévedéseiről nem is beszéltek, de amely Magyarország ezer éves szenvedésének és dicsőségének történetét husz sorban ismertette meg a szász ifusággal. De tovább megyek és azt állítom és be is fogom bizonyítani, hogy az önkök történelmi tankönyvei még ma is hiájával vannak a történelmi precizitásnak. (Halljuk! Halljuk!) Itt van a kezében *Manchen* történelmi tankönyve, amely Brassóban jelent meg. Előrebocsátom, hogy mi magyarok mindig sokat tartunk arra, hogy ezt a földet a fegyvernek erejével hódítottuk meg. Ragyogó nemzeti époszaink vannak erről a földi korról, amelyeknek olvasása az ifuság lelkében felkelti a hazaszeretetnek és a nemzeti büszkeségnek érzelmét. Ezt a honfoglalást *Manchen* ur így írja le (olvassa): A magyarok a Duna mentén felfelé vonultak, Pannóniába bevándoroltak, amint az azon korabeli írásokból is kitűnik és az ország ezental Magyarországnak nevezetett el. (Derültség.)

Azutan még megemlíti, hogy mikor a magyarok letelepedtek, akkor találkoztak itt szlávokkal, akik azonban békés uraságok lévén, visszavonultak a hegyek közé. (Derültség és mozgás.) Szóval, t. Ház, a mi évekig tartó dicső harcainkból egy betű sincsen ebben a könyvben, úgy, hogy én azt hiszem, hogy *Manchen* ur nem annyira a magyarok honfoglalását, mint inkább a magyaroknak ebbe az országba való beemigrációját akarja megörökíteni. (Tetszés jobbfelől, Halljuk! Halljuk!) Az ösmagyarokról a könyv következő vonzó képet festi (olvassa): „Mert vad nép voltak ők is. külsőjük eljósztó, nyers húst ettek és vért ittak, (Zajos derültség.) úgy, hogy Európa nyugati államaiban a hunokkal tévesztették össze őket.” Ez a könyv azután *Erdély Ausztria* címmel fejezben a következőket írja (olvassa): „Ez állal el volt érve a cél, amely után a szászok oly sokáig és oly sóvárogva törekedtek. Erdély végre a Habsburg-ház, egy német uralkodónak keze alá került. Az igazság pedig az, hogy Erdély soha sem csatoltatott Ausztriához, hogy Erdély a magyar korona jogán szállott I. Lipótira. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon), de nem mint német uralkodóra, hanem mint magyar királyra. (Helyeslés a jobboldalon.) Ez a könyv beszél a birodalom két feléről, beszél az ösmagyarokról és beszél az 1867-iki kiegyezés ered-

ményéről; de ezt már nagyobb hitelesség okáért németül fogom idézni (olvassa): Wie die Ungarischen Kronländer, erhielten nun auch die übrigen, die deutsch-slavischen Provinzen der Monarchie ein eigenes verantwortliches Ministerium, und mithin die ganze Monarchie eine neue Staatsverfassung.“ (Mozgás.) És hogy ne legyen kétségben valaki az iránt, hogy mit értett a t. szerző Kronländer alatt, nehegy utólag lehessen abba belemagyarázni azt, mintha a magyar korona országait értette volna, leszek bátor felolvasni, mit értett ez alatt. (Halljuk! Halljuk!)

A világsai fegyverletétl politikai következményeiről írva ezt mondja (olvassa): „Ungarn und Siebenbürgen wurden zu einfachen Kronländern des Gesamtstaates Oesterreich erklärt, und alle Selbstständigkeit aufgehoben.“ (Mozgás.) Ne méltóságok kicsinyleni ezeket a dolgokat, mert az önkök különben kiűnő és kifogástalan iskoláiban ezeknek a közjogi és államjogi inkorrektességeknek a tetején nő fel az a nemzedék, amely azután, ne esodálkozzanak, ha szívében kevés ragaszkodást és kevés tiszteletet érez a magyar állam iránt. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

T. képviselőtársam tiltakozik az ellen a felfogás ellen, hogy a szászok az ország határain túl segélyt keresnek politikai előkiből. A közvélemény egyik része azonban azt tartja, hogy mint lábnyomok a hóban, a szászok reményei és törekvései még ma is igen sokszor Bécs felé vezetnek. En ezt nem mondom, sőt azon az állásponton vagyok, melyen t. képviselőtársam, hogy esztelenség feltenni a komoly vezetők részéről ilyen törekveseket. De kérem, önkök a hibásak, hogy ha a közvéleményben ily felfogások lábra kaphatnak. Hát kérem, a magyar helységek neveiről szóló törvényjavaslat tárgyalásakor a költségvetés nem a magyar alkotmányos tényezők elkerülésével ment-e Bécsbe? És csak, miután ott értésükre lett adva, hogy ez nem annak az útja, csak azután jötték-e le Budapestre és kezdtek előlőrl azt, amit illt kellett volna kezdeni. (Élénk helyeslés.)

Okmányok, államiratok és törvények egész sora bizonyítja, hogy a nemzeti fejedelmek korában magyar hivatalos közigazgatási neve volt minden erdélyi városnak, (Ugy van! Ugy van!) és a községek tulajdonképp résznek is. Mátyás király a beszerceihez írt egyik iratában, kétségtelenül hivatkozással a községekre, a hova valók — szász polgárokat emleget: „Laurentius Panzer de Bessenyo“; — ma Heidentöröknek hívják — Andreas Braizer de Nagy Demeter, ugyancsak egy Mátyás korabeli állami iratban, a három erdélyi nemzet szövetséglevelében, melyen tehát rajta van a szász nép képviselőinek pecsété és kezeirása is: „oppidum Medgyest“ és „oppidum Brassoviensist“ olvassuk. Hunyadi János 1447-ben: „datum in Segesvar“-t ír; Erzsébet királynő 1440-ben: „Medgyes“-t, Albert király 1439-ben: „Sely“-kot és „Medgyes“-t, Robert Károly 1309-ben: „Brassót“, Kelemen pápa 1307-ben: „Berethalmot“ és „Medgyes“-t. Egész az Árpád-házi királyokig visszamehetünk vizsgálódásunkban. Az önkök híres alkotmánylevelének, az Andreanumnak megjelenése után néhány évvel, 1668-ban már Medgyest, 1280-ban már Segesvárt, 1288-ban Brassót olvassuk azon korbeli okiratokban, természetesen azon kor írásmódja szerint.

Ezek alapján én a szászok és az állam közti viszonyt a következőképp tekintem. (Halljuk! Halljuk!) Mi, t. képviselőtársaim, mindannyian úgy tartjuk, hogy önkök becses kultúrelme az országunk (Ugy van! Ugy van!), hogy szorgalmukkal, hogy társadalmi erényükkel, vagyonosságukkal és nagy műveltségükkel arra vannak hivatva, hogy jelentékeny szerepet játszanak Erdély közéletében. (Ugy van! Ugy van!) Arra nézve, hogy köztünk és önkök között béke legyen, nem is szükség valami nagy bosszorkányságra, csak mondjanak le önkök egy belvéleményről, ne keressék erejüket az állami intézmények gyengítésében, (Helyeslés) ne lássak gyengeségük forrását a magyar nemzeti állam hatalmának növekedésében. Ne gondolják, hogy minden bajukat meggyógyíthatják, ha nemzeti politikánkon sebeket ojíthatnak és hogy a saját házuakat építik akkor, a mi rongálják a mi házuakat. (Ugy van! Ugy van!) Megtalálhatjuk nagyon egyszerűen az együttműködés alapját. En nem is kívánom, hogy önkök fogadják el a mi nézeteinket az állampolitikáról, csak tartsák magukat azokhoz a helyes, korrekt nézethez, amelyeket az univerzitás 1861-iki tervzetében önkök maguk vallottak.

Ha tehát hosszú és keserű harcok után kiderül, hogy a nemzeti államról, a nemzeti állam feladatairól és jogköréről, az állami szempontok érvényesítéséről, a nemzetiségi politika jogosultságának határaitól és mértékéről mi t. barátainkkal a legszebb harmóniában ugyanazokat a nézeteket valljuk, nem látom át annak okát, miért ne találhatnánk meg az együttműködés alapját. (Élénk, általános éljenzés és taps.)

T. képviselőházi! A hogy Apó Páter megírta, abban a csatában, amelyben Székely Mózes elesett, egy darabka szántóföldön 14 erdélyi gróf és erdélyi főúr holtteste fektűt, a hazaftas kötelesek teljesítésének e magasatos képe lebegjen folyton szemünk előtt. (Élénk helyeslés jobbfelől.) És semmint a magyarságra nézve veszni hagyjuk Erdélyt és a többi nemzetiségi területeket, szántóföldjeit öntözűük meg vérünkkel is, ha kell, de főleg ön özzük meg a modern harcok vérvél: a kitarító, a fajszeretettűt lekesített, bahaftas munka verejtékével. (Hosszantartó meg-megújuló élénk tetszés, éljenzés és taps a jobboldalon.)

Előnk: Az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Mészáros Béla polemizál Wernerrel és gróf Tiszaival, akiknek beszédeiből bizonyos mértékű biz-

tatást olvas ki a föderaliztikus törekvésekre nézve. Amit Werner mondott, ő sok tekintetben aláírja, de mikor a nemzetiségek helyzetét, ezek fejlődését változta, megfeledezett arról, hogy mi idézte elő azt a változást, amely a mai viszonyokat homlokegyenest ellenkezőkké tette az elmúltaknál. Ezt a változást semmi más nem idézte elő, mint hogy a nemzetiségi politikát a szabadalvúpart állandóan pártpolitikának tekintette. Ne higgyék, hogy a nemzetiségeket dikkciókkal lehet a szabadalvúparthoz csatolni. Ha a szabadalvúpart nem csinált volna mindenütt kortespolitikát a nemzetiségi kérdésben, egészen más körülmények között volnánk.

Áttérve a helygii költségvetésre, a helygii kormányzat legnagyobb hiányosságát abban találja, hogy a magyar államnak nincs szociálpolitikai programja. Ma is ott tartunk, hogy az eszmék ellensúlyozására elegendőnek tartjuk a puskát. Holott tanulhatnánk Bismaroktól, aki ezzel a politikával teljes kudarcot vallott és tanulhatnánk Vilmos császártól, aki a munkások helyzetének a javítását is szorgalmaztatta. Így születik meg a munkásbiztosítás törvénye baleset vagy előregedés esetére.

Tizennégy millió munkást támogat Németország s évenként 50 márkát fizet az állam minden munkás után. Mért nincs ez meg Magyarországon? Azt hiszik, hogy ha a munkást a törvények néha szintén védelembe veszik, ez már szociális politika. A magyar állam nemcsak hogy nem támogatja a munkásnépet, de még a preventív intézkedések megtételében sem támogatja saját autonóm szerveit. Szabolcsban a vasárnapi istentiszteletek tartamára a megye bezárta a kórosákat s ezt a volt belügyminiszter jóvá hagyta. A mostani belügyminiszter azonban a megyei intézkedést eltörölte, mivel a pénzügyminiszter az állam pénzügyi érdekeinek szempontjából áított hozzá a rendelkezés ellen.

Nos hát, ha az erkölcsi viszonyokba is ennyire beleszótunk a finanszíroknak, csakassák be a jog, törvény és igazság boltját, tegyük ki ajtajára a pénzügyminiszter schildjét: *Állami kórosma — a nagy szeszadóhoz*. A jó szociálpolitika másik alapfeltétele a jó közigazgatás. Az igazlatra az a legjobb ellenszer, ha arra nincsen ok. Teremtünk a nép és a felelővalók között bizalmat, adjuk meg a tisztviselőknak az erkölcsi és anyagi függetlenségét. Ezzel lesz megoldva a jó közigazgatás kérdése és a század legnagyobb problémája, a szociális kérdés is. A költségvetést nem fogadja el.

Előnk: A vita folytatását holnap délelőtt tíz órára tűzi ki.

Az ülés délután háromnegyed kettőkor végződik.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban idűző valamennyi tagja résztvett. Megelőzőleg, délután 3 órakor ő felsége Széll Kálmán miniszterelnököt egy órai magánkihallgatáson fogadta.

Széll Kálmán a fumei kérdésről. Széll Kálmán miniszterelnök legutóbbi beszédének — mint a *Magyar Tengerpart* írja — nagy hatása van Fiumében és ez a hatás örvendetes jelenségekben mutatkozik. Az *autonomisták lapja* konstátálja, hogy nemskóra elérkezik az idő a normális állapotok helyreállítására, mert a fumeiek végre belátják, hogy tévedésben voltak. Dr. Mayländer a triestri *Piccolo* levelezője előtt kijelentette, hogy Széll beszéde és fölfogása óriási lépéssel segítette elő a kibékülést. A rapresentanza nem kíván egyebet, mint véleménye meghallgatását és beismeri, hogy a parlamentnek és a kormányának joga van ezt a vélelményt mellőzni is. *Walluschniq* Antal, az autonomista párt megalapítója szépen megírt nyílt levélben hálával nyilatkozik a lovagias magyar nemzet felől. Konstátálja, hogy több jogot Fiume nem igényelhet, mint a mennyit Széll Kálmán körülírt. Végül kijelenti, hogy aki még most is utjában áll a normális állapotok helyreállításának, az sem nem jó fumei, sem nem jó magyar alattvaló. Hir szerint a jövő héten a pártvezérek népgyűlést hívnak egybe.

A vasutasok községi adója. Hódmezővásárhelyről táviratuznak, hogy a város tegnapi közgyűlése egyhangulag napirendre tért *Budapest* átirata fölött, mely tiltakozik az állanvasuti alkalmazottak községi adómentessége ellen.

A munkácsi incidens. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter — mint értesülünk — már megkapta Egan Ede munkácsi beszédének hiteles szövegét s ezt nyomatásban szét is fogja holnap a képviselőházban osztatni. Ugyancsak holnap ismét felszólal e tárgyban Darányi miniszter, hogy megállapítsa, tartalmaz-e a hiteles beszéd-szöveg kifogásolható részleteket. Szabadalvúparti körökben remélik, hogy a miniszter nyilatkozata alkalmas lesz arra, hogy a kínos incidenst közmegelegedéssel zárja le.

A kereskedelemügyi államtitkár. A lapokban sok kombináció látnivalókat a Schmidt József államtitkár utódja tekintetében. Értésüléseink szerint a kormány még nem határozott s az idő szerint kifelé semmiféle lépés nem történt addig, ami bármely híresztelésnek jogosultságot adna. A szabadelvű párton erős hangulat mutatkozik a mellett, hogy az új államtitkár a parlament köréből kerülne ki és igen sok rokonszenv fordul Vörös László felé, aki ezt az állását éveken át a legkitünőbbben töltötte be s roppant munkaerejével, izmos szak tudásával és hazafias buzgóságával egy a parlament, mint a közvélemény részéről mindig a legnagyobb elismeréssel találkozik. Hogy ezt a kiváló tehetséget ismét megnyerjék az aktív közgazdasági politika számára, amely téren Hegedüs Sándor miniszternek tetterje és államférfiúi akarata bizonyára hűséges munkatársat lelne benne, ezt a többség körében annál többen óhajítják, mivel Vörös Lászlónak a közszolgálatból való kilépése annak idején pusztán személyes természetű differenciák miatt következett be, a melyek a tárcza új vezetőjének hivatalbalépésével teljesen elenyésztek.

Az „erdélyi püspök.” Az evangélikus református egyháznak az *erdélyi püspök* cím ügyében indított akciójáról gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök a *Magyar Polgár* egy munkatársa előtt nyilatkozott. Most dr. Bartók György református püspök ugyan csak a *Magyar Polgár* egy munkatársának elmondta a véleményét az „erdélyi püspök” címről és gróf Majláth Gusztáv római katolikus püspök álláspontjáról. Dr. Bartók György többek között ezt mondta:

Határozottan sérelmesnek tartjuk az *erdélyi püspök* cím használatát kizárólag csak a római katolikus püspök részéről, mert én éppen úgy erdélyi püspök vagyok, ugyszintén a luteránus püspök, csak éppen az unitárius püspök nem, mert ő az összes magyarországi unitáriusok püspöke. Sokkal fontosabb és nagyobb horderejű következményei vannak ennek a kérdésnek, mint azt Majláth püspök ur gondolja. Erdélyben teljes vallási egyenjogúság uralkodik és ennek következtében ez a cím nemcsak kizárólag a római katolikus püspököt illeti meg. Már a reformáció térfozlalása idejének kezdetén, nemcsak az „erdélyi püspök”, hanem a „fehérvári püspök” címet használták a római katolikus püspökök, holott az erdélyi törvények és rendek mindjárt a reformáció elején tiltottak vallási egyenjogúságot mondatnak ki. Ez tulajdonképpen nem rövid keleti konfliktus, hanem a római katolikusok s reformátusok között kétségbeesztő felekezeti harcnak a szüleménye. Volt idő, amikor a katolikusok a református és luteránus püspököket nem is akarták püspököknek elismerni, hanem csak szuperintendenseknek, azt állítva, hogy a püspökséget csak Péter apostol utján lehet örökölni, már pedig a reformátusok az apostollal ilyenformán nexusban nem állanak. Lappangva már kétszáz év óta használják ezt a jogosulatlan címet, míg hivatalos címül az ötvenes évek elején először *Hajnal* és most Majláth püspök követeli és használja is. Akkor abszolutizmussal uralkodtak fölöttünk és azért nem járultak a református és ágostai evangélikus egyházkerületek képviselői orvoslásért Bécsbe; de ma alkotmányos kormányforma létezik, van felelős magyar minisztérium és így nem viselhetjük el továbbra is e nagy sérelmet. Most egy miniszter tette azt, amit 1854-ben Thun osztrák helytartó tett, joggal követelhetjük a miniszteri rendelet születe jogos sérelmek orvoslását. Különben a két egyházkerület terjedelmes memorandumban fogja fölörölni sérelmeit.

Szatmármegyei küldöttségek a minisztereknél. Szatmármegyenek előkelő bizottsági tagjaiból alakult tekintélyes küldöttsége tisztelettel ma délután 4 órakor Nagy László alispán vezetésével Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternél, hogy a vármegye közgyűlése által a megyei utadónak 13%-ra való fel emelése tárgyában hozott határozatnak jóváhagyását kéri. Nagy László kimerítően tárta fel az okokat, melyek a vármegye közönségét egy ily újabb súlyos teher önkényes elvállalására késztették. A miniszter hangsúlyozta válaszában, hogy teljesen méltányolja a célt, t. i. utógyének gyökeres rendezését, melyet a vármegye kitűzött. Lehet azonban, hogy az eszközök tekintetében esetleg el fog térni a vármegye által választott módtól, mindenesetre első sorban azt fogja vizsgálni, hogy a vármegye határozata összeegyeztethető-e a törvénnyel. A küldöttség azzal a megnyugtással távozott a miniszteri fogadótermekből, hogy kereskedelmi miniszterünk erélye, közbajaink orvoslása iránt való élnék érzelme, ha a vármegye által ajánlott módtól eltérőleg is, de gyökeresen szánalmi fogja a szatmármegyei tarthatatlan uti állapotokat. A küldöttségben Nagy János alispánban kívül részt vettek: Láng Lajos, Kende Béla, Luby Géza, gróf Teleki Sándor, Szentiványi Gyula, Szuhányi Ferenc orsz. képviselők, Kende Zsigmond, Isaak Dezső, Domahidy Elemér, Jákegy Gyula, Kovács Gyula, Böszörményi Sándor, Böszörményi Zsigmond, Jákegy Zsigmond, Tóth Mór, Gerly Gusztáv, Debreczeni István, Dienes Lajos, Mándi Géza, Rényi Árpád, Stéger, Naun Gyula, Wagner Lajos. — Ugyancsak ma délelőtt a képviselőházban fogadták Darányi Ignác és Lukács László miniszterek a szamos-

jobbparti érdekelt küldöttségét, melyet szintén Nagy László alispán vezetett. Az érdekeltség kéréme az adóösszetértségek megadására vonatkozott, melyre nézve a miniszterek a legjobb indulattal nyilatkoztak.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, február 16.

(C.) Mikor háborúról van szó, egy jól kiképzett tüzér vagy gyalogos százszorta többet ér a legsikerültebb parlamentű beszédnél. Az angolok bizonyára szintén így vélekednek, de minthogy kiképzett katonájuk már nincs, legalább a szónokokat mozgósították. Mert valóban, a méltóságos komolysága angol alsó és felsőházban a háború trombitája már régóta nem harsogott oly rettenetes nagyon, mint most, mikor a dél-afrikai angol hadsereg sija majdnem elnémult. A külföldnek nem szóltak az angol államférfiak biztató, győzelemmel keesegtető danája, ott tisztában van azzal mindenki, hogy az angolok Dél-Afrika már haderejűk teljes egészét kivitték és honukban kiképzett csapatjuk már éppenséggel nincs. Az utolsó parlamenti ülésekben tartott beszédeknek tehát csak az lehetett a céljuk, hogy az egyesült birodalom lakosságát, mely az igazságot éppen nem akarja hallani, megerősítse abban a meggyőződésben, hogy az angol harcú dicsőség csillaga rövid időre elhomályosítható ugyan, de végképpen letűntetni ezt a csillagot lehetetlen. Nos, a dél-afrikai háború eddigi, százhusznapos lefolyásából ítélve, a részrehajlatlan szemlélő már nem lehet kétségben a hadjárat végleges kimeneteléről, vagyis a felől, hogy az angolok minden — elkésett — erőfeszítésük mellett, a háború eredeti célját nem fogják többé elérni.

Az angolok a hadjáratot politikailag már akkor elvesztették, — mikor megkezdtek, mert mai naptól a háborúra való elkészültség már a siker első harmad része. Katonailag pedig el is vesztették, mert úgy haderejük beosztásában, mint a felvonulások irányainak megválasztásában végzetes elvi hibákat követtek el. Most, a balsikernek egész sorozata után, megtértek és azon vannak, hogy a háborút az ottani viszonyoknak megfelelő módon és irányban majdnem ujjonnan, előről kezdjék. Több mint kérdéses azonban, vajon Roberts és híres vezérkari főnöke Kitchener, kik mind a ketten hadidicsőségüket csak második és harmad-rangú ellenségekkel szemben vívták ki, még képesek lesznek-e a hadjáratnak várva-várt fordulóját kierősokolni.

Mióta Roberts tábornagy a fokföldi angol csapatok fővezetését átvette, tulajdonképpen csak két angol hadseregrel lehet szó: a natali hadseregéről Buller tábornok vezetése alatt és a Roberts személyes vezetése alatt álló fokföldi főhadsergről, mely jelenleg a Modder-Riveren át az Oranje-állam inváziójával foglalkozik. A Buller tábornok hadosztálya hadi céljának elérésére Ladysmith felszabadítására győzőnek bizonyult. Nincs reménye már, hogy feladatát ezután teljesíthesse.

Roberts tábornok a Riet és Modder-river folyók mentén egy 4 hadosztályból álló hadsereget vont össze, amely legfőkébb 30,000 harcossból áll. Már meg is kezdte ezzel a hadsereggel a támadó műveletet, melynek első célja Kimberley felszabadítása. French tábornok, Buller egyik legmerészebb alparancsnoka állítólag már be is vonult Kimberleybe. Ez a hír ha igaznak bizonyul is, morális sikernél többet nem jelent. Mert nem Kimberley felszabadításáról, vagy fel nem szabadításáról lehet most szó, hanem Cronje tábornok hadseregének visszaveréséről. Addig, amíg ez meg nem történt, korai lenne valamely komoly sikerről beszélni. De hol van Cronje tábornok a maga hadseregével? Mi nem tudjuk és talán Robertsnek sincs biztos tudomása ellenségének hollétéről. Roberts tábornagy az előrenyomulás kezdetén alig akadt ellentállásra és talán Kimberleyt tényleg fel is szabadította. De biztosra vehetjük, hogy ez az ellentállás nem fog elmaradni, és hogy a boerok csak az alkalmas időt és módot várják be. Talán a háborúnak az utolsó fázisa előtt állunk. Ha Roberts tábornagy a maga diadalmasan hirdett előrenyomulásával szintén kudarcot találna vallani: akkor mégis csak be fogják látni az angolok, hogy a háborúhoz bizony egyéb is kell mint pénz, szórádat és esőkönyvesség.

Meg kell még jegyeznünk, hogy jöllehet maga Roberts tábornagy jelenti Jacobsdaalból, hogy French tábornok Kimberleybe érkezett, a távirati iródk éről a rövid táviratról két verziót adnak, amelyek közt gyanus különbség van. Az első távirat így szólt:

Lord Roberts Jacobsdaalból hivatalosan jelenti mai kelettel:

French tábornok tüzérséggel, lovasággal és lovasított gyalogsággal tegnap bevonult Kimberleybe.

Egy későbbi londoni távirat pedig így hangzik:

Lord Roberts már jelentett táviratának teljes szövege így szól:

Jacobsdaal, február 16., reggeli 2 óra. French tábornok tüzérségből, lovaságból és lovasított gyalogságból álló haderejével csütörtökön este Kimberleybe érkezett.

Nos, ez az utóbbi szöveg még korántsem jelenti Kimberley felszabadításának tényét. Ha French bevonult volna Kimberleybe, a távirat — úgy véljük — egészen másképp hangzanék és nem az volna benne a fő, hogy milyen fejgyvermenekkel vonult be a tábornok az immár inséges városba, hanem az, hogy minő körülmények közt történt ez a bevonulás és mit talált ott. Ez a kifejezés: Kimberleybe érkezett az angol eredetiben így szólhat: *arrived at Kimberley*, vagy *reached Kimberley* s ez bizvást azt jelentheti: Kimberleyhez vagy Kimberley alá érkezett.

Mai távirataink a következők:

(Kimberley felszabadítása.)

London, február 16.

(Hivatalos forrásból.)

Lord Roberts ezt táviratozza Jacobsdaalból mai kelettel:

French tábornok csütörtökön este tüzérséggel, lovasággal és lovasított gyalogsággal Kimberleybe érkezett.

London, február 16.

A hadügyminisztérium Lord Robertsnek Jacobsdaali táviratához ezt a megjegyzést fűzi:

Figyelemre méltó dolog, hogy a távirat Jacobsdaalban kelt, ahol a boeroknak fontos élelmezési központjuk volt.

Brüsszel, február 16.

A transvaali követség azt a hírt, hogy French tábornok bevonult Kimberleybe, nagy kétkedéssel fogadja és teljesen érthetetlennek találja, hogy miképp lehet az angol hadügyminisztérium által közölt távirat Jacobsdaalból keltező, holott Cronje boer tábornok ott eről állást foglalt el. Jacobsdaal ezenkívül az oránji boerok fő élelmezési helye. Heves harc nélkül Cronje Jacobsdaal nem hagyta volna el, míg a hadügyminisztérium semmiféle harcról sem tesz jelentést. Leyds ezért azt hiszi, hogy Cronje Frenchet törbe csalta, hogy be engedte vonulni Kimberleybe, de többé ki nem boesátja. Csak közelebbi táviratok adhatnak felvilágosítást az incidensről.

London, február 16.

(Este 9 óra 50 perc.)

Óriás lelkesedéssel fogadta a lakosság Roberts lordnak azt a táviratát, amelyben Kimberley felszabadítását jelentette. E fényes sikert mindenütt úgy tekintik, mint az angol diadal első állomását. Roberts táviratait kifüggesztették a City városához kapuján s néhány perc múlva ezer meg ezer ember tolongott a kapu előtt, hogy olvassa a telegramokat. A tömeg a városházáról a hadügyminisztérium elé vonult, ahol Kimberley felszabadításának híré megerősítették. A lakosság öröme annál nagyobb, mert Jacobsdaal, ahonnan Roberts nevezetes táviratát küldte, Oranjeban van és fontos élelmiszer-raktára a boeroknak. Aggodalmat kelt azonban, főleg katonai körökben, hogy nem tudják, merre van Cronje boer tábornok a maga 70,000 emberével, akik *Magersfontein* elhagyták.

9 óra 55 perc.

Utóbb oly távirat érkezett Roberts lordtól, hogy French tábornok bevonult Kimberleybe és most a várostól északra eső vidékeken cirkálnak csapatai. Kelly-Kenny tábornok a Jacobsdaal-bloemfontein utat állja el, mert attól tartanak az angolok, hogy onnan boer csapatok támadhatnak rájuk. French csapatainak egy része magersfontein felé vonult, azt hiszik azonban, hogy a boerok ezt a pozíciójukat már feladták.

Páris, február 16.

Itt az a hír van elterjedve, hogy French tábornok tegnap este Kimberleybe bevonult. E hír azonban még megerősítésre szorul.

Bécs, február 16.

A berlini és párisi bürzén az a hír volt elterjedve ma délelőtt, hogy French tábornok serege felszabadította Kimberley városát a boerok ostroma alól. Még nem érkeztek azonban olyan tudósítások, amelyek ezt a hírt megerősítenék.

(Hírek a csatáról.)

London, február 16.

A katonai cenzura intézkedése következtében ma sem érkeztek hírek a harétről. A *Robert's* előnyomulásáról érkező hírek nagy örömet keltenek, de a legutóbbi hetekben szerzett tapasztalatok után mégis némi szkepszis vegyül ebbe az örömből. Ez az aggodalom visszatükröződik az újságokban is. A *Westminster Gazette* a következőket írja: *Cronje* két alternatíva előtt van: Maggerfonteint minden esetre ki kell ürítenie s vagy azt kell megkísérlnie, hogy *French* tábornoknak még most gyér vonalán keresztül Bloemfonteint fel igyekezze eljutni, vagy pedig északkeleti irányban Maggerfonteintől kiindulva meg kell kerülnie *French*-t.

A *Globe* azt írja, hogy *Cronje* valószínűleg már ellent a Fourteen Stream irányában; ebben az esetben már legközelebb várható Kimberley felszabadítása.

Az *Evening News* attól fél, hogy még Kimberley felszabadításának sincs katonai fontossága, ha nem sikerül egyuttal *Kronje*-t döntő csatában megverni, de ez az újság sokat remél attól, hogy a boerok meg fogják ijedni, ha azt fogják látni, hogy gazdaságuk ki van szolgáltatva az ellenség pusztításának, miközben ők a Fokföldön és Natalban kénytelenek harcolni.

London, február 16.

A *Daily Chronicle* egy fokvárosi táviratot közöl, amelyet tegnap délben adtak föl s amely általános aggodalmat és nyugtalanságot kelt. E szerint az angolok kiürítették Rensburgot és Arundelig vonultak vissza. E hír következtében attól félnek, hogy a boerok el fogják vágni *Robert's* Fokvárosal való összeköttetését.

London, február 16.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Rensburgból: Az angolok részéről a 10-diki és 12-diki rensburgi ütközetekben elesett négy tiszt és hét közkatona, megsebesült hat tiszt és tizenhárom közkatona, eltűnt két tiszt és tizenhármas közkatona. Két ezredből még nem jelentették a sebesültek számát.

London, február 16.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Pretóriából 12-diki kelettel: Egy tudósító azt jelenti Colesbergből, hogy ott pénteken ütközet volt, amelyben három boer elesett és öt megsebesült.

A Ladysmithi főtáborból jelentik a Reuter-ügynökségnek 13-diki kelettel: *Botha* tábornok tegnap egy kis csapattal átkelt a Tugela folyón, hogy megnezzze az angolok által kiürített badallasokat. Ott azután negyven lanciere bukkant, akiket megölték. A lancierek közül tizenhárom elesett, öt megsebesült és kilenc fogságba került. Tegnap egy erős angol csapat vonult Colenso felé és Bosch-Kopnál ütközte föl táborát. Ladysmith környékén minden csöndes.

London, február 15.

A transvaali kormány a saját kezelésébe átvette aranybányákból havonként kétszáz ezer font jövedelmet huz.

London, február 16.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Arundelből 14-diki kelettel: *Clemens* tábornok az éjjel Rensburgból visszavonult. Az angol csapatok utóvédje ma reggel érkezett Arundelbe. Az ellenség azonnal elhagyta régi hadállását a Taibus-hegyeken, ahonnan az angol-örjáratokra lövöldözött. Az angol tüzérség viszonzta a tüzet.

(A háboru a parlamentben.)

London, február 16.

Az alsóház tegnapi ülésén *Yerburgh* azt kérdezte a kormánytól, igaz-e, hogy a boerok benyomultak Zuluországra és gondoskodtak-e róla, hogy a zulus védekezhessenek a boerok tamadásá ellen.

Chamberlain azt válaszolja, hogy a boeroknak három újon betörésről van tudomása. Két betörésük egészen új keletű. Az egyik területben a boerok elfoglalták a kerület előjáróját, alantás bivaltomkait és rendőrhivatalnokait, egy másik kerületben pedig mindent kifosztottak. Azt jelentik, hogy a boer kommandók ágyuval tovább nyomulnak Zuluországra. Ezek az események a zulus között nagy rémületet és izgatottságot keltenek, amely a natáli bennszülöttekre is kiterjed. A bennszülöttek területén való ilyen táblóhadjáratok komoly következményeket vonhatnak maguk után egész Dél-Afrikára nézve. A natáli miniszterek azt jelentették, hogy nem vállalhatnak felelősséget a zulus békés magatartásáért. *Milne* fokföldi kormányzó, aki jelentésében nagyon panaszkodik a boerok zuluiföldi betörései miatt, arra utal, hogy ezek a betörések ellenkeznek a hallgatag megengedéssel, hogy a bennszülötteket ne

vonják bele a háboruba. A kormány különben elhatározta, hogy a bennszülötteket abban az esetben, ha a boerok szándékosan nyomulnak be a fokföldi bennszülöttek területére, főlészlítják, hogy védekezzenek, amiben számíthatnak Anglia támogatására. (Helyeslés.)

London, február 16.

A felsőház tegnapi ülésén *lord Dunraven* szóba hozta a katonai előterjesztéseket. Kétségbevonja, hogy ezek a javaslatok megfelelnek a mostani háború követelményeinek, még ha nem is állanak be bonyolalmak külföldi események következtében. Ezekben a javaslatokban nincs szó olyan illandó intézkedésekről, amelyek a hadsereget a modern hadviselés most nyilvánvalóvá lett követelményeinek és az ország eszközeinek megfelelőleg fejlesztik.

Rosebery teljes mértékben elismeri Anglia helyzetének komoly voltát s maga is úgy vélekedik, hogy a kormány javaslatai nem elégségesek. A 409 ezer főnyi haderő csak papíron van meg. Reméli, hogy a harétről ma érkezett kedvező hírek után még kedvezőbbek fognak következni, de nem tudja, hogy, ha még ötven ezer ember lesz szükség Dél-Afrikában, honnan veszik majd ezeket. Angliának az egész világon vannak nemzetközi kötelezettségei. Olyan időben, amikor minden rendelkezésünkre álló emberünket Dél-Afrikába küldtük, nem számíthatunk idegen nemzetek barátságára. Azok az ajánlatok, amelyek a múlt év december havában Németországnak és Amerikának a velük való szövetség dolgában tettünk, nem találtak olyan kedvező fogadásra, amely a tárgyalások folytatására buzdítana. Franciaország barátsága nem bír meg nagy terhetet. Ami Oroszországot illeti, Anglia azokról az eseményekről, amelyek legelőbb Perzsában előadódtak s amelyekről még egyéb mondanivalója is lett volna, nem vesz tudomást. A kománynak meg kellene értenie a helyzetet s kielégítő előterjesztéseket kellene tennie. Dél-Afrikával Anglia elveszteni az anyaországok kívül való gyarmati törekvéseinek legfontosabb alapját. Ha ez nem válság és nem élethalálkérdés, akkor nem tudom, hogy mi csoda. (Helyeslés.)

Lansdowne hadügyminiszter azt mondja, hogy ha a kormány kísérletet akar, csak egy módja van rá s ez a katonai kényszer behozatala. A kormány nem fél a vizsgálattól, ha csak a hadi akciót nem akadályozzák meg vele. *Roberts* lord nem kér újabb csapatokat, de szükség esetén készenlétebe vannak csapatok,

Kimberley lord csatlakozik *Rosebery* lord nyilatkozataihoz.

Salisbury lord: Nem foglalkoztam sem azokkal az indító okokkal, amelyek az orosz kormányt vezetik, sem azzal a politikával, amelyet valószínűleg követni fog; az afgán emir egeszsegéről sem beszélhetek. Azt a kérdést, hogy a Dél-Afrikában tett intézkedések elégségesek-e s hogy a kormány gáncosot érdemel-e, csak akkor lehet majd eldönteni, ha egész fegyveres erők szemben áll majd az ellenséggel. Nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a korábbi megjegyzésnek, hogy veszedelem származhatik abból, ha a birodalom kiterjedése meghaladja az ország erőforrásait. A mikor ezt mondtam, aggodalmak merültek föl Khina tekintetében, amelyek azóta eltűntek. Mostani aggodalmunk nem a birodalom kiterjedésének, hanem az 1881-iki és 1884-iki eseményeknek tulajdonítandó. A miniszterelnök azután megjegyzi, hogy nem lehet a birodalom remélhető segédforrásairól beszélni, mert ez nagybárra találgatás volna. Minden nemzet behozta egy idő óta a szolgálatteljeleztséget, csak Anglia nem léptette életbe. Nem tagadjuk, hogy ez meggyezett a nép akaratával, de a míg Anglia a rábeszélés és toborzás rendezére támaszkodik, hogy hadseregét szervezze, az eredmény csak valószínű lehet. A délafrikai helyzetről nagyon pesszimistikus hangon beszéltek. Azelőtt, ha Anglia valamely háború elején kedvezőtlen helyzetben volt s szintén csak zsoldosokat használt, apaink nem engedték meg, hogy megfélemlítsék őket olyan rövid tapasztalatok után, a minőket mi eddig Dél-Afrikában szerettünk. Reméli, hogy hadseregünk éppen most készül tamadásra. De akárhogy lesz is, elődeink példáját kell követnünk s nem szabad csüggednünk. A kormány, mint mindig, most is meg van róla győződve, hogy az a vállalkozás, amelybe az ország keveredett, sikeresen fog végződni. (Helyeslés.) Végül kijelentette a miniszter, hogy nézete szerint a kormány előterjesztései megfelelnek a szükségletnek. Beállhatnak olyan események, amelyeket előre látni lehetetlen, de ha beállanak, erős szívvel kell őket fogadnunk. A kormánynak erős szándéka, hogy megmarad a megkezdett úton, mert bízik a nép hazafiságában és vitézségében. A kormány nem találja előnyös dolognak, hogy a helyzetet sötét szinben lássák s olyan kísérlethez folyamodjanak, aminőt az előtt soha sem tettek.

London, február 16.

*Chamberlain*nek a zulu felkelésre vonatkozó nyilatkozatát úgy magyarázzák, hogy az angolok a zuluskat fel akarják fegyverezni és a boerok ellen felhasználni. A felső házban *Rosebery* kijelentette, hogy az oroszoknak bizonyos szabad teret kell engedni, a délafrikai háborút mindenáron végig kell küzdeni, mert ha az angolok a háborút elvesztik, nagyhatalmi állásuk megrendül. *Salisbury* kijelentette, hogy Afganisztánban a helyzet normális. Nincs oka Oroszország magatartásáról nyilatkozni.

A német köszön. A német birodalomgyűlésen ma egy kis köszönvita volt, melynek során a legtöbb felszólaló a kedvezményes szénzállítási tarifák eltörlését és a német a köszön kivételének megszüntetését kívánja. A kormány a felszólalások ellen elvi kifogást nem tett csak a gyakorlati kivételnek egyelőre lehetetlen voltát hangsúlyozta.

A vasutügyi költségvetés előadója szóba hozta a köszönkiviteli díjszabásokat, amelyek a bizottságot olyan határozat elfogadására indították, hogy a kormányok szüntessék meg az elzász-lotharingiai vasutakon érvényes, a köszönkivitelnek kedvező díjengedményeket.

Müller azt mondja, hogy Németország nem arra való, hogy saját nemzeti jóléte rovására olcsó szénét szállítson a külföldnek.

Thielen miniszter a kérdés megvitatását kívánatosnak tartja, de a kérdés nemcsak a birodalmi vasutakat, hanem az összes német vasutakat érdekli. A köszön kiviteli tarifái nagyon régi keletűek és élebeléptetésük célja az volt, hogy a tulprodukciónak előtti megnyissák a külföldi piacokat. Németország több mint 30 éve látja el szénrel a párisi gázgyárakat. A kérdés nem oldható meg úgy, hogy egyszerűen kijelentjük, hogy július 1-től fogva megszüntetjük a köszönkivitelre vonatkozó összes mérsékelt díjszabásokat, hanem minden egyes esetben gondosan tanulmányozni kell a gazdasági kérdéseket.

Dasbach figyelemzeti a Házat, hogy ne befolyásoltassa magát a porosz kereskedelmi miniszter felfogásától. Itt-ott már régóta követelnek köszönkiviteltilalmat.

Gróf Stolberg szerint a kormánynak már két évvel ezelőtt, de különösen az utóbbi időben, mikor a drágaság előrelátható volt, foglalkoznia kellett volna ezzel a kérdéssel. Reméli, hogy a kivitt legközelebb felfüggesztik és utóbb egészen megszüntetik.

Debel azt fejtegeti, hogy az ausztriai sztrájkoló munkások követeléseit nagyon mérsékelték, míg a bányák tulajdonosai részben a leggazdagabb emberek.

Thielen miniszter többeknek azt feleli, hogy a kiviteli kedvezményes díjszabások megszüntetése csak elméleti lépés, a gyakorlat csak később következtetik utána, mert a német köszön esztendőkre le van kötve. A köszönhiányon tehát ezzel az intézkedéssel nem lehet segíteni. Különben úgy látszik, nem olyan veszedelmes a köszönhiány, ahogy festették.

A vita ezzel véget ért.

Drezda, február 16.

A szász államvasutak vezérigazgatója közölte, hogy a hó 19-étől fogva újabb intézkedés bizonyos személyvonatok nem fognak közlekedni. Ennek az intézkedésnek az az oka, hogy csökkenteni akarják a köszönfogyasztást, mert a köszönbányászok sztrájkja megnehezíti a köszön beszerzését.

HIREK.

Budapest, február 16.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Február 15-én új előfize és nyílt a Eudapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

— Kitüntetés. A király *Baumann* Ágoston közös legfőbb számvéviszéki számtanácsosnak, saját kérelmére történt végleges nyugalmaztatása alkalmából hű és igen sikeres szolgálata elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A király Budapesten.** A király ma reggel 5 óra 40 perckor Bruckon at Budapestre érkezett. A keleti pályaudvaron Márkus főpolgármester és Rudnay főkapitány várta az uralkodót. Az udvari vonatot Ludwich Gyula elnökgazdát vezette, akit a kocsijáról leszálló király elsőnek szólított meg. Az uralkodó egy-két percig beszélgetve a megjelentekkel, kíséretével kocsira ült s a várba hajtott. A palotában gróf Apponyi Lajos magyar királyi udvarnagy, Kanter Károly udvari plébános és Ybl Lajos lovag várkapitány fogadta a királyt, aki azután visszavonult terméibe. — Ö felsége, mint értesülünk, holnap déli óra körül látogatást fog tenni Zala György műtermében. Meg fogja tekinteni a magyar hölgyeknek a megboldogult Rudolf főherceg sarkofágjára rendelt bronzemlékét, továbbá gróf Andrássy Gyula lovasszobrát. A királynak a látogatásán Széll Kálmán miniszterelnök fogja helyettesíteni a távollevő kultuszminisztert. Ennek következtében a miniszterelnöknek, mint a belügyi tárca vezetőjének holnapra várt képviselőházi beszéde értesülésünk szerint, hétfőre marad. — Az udvar itt időzése alatt több udvari ebéd lesz a budai királyi palotában. A farsangra való tekintettel az ebédekre a palotahölgyeket hívják meg. A háziasszonyi tisztet a királyi leánya, Márta Valéria főhercegnő fogja teljesíteni, aki férjével, Ferenc Szalvátor főherceggel, a jövő kedden érkezik Budapestre.

A király február 19-én és itt tartózkodása alatt minden hétfőn és csütörtökön kihallgatást tart. Előjegyzéseket a királyi várakban levő kabinetiroda fogad el.

Hétfőn a hó 19-ikén lesz az első udvari ebéd. Ez okból az a miniszterelnöki ebéd, amely ugyanerre a napra volt kitűzve, keddre, a hó 20-ikára halasztatott.

— **József Ágost főherceg Egyiptomban.** József Ágost főherceg, — mint értesülünk — február 20-án Trieszten át Egyiptomba megy. A főherceget afrikai utjában Lévits Adolf királyi tanácsos, József főherceg uradalmi kormányzója, fogja kísérni. Ugyancsak Afrikába rántulnak József Ágost főherceggel egyidejűleg Bécsből Ferdinánd Károly és Ottó főhercegek. A főhercegek egy hónapig maradnak Egyiptomban.

— **Elmaradt kihallgatás.** Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter szokásos pénteki audienciáját a delutáni minisztertanács miatt ma nem tartotta meg.

— **Eugénia császárné betegsége.** Nizzából jelentik, hogy Eugénia excsászárné influenzában szenved. Állapota pár nappal ezelőtt olyan súlyos volt, hogy a legrosszabbtól lehetett tartani. — Most már javult az állapota, de a veszély még nem múlt el. A császárnának a Hotel Continentalban lévő lakásán egymást érik a látogatók. Napoleon Viktor herceg minden órában telefonon kérdezősködik Brüsszelből a beteg állapotáról.

— **A hírlapjegy.** „Mi, akiknek anyai dolgunk szokott lenni a hírlapbéllyel, ma néztünk meg először egyet az újabb fajtából. Szép kis sárka kép, csak egy kis baja van. Az van rányomatva, hogy hírlapjegy. Ország-világ — a nyelvtudósok tudnák megmondani, mióta — bélyegnek hívja magyarul a bélyeget. Van levélbélyeg, okmánybélyeg, hírlapbélyeg és a többi. Jegy is van, például színházi-jegy, vasúti-jegy, szabad-jegy, anya-jegy. De azt még józan magyar emberből nem hallottuk, hogy a trafikban okmányjegyet kért volna, a színházban pedig karzati bélyeget. Miért akarja a magyar posta elhivatni a világgal, hogy ami bélyeg, az nem bélyeg, hanem jegy? Vagy méltóságán alul levőnek tartja, hogy úgy beszéljen, mint a többi, nem hivatalos magyar? Megkérnők szépen a postát, hogy ha majd ezek a bélyegyek eltöngynak, nyomassa az ujakra azt, hogy hírlapbélyeg vagy újságbélyeg, vagy nyomasson akármit, csak azt ne, hogy jegy. De ez hiabavaló volna. A francia állam nem röstelli megkérdezni a nyelvtudósait, ha valami kétes szövegezésről van szó. Az automobil-törvényről megkérdezte tőlük, hogy *une* vagy *un*-e az automobil. Nem tudta erről az alig egyéves szőről, hogy himnemű-e, vagy nőnemű. És elfogadta, amit a tudósok mondtak. Nemrég egy magyar gyűjtőgyár kérdezte meg egy nyelvtudósunktól, hogy gyufa-e a gyűjtő? Azt a feleletet kapta, hogy nem gyufa, hanem gyűjtő. Azóta ez van a skatulyákon. A magyar állam azonban nagy ur és minden jobban tud, mint más. Mi hetenként százezer meg százezer szót írunk, nem esoda, ha akad közte hibás. De ha valaki egyetlen egy szót ír s ezt is rosszul írja, az megbélyegzendő — vagy hogy a posta nyelven szóljunk megjegyzendő.

— **Fejedelmi házasság.** Érdekes házasságról ad hírt egy müncheni lap. *Missa* badeni herceg állítólag legközelebb eljegyzi Ernő Ágost herceg és Thyra kumberlandi hercegnő legidősebb leányát. Beavatott körökben kétségbevonják e hír valóságát, mert a badeni nagyherceg közeli rokonságban van a né-

met császári családdal, amely még most sem békült ki a trónjavesztett hannover-kumberlandi nemzetséggel.

— **Korányi Frigyes bárósága.** Egy félhivatalos kommüniké ma rácsófol a Korányi Frigyes báróságáról közölt hírre s azt mondja, hogy „ez a hír beavatott körökben nem talál megerősítést.”

— **Főispán és alispán.** Az az áldatlan viszálykodás, amely Lipótvármegye főispánja és alispánja közt már hosszú idő óta két ellenséges táborra osztja a kis vármegye intelligens közönségét, a tegnapi rendkívüli megyegyűlésen nyílt kitérésre került. Ugy látszik, hogy a törvényhatóság bizottság tagjai közt az alispánnak van többsége. Mindjárt az ülés elején lezavarták Kürthy Lajos főispánt, mikor ez azt indítványozta, hogy Thuránszky József megyei pénztári ellenőr mentessék fel állásától. A közgyűlés az indítványt hangos tiltakozással fogadta és szavazásra kerülve a sor, a közgyűlés 84 szóval 45 ellenében a főispán indítványát elvetette, mire ez felebbezést jelentett be a miniszterhez. A főispán azután rátérve az alispán vádjaira, amelyek különböző visszaéléseket rónak fel bünéül, indítványozta, hogy a közgyűlés, amely e vádak következtében hivatott össze, fejezze ki megbotránkosztást a lipóti lapok támadásai felett és aztán az alispán ellen fordult, aki e támadásokat a közgyűlés elé hozta. Paluqay Gyula alispán épp oly kíméletlenül felelt vissza a főispánnak és egyenesen őt vádolta a korrupció előidézésével. Néhány percig tartott ez izgatott szóváltás a főispán és alispán közt és csak akkor szakadt vége, a mikor Rakovszky országgyűlési képviselő figyelmeztette a főispánt elnöki tisztének komolygázára és tekintélyére. Azután Paluqay alispán felolvastatta a vádokat: 1. Kubinyi-Stark-féle szeszkonzerium. 2. A lipótszemleklési közvághid 3000 frtos kölesönnyge. 3. Rózsahegy közerdei és vagyoni manipulációja. 4. Vármegyei ügyeknél talált rendtelenség és visszaélések. 5. Szent-Andrason Okolicsányi Dezső árvainak vagyoni manipulációja. 6. Vármegyei adóügyek. 7. Tepliskai visszaélés. 8. Az utolsó képviselőválasztáson 250 szavazótól megvonták szavazati jogukat. 9. Azonkívül még különböző visszaélések, törvénytelenések különböző közszégekben, melyek mind a főispánt terhelik. Ejesen megtámadta a főispánt Rakovszky képviselő is, továbbá Szentiványi Márton és Károly, Hlinka plébános és többen. Platthy Zsigmond róm. katolikus lelkész Hlinkát panszlávizmussal és hazárdlással vádolta, bár Platthy később a vádjait visszavonta. Végre a közgyűlés Rakovszkyt azt az indítványát fogadta el, hogy egyelőre nem foglal állást a kényes ügyben, hanem bevárja annak a vizsgálatnak eredményét, melyet Kaffka László miniszteri kiküldött a megyei pénztárakban és általában a lipóti igazgatás minden terén megindított.

— **Ottó főherceg magyar festménye.** Ottó főherceg, aki a bécsi akadémiában berendezett műtermében eddig leginkább tanulmányfejeket festett, most egy életképpel készült el, amelyet ajándékol felajánlott a királynak. A kép magyar tárgyú: magyar faluban a korecsma előtt leszállt a huszár a lováról s egy ital borra leül a korecsma előtt álló asztal mellé. Az asztalon egy darab kenyér van, a ló azt el akarja kapni, de a huszár visszatartja a torokszakadtól. A korecsma ajtaja felett ott van a magyar címer és ez a felírás: *M. k. dohány és bélyegeladás.* A főherceg alá írta a képet azekkel a jogyekkel: *E. O. 1900.* A főherceg nemsokára Abbaziába, onnan Egyiptomba utazik, ahol folytatni fogja festési tanulmányait. A főherceg négy év óta foglalkozik festéssel s csak rövid ideig korrigitáltott magának Eugen Blaaszal.

— **Női küldöttség Hegedűs miniszternél.** Az Államvasutak kötelekékbe tartozó női alkalmazottak küldöttsége tisztelgett ma a képviselőházban Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternél. A küldöttséget Major Ferenc országgyűlési képviselő vezette, aki a nők nevében rendszeresítést, magasabb fizetést és nyugdíjigényt kért, tekintettel arra a sok női alkalmazottra, akik mostoha sorsban vannak s alig tudnak kis fizetésükből megélni, öreg napjakra pedig ki vannak szolgáltatva a nyomornak. Hegedűs miniszter kijelentette, hogy már foglalkozik a tervvel, s ami tőle telik, mindent el fog követni, hogy a női alkalmazottak méltányos kérése teljesedjék.

— **A püspök kalandja.** Egy helyi tudósító révén néhány lap megírta, hogy az esztergomi püspököt hétfőn a nyugoti pályaudvar pénzügyőrei minden ok nélkül zaklatták, a csomagjait fölbontották és az irodába citalták. — A vizsgálat — mint velünk tudtjuk — nem volt zaklatás, amennyiben az illető pénzügyőr kötelezettséget teljesített, mikor a püspök szolgáját, aki nem mondta meg, hogy mi van a csomagokban, megállította. Az irodába nem citaltak senkit sem, a pénzügyőrök udvariasan végeztek az ellenőrzés munkáját.

— **Császár és költő.** Megirtuk nemrég, hogy a legelőkelőbb német drámadíjat, a Schiller-díjat az idén nem adják ki. Hogy miért nem, ennek az oka csak most tudódik ki. A bíráló-bizottság tudniillik — mint *Berlinből* jelentik — a díjat Hauptmann Gerhartnak ítélte oda *Az elmerült harang* című drámájáért, a császár azonban a „szocialista” költőnek megtagadta a díj kiadását. Mert Hauptmann Gerhart valamikor eléggé merész volt megírni a *Takácsok* című drámáját, amelynek főhőse a szenvedő nép! Így esett el a Schiller-díjtól a *Takácsok* miatt *Az elmerült harang*. Az idők jele, hogy a hatalom megvonja az elismerést a lángelméitől, amely nem hajlik a byzantinizmusra; ez szomorú. Az idők jele azonban az is, hogy a császár nem merte odaitélni a díjat Lauff kapitánynak, aki fölséges utasítások nyomán írja udvarias szellemű drámáit; és ez a vigasztaló. Mert voltak idők, a mikor az ilyesmi történt volna meg...

— **Az orleansi hercegi pár utazása.** Fülöp orleansi herceg legutóbb *San-Remóban* bérelt villát és úgy volt, hogy ott hosszabb ideig lakni, de most megváltoztatta szándékát és a portugál királyné meghívására *Lisszabonba* utazik. Onnan nevével, *Mária Dorottya* hercegnővel együtt sicíliai birtokára megy, melyet *Aumale* hercegtől örökölt. Nyárára a hercegi pár a eszobai tó mellett levő villájába költözik.

— **Történet...** Történt, hogy a francia szenátus tegnapielőtt bizottságokat választott. Történt, hogy megválasztotta a *hadügyi* bizottság tagjait is. Történt, hogy a jelöltek közül éppen kettő, csakis kettő bukott ki. És végül történt, hogy a kettő közül az egyik *Billot* tábornok, ex-hadügyminiszter, a másik *Mercier* tábornok, ex-hadügyminiszter volt. Csak ez történt.

— **Lueger a pápánál.** A bécsi községgyűlés mai ülésén Lueger jelentést tett római utjáról és a pápánál való kihallgatásáról. A pápát egészszőr és jó erőben találta és reméli, hogy még többször fogja így láthatni. Úgy látszik tehát, hogy Lueger minden évben Rómába akar zárándokolni. Jelentésének végén tudatta Lueger, hogy a pápa Bécs város keresztény lakosságának áldását küldi.

— **Jouast — a Cincinnatus.** A rennesi pör bíróságának elnöke Jouast ezredes penzióba ment. Azóta még nagyobb rajban veszik körül a hírlapírók s intimitásokat kérnek tőle a pörből, olyas részleteket, amelyek a kulisszák mögött játszódtak le. Egy újságíró kérdézősködésére a nagy bajszú tábornok így felelt:

— A bírói titok nem időleges. Amint eddig nem beszélhettem az ítélezhöztes részleteiről, ezután sem nyilatkozhatom. Tehát ezt se mondhatom meg, vajon tenyleg én voltam-e egyike ama bíráknak, akik Dreyfust ártatlannak deklarálták. Mindent elkövettem arra, hogy szólásra bírjanak. Közvetett és közvetlen kérdések, inszinuációk, újságcikkek, névtelen levelek, fenyegetések: nem hatottak rám. A hallgatás nekem kötelességem és én hallgatni fogok. Viszont legelőbb vágyam, hogy békében hagyjanak és ne foglalkozzanak velem. Azt szeretném, ha a világtól teljesen elfeledve élhetném le még hátralévő napjaimat itt, szülővárosomban, ahol nem akarok mással foglalkozni, mint kertészkedéssel és kerékpározással. Tehát hiába kínálának meg képviselői mandátummal: nem fogadnám el. Kerékpár és kerékszét — e kettő kell nekem. Az nem lehetetlen, hogy emlékiratokat írrok. Egyelőre azonban csak a béke és nyugalom a fővágyam. Amikor a hadbíró elnöke lettem, megdöbbenem, hogy ez afféren vezet a szerep jutott nekem. A jövő megmutatta, hogy nem ok nélkül döbbenem meg. De a lelkiismeretem nyugodt — azt tettem, amit az parancsolt.

Tehát valahogy olyanformán eszelepszik az ezredes ur, mint Cincinnatus annak idején. Csak az eke szarva helyett a bicikli szarvát fogja majd meg.

— **A muzeumkertben.** Egy olvasónk küldi be a következő jelenetét, amelyet maga figyel meg a muzeumkertben:

A kis Lenke: Add kölcsön a karikádat.

Pista: Odaadom, ha te ideadod az árpacukrodát.

Lenke: Előbb te add....

Pista: Nem, te add előbb....

Lenke: Nem, nem. *Ismereim a férfiakat!*

— **A Jókai melléje.** Dr. Jókai Mór koszorus költőneknek elüött egy több briliánsal kirakott melléje. Jókai nyomban panaszt emelt a rendőrségnek, amire a VII. kerületi kapitányságtól kiment Jókai lakására Laeschay Miklós rendőrfogalmazó helyszíni szemléré s jegyzőkönyv felvételére, de épp akkor, amikor munkához akart fogni, Jókai inasa örömmel jelentette, hogy a tüt az egyik szobában megtalálta. Természetesen így azután az eljárás nyomban megszüntette a rendőrség képviselője.

— **Halálozás.** Suly Ede városi tanácsos e hó 14-ikén 69 éves korában Veszprémben meghalt.

— **Az előzékeny ezredes.** Az Eszkrugr Lovasezred ez ideig a szultán palotaczedre volt. Már nem az. Tudniillik az ezredes nemrégiben azt a kegyet kérte az ezred számára, hogy amikor a szultán a Ramazán ünnepre megy, velük és csupán csak velük kísértesse magát. Majd megörzik ők. Mikor nem kapott érdemleges választ a kérelemre, újra kérte ezt a különös jóakaratot, aztán újra, meg újra, végre is gyanus lett a dolog. Vizsgálatot indítottak, aminek az lett a vége, hogy az ezred egész tisztikarát lefokoztaták. Egy részük még mindig börtönben van, a többi pedig egy kurd ezredhez helyezték át. Könnyen megeshetik ilyenformán, hogy ha a szultán enged az ezredes kérelmének, az a Ramazán lett volna neki az utolsó, amelyen az ezred kísérte volna végig az uton.

— **Reformok az ipariszkolában.** Az országos iparoktatási tanács *Mallekovits* Sándor elnöklésével ma ülést tartott, amelyen többek közt néhány fontos reformtervvel is foglalkoztak. Az ülésen jelen voltak: *Szterényi* József, *Morlin* Emil, *Verdy* Károly, *Neményi* Imre, *Ráth* Károly, *Neuschloss* Marcel, *Gelléri* Mór, *Thék* Endre, *Rejtő* Sándor, *Walter* Károly, *Trajtler* Károly, *Lengyel* Sándor, *Péter* János, dr. *Gyulai* Béla, *Edvi* Illés Aladár, *Gaul* Károly, *Vig* Albert, *Nesnera* Aladár, *Péterffy* József és *Bernát* István. A folyó ügyek és a miniszteri leiratok felvisszafelvétele után *Gaul* Károly előadó szervezete került tárgyalásra az ipari szakiskolák rajz-ábrázolásának reformjáról.

A nagy gondtal és kitűnő szakértelemmel kidolgozott tervezethez a tanács csekély módosítással általánosságban hozzájárult.

Tárgysoron volt még a *Munkás-otthon telepen szervezendő női ipari szakiskola ügye.*

Vig Albert előadó indítványa alapján kimondta a tanács, hogy a női ipari iskola felállítására szükséges. *Vig* Albert iparoktatási főigazgató referálta a magyar háztartási iskolaegetület iskolájának a szervezetről szóló javaslatot is, melyet a tanács szintén elfogadott.

Ezután még apróbb tárgyakat intézett el a tanács. *Igy Hegedűs* Károly előadói tervezete szerint az ipari szakiskolát végzett tanulóknak a gőzkazán, lokomobil, cséplőgép, valamint a stabil gőzgép-kezelői képzés szükséges. *Gaul* Károly előadása alapján az iskolalátogatás ügyét és *Kolbenheyer* előadása szerint az építőipari tanfolyam szakrajz-tananyagához való utasítást tárgyalták le.

— **Az egyetemi ifjak kórháza.** Az egyetem kórház-egyesületének elnöksége a napokban megtekintette a Lágymányoson az egyesület részére szánt telket. A kórház-egyesület ma tartott ülésén akként határozott, hogy az építési pályázatot kiírja, hogy az épületek már a jövő évi februárban átadhatók legyenek rendeltetésüknek. Így azután a már tizenöt év óta húzódnó ügy szerencsés megoldást nyert. Az építkezésekre 180 ezer korona van előirányozva.

— **Az E. K. E. küldöttsége a miniszterelnöknél.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület mozgalmát indította, hogy néprajzi muzeumát a kolozsvári Mátyás-házban helyezhesse el. A város képviselőtestülete a Mátyás-házat átengedte az E. K. E. néprajzi muzeuma részére. Ezt a határozatot azonban egy töredék megfőbbözötte s az ügy a belügyminiszterhez került. Ebből az alkalomból tiszteltet ma az erdélyi Kárpát-Egyesület egy küldöttsége *Szell* Kálmán, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnöknél. A küldöttség, melynek tagjai voltak *Feilitzsch* Arthur báró, közp. elnök, országgyűlési képviselő, dr. *Hankó* Vilmos és dr. *Hermann* Antal alelnökök és *Radnóti* Dezső főtitkár, *Kuan* Géza gróf v. b. t. t. az E. K. E. néprajzi osztályának elnöke vezette. *Kuan* Géza gróf a küldöttség nevében üdvözölte a miniszterelnököt. Kifejtette az E. K. E.-nek az erdélyi néprajzi muzeummal való nagy céljait és eddig elért jelentékeny sikereit. Arra kérte a minisztert, hogy a város határozatát hagyja jóvá, mert különben az erdélyi nép- és tájrajzi muzeum nem készülhet el a szobor leleplezésére s ezzel megosappon a közönség érdeklődése. *Feilitzsch* báró felvilágosító magyarázatokkal egészítette ki a beszédet. *Szell* Kálmán jóleső örömmel köszönte meg az E. K. E. elismerő üdvözlését és kijelentette, hogy bármely állásban mindig lankadatlanul fog törekedni, hogy föllendítse a magyar nemzeti kultúrát, melynek régóta legjobb szándéka szerint a munkása. Méltányolja az E. K. E.-nek nemes kultúrtörékvéseit. A néprajzi muzeum érdekében meg fogja tenni a tőle telhetőt s megígérte, hogy az ügyet sürgősen előterjeszti magának s azt a legjobb indulattal fogja elintézni. Ezután örömeinek adott kifejezést, hogy régi barátját, az ismert tudóst, gróf *Kuan* Gézát ilyen nemes ügy vezérelte hozzá.

— **Megörült a fogházban.** *Brünnből* táviratozták: a gajai kerületi betegsegítő pénztár könyvelőjén, akit a gajai zde-ügyben tizenöt havi várfogságra ítélték, elmebetegség tünetei mutatkoztak. A szerencsétlenül a fogházból a helyi kórházba szállították.

— **Giordano Bruno.** Holnap nemcsak Rómában, hanem a világ minden részén, ahol az emberiség nagy hőseinek kultusza még ki nem halt, megünneplik *Giordano Bruno* vértanu-halálának háromszázadik évfordulóját. 1600 február 17-én égették el ezt a lánglelkű költő-filozófust Róma egyik piacán, amely most az ó névét viseli s ahol a *Ferrari* mester alkotta hatalmas bronzszobra áll. A szobrot jellemző felírás díszi: *A Bruno il secolo da lui divinato* (*Giordano Brunónak emelte az a század, amelyet ő megjövendölt.*)

Giordano Bruno a szabad kutatás előharcosa volt a tizenhatodik században. A szkolaszticizmusban megmerevedett arisztotelészi filozófiával szemben külön álláspontot helyezkedett, amely első sorban a *Kopernikus* tanának továbbfejlesztésében nyilvánult, amelyet ő az egész világegyetemre alkalmazott. De a metafizikában és a megismerés tanában is nagy hatást gyakorolt az utókorra. *Descartes*, *Spinoza*, *Leibniz*, *Berkeley*, *Hegel*, *Schelling* sok helyütt reá emlékeztetnek. Merész tanításai miatt dominikánus szerzetesársai részéről folytonos üldözésnek volt kitéve. E miatt, meg nyughatatlan természete miatt is folyton vándorolt. Bejárta egész Európát, míg aztán a hitnyomozó bizottságnak, az inkvizíciónak föl nem jelentették. Brunót elfogták és csaknem hat esztendeig szigorú fogságban tartották Velencében. Aztán Rómának szolgáltatták ki. Még két évig ült börtönben. 1600. február 9-én hirdették ki az ítéletét: ünnepélyesen kiközösítették az egyházból és megfosztották papi méltóságától. Az ítélet indokolása életének és műveinek pontos vizsgálatát foglalta magában. — Aztán az egyháziak átadták a világi hatóságoknak, hogy megbüntessék. Az ítélet kihirdetése után *Bruno* főlegyesedett és ezeket a felségesen büszke szavakat mondta:

— *Majori forsitan eum timore sententiam in me fertis quam ego accipiam!* (Talán nagyobb félelemmel mondjátok ki fölöttem az ítéletet, mint aminővel én azt hallom.)

Nyolcs napot adtak neki bünei meggyónására. De ő nem akart gyónni. Február 17-én elégették és hamvait szétszórták a szelek prédájával, hogy semmi más ne maradjon belőle a földön, mint kivégzésének emléke. A szabad gondolkodás hőhérja azonban csalódtak. *Giordano Bruno* nagysága évről-évre nő. Most már hatalmas irodalom foglalkozik lángoló, költői erejű eszméivel. *Bruno*, a kiátkozott, elégett szerzetes bevonult az emberiség nagy hősei közé s azok sorában fogja halhatatlan életét folytatni.

— **Birodalomgyűlés az orfeumban.** A berlini birodalomgyűlés tagjainak tegnap pikáns szakértői szemlében volt részük. A szakértői szemle tulajdonképpen folytatás annak a harsánknak, amelyet a birodalomgyűlés a fűgefalevél érdekében vív. A *lex Heintze* is elég érdekes diskussziókra adott már alkalmat, de a fekete levest tegnap esté találták föl. A *Wintergarten* igazgatósága ugyanis tegnap estére meghívta a birodalomgyűlés tagjait, hogy győződjenek meg arról, hogy *Rohren* centumpárti képviselőnek a variété-előadások erkölestelenségéről tett nyilatkozatai valótanságra alapulnak. A képviselők nagy számban jelentek meg az orfeumban élükön gróf *Ballestrem* elnökkel. A mulatói igazgatói folyton kérdézősködtek a képviselőknél, hogy az előadásokat valóban erkölestelenségnek találják-e. *Ballestrem* elnök, valamint a többi képviselő is a kérdésre tagadólag válaszolt. Egy szocialista képviselő tréfásan azt felelte, hogy a mit a rendőrség megenged, annak jónak kell lenni. Szóval a képviselők jól mulattak. Vád nem érheti őket, hiszen hivatalból rugták ki a hámból. És ingyenes volt a mulatság, a *Wintergarten* még a pezsgőt sem sajnálta.

— **Szeles Adorján itthon.** *Szeles* Adorjának, a Hentzi-szobor merénylőjének neve már régen feledésbe merült. *Szeles* Adorján név évek óta Párisban él, hol mint korrektor van alkalmazva egy lapnál. A merénylet elkövetésének ez év áprilisében lesz az ötödik évfordulója, amikor a büntetőtörvény értelmében elévül a büntény. *Szeles* Adorján értesítette budapesti barátait, hogy április havában visszatér Budapestre.

— **Egy párba következmény.** *Kavlsruhból* táviratozták, hogy ott ma báró *Schilling* von *Canstadt*, udvari vadász mestert párbaívetség miatt nyolc havi fogságra ítélték. Az ötvenhat éves báró, ki mint kitűnő lövés ismeretes, ellenfelének, egy hadnagynak a kezébe lőtt és harképtelenné tette. A párbaire egy pletyka adott okot, mely a bárót egy udvarhölgygyel hozta összekötésbe. Ellenfele a hölgy testvérbarátja volt. A bárót elboacsátották az udvari szolgálatból.

— **Egy halálra ítélt szökése.** *Laibachból* táviratozták: *Ravnik* Balázs halálra ítélt rablőgyilkosnak tegnap reggel sikerült a zárkájába ablakán lévő vasrúd keresztszalagján át a szabadba mene-

külni és a szomszéd ház tetőjére jutni, ahol az utcán járó-kelek meglátták. Nemsokára rendőrök körülzárták a házat, de *Ravnik*ot nem találták sehol. Végre egy bádósgolegény felfedezte a kéményben. A szökévenyt végre elfogták és láncba verve ismét zárkájába szállították.

— **Pénzügyileg nincsen semmi dolgunk.** A főváros pénzügyi bizottsága hajdanában, a régi jó időkben akár két ülést is tarthatott volna hetenkint, annyi dolga volt. A bizottsági tag urak azon panaszkodtak állandóan, hogy nem győzik feldolgozni a nagy anyagot, ami eléjük kerül. Később aztán, körülbelül két esztendővel ezelőtt megváltozott a helyzet. Lassan, lassan kevés lett a munka és csupa sablon. Más osztályokban készült szabályrendeletek, amiket éppen csak tudomásul kellett venni. Ma már az sincs. Mostanság pénteken szokott összejönni a bizottság s már többször megeseit, hogy nem is volt szükség arra, hogy összegyűljenek a bizottsági urak. Nem volt tárgy, ami bölcseségüket kívánta volna. Ma se volt. Nincs pénz, nincs pénzügy.

— **Inség Bácsmezőben.** Szomorú hírek érkeznek *Bácsmezőből*, amelyet eddig az ország Kánaánjának tartottak. A Szabadkán megjelenő *Bácskai Hírlap* megdöbbentő adatokat közöl a bácsmezői nép nyomoráról. Különösen a nemetajku községekben nagy az inség, úgy, hogy *Kula*, *Cservenka*, *Szeghegy*, *Torzsa*, *Kis-Kér*, *Apatin* és több más községből számtalan család készül kivándorolni *Németországba*. Némelyik község lakosságára ugyanis elviselhetetlen nagy terhek nehezdednek. Így például *Kis-Kér* községben az árvtári hiány folytán sok család elszegényedett és az egykor virágzó község lakosságának nagyobb része a tönk szélén áll; eddig már 60 család kivándorolt új hazát keresni és most ismét tömegesen készülnek az új hon keresésére. *Apatinból* is sokan készülnek kivándorolni és pedig azért, mert a budapesti építkezési válság nagy visszahattással van a község határában levő körülbelül 50—60 téglagyárra. Más években ezekre ment a munkások száma, kik a téglalegető telepeken foglalkozás nyertek, de most alig van téglagyáros, ki nem panaszkodik arról, hogy árja eladatlanul fekszik és éppen ezért a téglagyártást kénytelen bezűntetni, ami épp a legszegényebb munkásoktól sujtja. Ezek kereset hiján csaknem az éhínségnek vannak kitéve. Egyedül reményük a közeledő tavaszi időben van, midőn a hajózás megnyitásával újabb keresetforráshoz és könnyebb megélhetéshez fognak jutni. Egyes emberbarátok igyekeznek az általános nyomoron segíteni. Így az *apatini Fernbach* Bálint örökősei is, az elhunyt családfo emlékére odaajándékozták a közönségnek *Apatinban* levő és körülbelül 16.000 koronát érő házukat, oly föltétel mellett, hogy abban a község szegényházat rendezzen be. Az alapító levél szerint már a múlt évben át kellett volna adni ezt a közfoglalomnak, de érteletlen okból, a szegényházban még most is az apatini járási főszolgabíró lakik, míg a község szegényei éheznek és fásznak. Az apatini inségnek majdnem megrendítő végzetes következménye lett a napokban. Ugyanis egy szegény iparos *Fuchs* János felesége — kétségbeesve férje hosszas betegsége miatt — négy apró gyermekét és magát fel akarta akasztani. Csak a gyermekek sivalkodására elősiető szomszédok mentették meg őket a biztos haláltól és az emberbarátok — a nyomban rendezett általános pénzügyűjtés után — a további éhínségtől. Valószínű, hogy a kivándorlás ügynökök üzérkedésének következménye és épp ezért a közigazgatási közegeknek résen kellene lenni.

— **Az apai sziv.** *Tibold* Gyula házmaster volt a Sándor-utca 4-ik számú házban. Nem volt se felesége — régen meghalt már — se senkije, csak egy piros arcú, eleven kis leánya, a tizenegy esztendő *Teruska*, aki valósággal büszkesége volt a szegény embernek. Jó magaviseletű leányka a kis *Terka* s az édesapját nagyon szerette. Amikor hazament az iskolából, összecskolta a szegény házmaster s azután úgy sürgött-forgott a ház körül, mintha legalább is tizenhat esztendő lenne. Nem is volt semmi panasz a szegény ember házban mindaddig, amíg a kis *Terka* egyszerű bággyadon nem ment haza az iskolából. Láza volt az egyik pillanatban, a másikon meg úgy didergett, mintha megvette volna az isten hidege. Az édesapja orvost hívatott hozzá s ott virrasztott napokon át az ágya mellett, de a tudós doktor bácsi sem tudott segíteni a *Teruska* baján: pár nappal ezelőtt eltemették. Az egész ház ott volt a kis *Terka* temetésén, de az édes apjának, a szegény házmasternek nem volt az vigasztalás. Egy darabig kesergett a szobában, a *Teruska* üres ágya mellett; ma délután aztán egyet gondolt a *Tibold* Gyula s felakasztotta magát. Mire észrevették, már nem volt benne élet. Az asztalon egy edulát találtak; ez volt csak benne. *Tudós óri-i kis bácsimost-vell.*

— Villamos elgázolás. A budapest-rákospalotai villamos vasút 17-es számú kocsija ma este fél hét órákor Újpesten, az Árpád-utcában elgázolt egy embert. A szerencsétlen a kerekek alá került, amelyek egész testét összetörték, úgy hogy a boldogtalan ott halt meg a kerekek alatt. A vizsziát kiderítette, hogy *Tsibor* Zsigmond 30 éves napszámos volt az illető és hogy részeg fővel jutott a villamos kerekei alá. Holttestét az újpesti temető halottasházába vitték.

FŐVÁROS.

(*) Az eskütéri hid feljáról. A fővárosi közmunkák tanácsa ma dében ülést tartott, melyen a tanács és a fővárosi összes műszaki hivatalainak vezetői részt vettek. Az ülésen megállapították azokat a munkálatokat, amelyek az eskütéri hid jobb és balpartifeljárójának építése körül még az idén elvégzendők. A létrejött megállapodások szerint a szükséges csatornázási, vízvezetési munkákat és a villamos, gáz és telefon kábelek lerakását a főváros végezteti el, a földmunkák és kövezések elkészítését pedig a közmunkatanács vállalta magára. A munkálatok idejére a közúti villamos vasutakat a Rudas fürdőnél a közmunkatanács Döbrentey-utcai palotájáig vezető utvonaltól ideiglenesen áthelyezik arra az ugyanezen ideiglenes hidfeljáróra, amit a Rudas fürdő gépháza és a Gellérthegy között építenek.

(*) A Rókus-kórház gondnokságának elhelyezése. A Szt. Rókus kórház gondnoksága az idő szerint a közkörházak földszinti s részben földszint alatti helyiségekben van elhelyezve. Ez a mostani személyzetnek sem felel meg, annál kevésbé lenne ott elhelyezhető az a személyzet, amelyet a számvetés kórházi osztályától majd odahelyeznek. A közegészségügyi ügyosztályban most felmerült az a terv, hogy a gondnokság elhelyezésére toldalak épületet emeljenek. De főleg a konyha áthelyezése kívánja az új építkezést. A költségvetés szerint a toldalak-építkezés a konyhafelkészítéssel együtt 25,885 forintba kerül. A közegészségügyi ügyosztály az idevonatkozó javaslatot költségvetéssel együtt a beterveztette a tanácshoz.

(*) Az Újépület utcái. A főváros mérnöki hivatala elkészítette az Újépület végleges rendezésének költségvetését. A hatalmas terület rendezésének terveit a mérnöki hivatal ma beterveztette a tanácshoz. Az egész terület burkolása a mérnöki hivatal számítása szerint 591,148 koronába fog kerülni. A Szabadság-ter és parkok berendezése — a kertész-munkákkal együtt — 17,576 koronába kerül. A kerítés 32,630, az alapozási munkák 32,335 koronát emésztenek meg, a favédő kosarak pedig 13452 és 4258 koronát. A különféle vízvezetési munkák ára 7350 korona lesz. Ezek szerint az egész terület összes közmunkái 703,105 korona költséget igényelnek. Ezeknek a munkáknak az idén csak egy részét készítik el, összesen 234,360 korona költséggel. Így félkör alakban kiépítik és parkozzák a Szabadság teret, továbbá a Kiss Ernő, Perczel Mór, Aulich, Honvéd és Vécsey-utacákat.

(*) Autóbusz bérkocsik. A főváros hatóságához aziránt folyamodott egy fővárosi polgár, hogy autóbusz bérkocsikat járathasson. Egyelőre husz kocsira kér engedélyt. A főváros hatósága elvben nem ellenzi az autóbusz bérkocsik használatát, mert hiszen már is több ilyen jár az utcákban, hanem mielőtt az engedélyt kiadná, mégis felhívja a rendőrséget, hogy nyilatkozzék, vajjon közrendészeti szempontból nincs-e valamely kifogás.

(*) Hurok a wurstliért. Ilyen című cikkünkre vonatkozólag ma a következő levelet kaptuk:

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Meglepetéssel olvasom becses lapjának mai számában, hogy wurstlibeli szomszédjaink ismét féltik létfenntartásukat szegény vállalatunktól és kérvénynyel járulnak a fővárosi tanácshoz, hogy mentse meg életüket. Engedje meg, mélyen tisztelt Szerkesztő ur, hogy miután ez az ügy a nyilvánosság elé került, a nagy közönség tájékoztatására a következőket megjegyezzem:

A városi mérnöki hivatalon ugyanazon terjedelemben, ugyanazokkal az üzletekkel áll a közönség rendelkezésére, mint husz évvel ezelőtt. Hatalmasan megnőtt azóta a Terézváros, az Erzsébetváros, a lakosság megkétszereződött, de a wurstlibeli meg tudták őrizni a numerus klauzuzát, a veritabilis monopóliumot, mely minden egyes vállalkozónak meg lehetőséget terjedelmű vagyont eredményezett. Tegnap lementek az egyik „szegény” wurstli, Fényes, a panoplikum tulajdonosát és 1400 forintot fordítottak a temetésére, ami valóban nagy szegénységre és nagy szükségre mutat. Ezek az emberek nem engednek maguk közé új vállalkozót, de a város sem adhat új helyeket, miután az artzi fürdő kiépítése a ligetnek ezt a részét lefoglalja. Ez indított bennünket arra, hogy a kiállítási év óta használaton kívül álló Temploerünk egy főlk wurstli létesítésére használjuk fel, mely a térfelülettel folytán exkluzívabb jelleggel fog bírni, mint a ligeti wurstli, de szinte ingyen látogatható és a jó családoknak módot for nyuj-

laní, hogy gyermekeik tisztább és erkölcsösebb légkörben szórakozzanak. Szolgáltatást véltünk ezzel tenni a főváros lakosságának és nem tartunk attól, hogy ebben a törekvésünkben a főváros tanácsa korlátozni fog bennünket. Kiváló tisztelettel *Székula Hugó*, Ós-Budavára igazgatója.

A budapesti pályaudvarok.

Budapest, február 16.

(nr.) A statisztika adataira támaszkodva fogjuk az utolsó és pedig az 1897. és 1898. évi esztendő teherforgalmát vizsgálni s ezekből az adatokból könnyen lesűrhető a tanulság, vajjon Budapest teherforgalma számára a centralizáció, vagy a decentralizáció kedvezőbb-e. A m. kir. államvasutak vonalain az

	1897.	illetve	az 1898. évben:
gyorsárúként	186,043 tonna		195,275 tonna,
teherárúként	17,732,315		18,526,460
Összesen	17,918,358		18,721,735

szállított, amiből az tűnik ki, hogy az 1898. évben az előbbi évvel szemben

a gyorsáruforgalom 9,232 tonnával, azaz 4,96%-kal a teheráruforgalom 794,145 " " 4,48%-kal

Összesen 803,377 " " 4,98%-kal növekedett.

Az 1898. évben szállított gyors- és teherárú összeségéből egy vonalkilométerre 2346, s vonalkilométerenként egy napra 6,43 tonna esik. Miután pedig 1897. évre ugyanezen számításal 2264 illetve 6,20 tonnát kapunk, az 1899-iki növekedés kilométerenként 82 tonna és ugyan e hosszra naponta 0,23 tonna.

Lássuk most, milyen a két esztendő forgalma között levő viszony kilométerenként tonnákban felüntetve. Ez a következő képet adja:

	1897.	az 1898.	á t l a g
a gyorsárúnál	28,512,633	30,072,350	153 154
a teherárúnál	3,104,975,200	3,262,130,500	175 175

Összesen 3,133,487,837 3,272,202,850 175 175

Az 1899-iki áruforgalom törzsét az egész kocsirakományok alkották, mert ezek 15,937,404 tonnát, azaz az összforgalomnak 86%-át képviselik. Mi a képe már most a székesfőváros pályaudvaraiban ugyanezen időszakban lebonyolított áruforgalomnak? Az 1898. évben Budapest pályaudvaraira 4,215,142 tonna áru érkezett, amelyből 2,633,146 tonna, vagyis az egésznek 62%-a a MÁV. vonalain szállítottak, ugyanezen idő alatt 1,869,895 tonna áru indult Budapestről utnak és pedig 1,515,523 tonna, vagyis az egésznek 81%-a a MÁV. vonalain.

A Magyar Államvasutak vonalain a budapesti pályaudvarokra

	érkezett,	illetve onnan
	1897	1898
gabona	82%	40%
liszt és malomtermék	90	94
kőszén	92	93
bor és must	91	93
szesz	89	96
gyapju	88	96
egyéb áruk	85	87

Megjegyzendő, hogy az egyéb áruk rovatában előtűnő jelentékeny különbség onnan származik, hogy a magánosok hajóin Budapestre szállított építőanyagok — mint téglák, kő és építőf. — nincsenek felvéve.

A már eddig csoportosított számok is hangosan beszélnek; mert, hogy eme számok mutatta hatalmas áruforgalomnak egyetlen pályaudvarba való centralizációja a kereskedőkre nézve valószínűsítéses, azt bővebben magyarázni fölösleges.

Azokban a forgalom technikájában szempontjából is felette kívánatos volna a centralizáció, mert hisz az csak nem válik az olcsó, gyors és szabatos forgalmi szolgálat előnyére, hogy a nagyüzemi személyzet és megfelelő anyagfogyó éppen azért, mert több pályaudvarra van szétosztva, kellőképpen kihasználva nem lehet! Álláspontunk igazolására megvilágítunk egyetlen szolgálati ágat. A budapesti pályaudvarok között, a nyugati-, a keleti-, a ferencvárosi- és a rákosi-pályaudvarok mindegyikében egy-egy fűtőház van. Ezekbe a fűtőházakba a mozdonyok a következőképp vannak szétosztva:

a nyugati pályaudvarban	124 mozdony
a keleti " " "	95 " "
a ferencvárosi " " "	68 " "
a rákosi " " "	15 " "
Összesen	302 mozdony

Ebből az állományból tolatási szolgálatra 24 órai munkaidővel

a nyugati pályaudvarban	17 mozdony
a keleti " " "	12 " "
a ferencvárosi " " "	18 " "
a rákosi " " "	15 " "
Összesen	62 mozdony

tehát az egész állománynak 20,6%-a van rendelve. Ha már most figyelembe vesszük, hogy a tolatási szolgálat a gépszemélyzet leváltását igen sok esetben megkívánja, úgy hogy gépenként két vezetőt és két fűtőt kell számítani, könnyen átlátható, hogy a kocsik előállítás és eltolása pályaudvaronként mily nagy költséget is felelőst.

A kocsiszolgálatot, a kocsik beszerzését és visszaszolgáltatását még bonyolódottabbá és költségesebbé teszi a pályaudvarok decentralizált volta. Mert kimondott elv, hogy minden kocsit a jövő igénybe vett oszlatkozási pont irányában kell visszaszolgáltatni, bárhová kerül kirakodás céljából a kocsit, visszaindítás végett mindig az utárinak megfelelő pályaudvarba kell előbb vinni, aminek az a következménye, hogy — kivált nagyobb forgalomnál — minden egyes pályaudvarban állandóan külön kocsiosztályt kell fenntartani. A kocsiknak kirakodásra való előállítás, s azoknak összegyűjtése az indító állomásra oly költséges processzus, mely évenként jelentékeny összegeket igényel és ez a forgalmat megrájtja. Szembeszökő tehát, hogy ha az egész teherforgalmat, amint azt Budapest részére tervezik — egyetlen teherpályaudvarba centralizálják, úgy a forgalom lebonyolítása technikai okokból is sokkal egyszerűbb s ennél fogva sokkal olcsóbb is volna. A teherforgalmat központosítani kell és pedig egész teljességében keresztülvendő a központosítás. A félig-munka megbosszulná magát. Így például lehetetlen volna egy olyan tervet helyeselnünk, mely a nyugati pályaudvart feladná ugyan, azonban a többi pályaudvarok fenntartásával az összes darabszámlítást a keleti pályaudvarba akarná egyesíteni. Eltekintve attól, hogy a fentebb vázolt bajok ez által orvosolva egyáltalán nem volnának, mert hisz ez csak részbeni centralizáció volna, keresztülvihetetlen a terv, mert a darabforgalom befogadására a keleti pályaudvar egy napig sem képes. Nincs itt más bátra: egy központi személypályaudvart és egy központi teherpályaudvart kell építeni. Ebben körülbelül mindenki egyetért. Egyetlen kifogás van ellene: hogy igen sokba kerülne. E kifogásnak is szemébe nézhetünk.

A költségszámításnál a kérdés az, hogy a nyugati pályaudvar építványait s a mai forgalmi viszonyokat, valamint a forgalom szerves fejlődését tekintve véve, mily méretekben kell a központi teherpályaudvar építványait létesíteni, hogy a pályaudvar hosszú időre, legalább 50 esztendőre kielégítse a forgalmi igényeket. Ime a számok egymás mellett:

	Jelenleg beépített terület négyzetméterekben	A beépítendő terület négyzetméterekben
1. A gyors- és teherárú fel- és leadása, raktár hadi celokra, ágyurámpák stb.	28,000	50,000
2. Rakodótárak	17,000	30,000
3. Ezekhez irodahelyiségek	1,800	3,000
4. Központi kiterőhelyek	150	200
5. Állomás depot és raktár	1,500	3,000
6. Vízszolgálat	600	1,000
7. Műhelyek, vagon-szerelés, kocsifényezés stb.	18,000	30,000
8. Fűtőház	3,200	12,000
9. Melléképületek	1,800	3,000
10. Szénkaszalok a szolgálat számára	18,000	30,000
11. Szénkaszalok a felek részére	30,000	80,000

Ezek az arányszámok, amelyekből kitűnik, hogy az építés költségei nem oly óriásiak, amint némelyek hangoztatják. Az bizonyos, hogy az államnak, illetve az államvasutaknak áldozatot hoznia kell, azonban ezt első sorban saját jól felfogott érdekében tenné, mert az nem is annyira áldozat, mint inkább gyümölcsöt mehozó tőkebefektetés lesz, melyet Budapest forgalma előbb-utóbb különben is megkövetel.

Ez az előbb-utóbb más viszonyok között sem jelentene hosszabb időt, azonban a mai speciális körülmények szinte parancsolják, hogy az amegy is elkerülhetetlen építkezéseket azonnal megkezdjék. Ezek a speciális körülmények közismertek, s nem esünk túlzásba, ha azt mondjuk, hogy ezer és ezer existencia semmisül meg, hogy ha az általános ipari és kereskedelmi pangásba nagyszabású munkálatok iniciálása által életet nem viszünk. Most kell tehát a központi pályaudvarokat, amelyekre különben is szükségünk van, felépíteni. Ily értelemben gyorsan kell határozni és a határozatot gyorsan végrehajtani. Meg vagyunk győződve, hogy a szükséges pénz sem fog hiányozni, mert tudatos befektetéshez mindig van tőke. Kereskedelmi miniszterünk a tett embere s hiszszük, hogy ebben a nagyfontosságú kérdésben sem hagyja cserben energiáját; s annál is inkább reméljük ezt, mert az államvas-

utaknak feladata magaslátán álló elnökgazdátja is csak támogathatja e kérdésben. A központi pályaudvarokat fel kell építeni és a munkához azonnal hozzáférni kell fogni.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Nemzeti Színház.** Az *A hol unatkoznak* a Pailleron legszellemesebb alkotása. Ki lehetne ugyan mutatni, hogy a *Tudós nők* nyomán készült, mert Bellac tanár nem más, mint Trissotin és az asszonyok, akik nevelésük módján istenítik ezt a stréber-professzort, egyenes leszármazásai a Molière próciousejeinek, akik göcsöket kapnak a gyönyörűségtől, amikor Trissotin felolvassa nekik az amaranti-színű hintóról szóló állány szonettjét. De Pailleron nem közönséges utánozó. Darabjában a modern Páris divatos alakjait gyűjtötte össze kitűnő megfigyeléssel, a modern francia akadémikusokat gonyolja meg szatírával és a modern párisi urhölgyeket teszi nevetségessé a tudományok iránt való sületlen, affektált rajongásukért. A mi korunk csufaságát érdemlő áramlatainak épp olyan sikerült rajza ez, mint a *Tudós nők* a Vadius és Trissotin körül rajongó ferdeségeknél, ha mindjárt ez a jellemzés nem is olyan klasszikus ebben a darabban, mint Molière-nél és a gyönyörű versekbe foglalt szentenciák helyett itt egyszerű prózában röpködnek a szerző ötletei. Pailleron viszont több alakot és érdekesebb bonyolalmat vitt bele a darabjába. Alakjai közül Susanne, a bájos törvénytelen gyermek, végtelenül szimpatikus; s még Susannénál is többet ér az öreg Reville hercegné, az ifjúság protektora, akiben a kedély üdésége remekül olvad össze a tapasztalt ész tisztá fel fogásával és a modor előkelőségével. Pailleron vígjátékát ma részben új szereposztással elevenítették föl. Valamikor a Nemzeti Színház leghatásosabb repertoár-darabja volt ez a vígjáték és előadása fényt árasztott a Paulay-rezsimre. Raymond szerepében akkor Halmi csodálatos verve-jét élvezték, a kis Raymondot Molnár né játszottá édes pacsirta-hangjával és elragadó kedvességével és Villiers Susannának Csillag Teréz bájos egyénisége, temperamentuma és művészi alakító ereje adott szint, elevenséget, zajos hatást. A fiatalok, akik ma helyükbe léptek, nem érték utól elődeik sikerét. Ligeti Juliskát a neki való szerepekben mindig szívesen méltányoljuk, de Villiers Susanne tulmegy képességeinek a határain. Ligeti kisasszony naivitása egészséges és jóízű, de csak abban a régióban, ahol a szerep bizonyos simplex ártatlanságot, bizonyos falusias, rusztikus színezést követel. Susanne is naiv, természetes leány, de természetessége nem parasztos, hangja nem a jóízű köznapiság hangja. Ebben a kis leányban apai részről arisztokrata-vér kering; lelkeben finomság, emelkedettség van; érzése mélyrejt, szenvedélyt áru el, amikor a féltő szerelem fájdalma kitör belőle Reville hercegné előtt. Itt tehát a naivitás magában véve nem elég. Itt a naivitás mellett érezetnie kell a légkör finomságát, a véralkat nemességét és a lélekben lappangó előkelőséget. Ezt a komplikált feladatot Ligeti Juliska egyszerűbb kaliberre nem viheti diadaira. — Molnár Rózi, az új Raymondné, ma sokkal élvezhetőbb volt, mint a multkor Miller Lujza szerepében; de Raymondné csupa nevető vidámság és Molnár kisasszony lényéből és szívből fakadó pajkoságnak az a játszsága és elevensége, amivel Raymondné az urával enyeleg és Ceran grófné unalmas környezetén mulat, teljesen hiányzik. Szerepének az a része sikerült legjobban, ahol tettei a komoly okosságot férje carriéreje érdekében. Az okosság, az intelligencia: ez a Molnár Rózi eleme. — Az asszony-szereplők közül kiemeljük Helvey Laurát, mint Ceran grófnét, Nagy Ibolyát, mint Watson Lucy és Meszlényi Adriennét, mint Laudon marquisnét. Mind a hárman eltalálták a megfelelő hangot és finoman, mulatságosan jellemeztek. Császár talán tulságosan komoly és ridog Bellac. Ez az ur pózol az asszonyokkal, akik rajonganak érte. Modora nem természetes, hanem affektált. Ezt ki kell tüntetni a professzor ábrázolásán. Dező Raymondja nagyon kedves, Mihályfi Rogerja férfias, szimpatikus és — akit legelső helyen kellett volna megneveznünk — Prielle Kornélia hercegnője ma is a régi, a nagy, a felülmulhatatlan. (Á. E.)

**** Opera.** Giannina szerepét *A cremonai hegységben* ma este F. Fecni Irén énekelte Blätterbauer Gisella helyett, aki a fekete tábla szerint hirtelen megbetegedett. Pevni kiváló énektudásának fényes jelét adta, játékaiban és énekében a beugrás egyetlen jelét sem lehetett fölfedezni. A közönség többször zajosan megtapsolta a kitűnő művésznőt. A cremonai után Nailát adták és több tündér volt a színpadon, mint néző a színházban.

**** A Nemzeti Színház új darabja.** A *Nemzeti Színház* lenyomatossága az élve temetkezők cím alatt ni

darabot fogadott el előadásra. A darab szerzője ifj. Hegedűs Sándor, a kereskedelmi miniszter kisebbik fia, aki az irodalomban nem egészen új ember — csak a napokban jelent meg egy kötet költeménye — de ez a darab, amely egy szociális társadalmi problémával foglalkozik, első színpadi kísérlete lesz.

**** Kamaranégyes.** Előkelő zsúr volt ma este a Royal-teremben, ahol a Hubay-Popper négyes tartotta meg hatodik kamarazene estélyét. Az ájtatos zenekedvelők stereotíp közönsége helyett előkelő hölgyek és urak jelentek meg, akiket különben nem igen láthatunk zeneéletünk nyilvánulásainál és akik most eljöttek, hogy a zsúrhangulattal teli hangversenyteremben egy a „társaságból való” hölgy kísérletének tapsoljanak. De amikor Hugmayer Stefánia, a fővárosi társaság ismert beautyja énekelni kezdett, vége volt a zsúrhangulatnak; ez az énekesnő nem szorult rá a jóakaró tapsra, de sok a joga, hogy komoly kritikában részesítsék. Hugmayer Stefánia hangja határozott mezzo szoprán amelynek nagy az érzéki varázsa és pasztózs az ereje és amely celloszerű mélységének meglepő szépségével csaknem Landi Camilla hangjára emlékeztet. Első fellépése alkalmából annyira izléssel és intelligenciával énekel, hogy bizvást hihetjük, hogy további alapos tanulás segédelmével énekművészet dolgában is tökéletességre fog szert tenni. Ma még sokszor torokból énekel és szövegkijéte se tiszta. Ha egyszer fenomenálisan szép hangján tökéletes tudással fog uralkodni, akkor a dalok belső alakításában művészi egyénisége is érvényesülhet, amelynek bemutatásával minden kezdő természetesen adós marad. Ma még egyformán énekelte *Cheminde-ot Grieget és Tarnayt*, de minden énekszám után a viharos taps őszinte és megérdemelt volt. — Előadásra került Koessler: d-moll vonós négyese, amelynek elegikus érzelmes *adagio*-gában különösen gyönyörködhetünk az első hegedű és a cello édes szótában, — továbbá *Beethoven* d-dur zongorahármasa, amelynek zongora-részét *Somogyi Mór* játszotta szépen. Művészi intelligenciával és biztos izléssel rendelve alá magát az összehatásnak.

**** Blaha Lujza-színház.** Új színház alapításáról van szó. Amint értesülünk, egy nagyobb pénzesoport azon van, hogy Budapestet új színházat alapítson és a szükséges tőkét — hir szerint — már össze is hozták. Az új színházban a magyar népszínművet kultiválnák és a műintézet neve *Blaha Lujza-színház* volna. Mert hát a fővárosban ugys olyan kevés a színház!

**** Népszínház.** A *Népszínházban* ma este *A cigánybárót* adták Novák Dezsővel, a lipcei színház tenoristájával, mint vendéggel, *Barinkay* szerepében. Novák már nem ismeretlen előttünk: ugyanebben a szerepben volt alkalmunk hallani a *Népszínházban* s már akkor elmondtuk róla, hogy nagyon becses kvalitása, tiszta és erős tenorhangja van s játék dolgában is a jobb fajta tenoristák közül való. A fiatal tenorista azóta a külföldre került, ahol szépen érvényesítette tehetségét s ahol ugy ének, mint játék tekintetében sokat fejlődött: és haladt. Novák, aki tudunkkal nem szerződötési célból lépett fel, nagy izléssel énekel s hangja minden regiszterben a legkellemesebb csengésű. *Barinkayja*, amely csupa magyaros tisz volt, minden tekintetben dicséretes volt s hogy a közönségnek is mennyire tetszett, azt a vendégtenorista a közönség meleg és sürű tapsaiból hallhatta. Szinte fölösleges mondani is, hogy *Hegyi Aranka* Szaffija igazi remek volt; a nagy művésznő ebben az alakításában egyikét teremtette meg azoknak az alakoknak, amelyek a muló színészdiadósággal mellett is, sok-sok időre feledhetetlenek maradnak. A közönség ma este is annyira méltatta remek játékát, hogy az egész második és harmadik felvonásbeli időközti keresztültapsolta s a taps csak akkor hangzott el, amikor a függőnyt a harmadik felvonásra huzták fel. A ma esti *Cigánybáró*-előadás még egy harmadik élvezetes dolgot is hozott: V. Margó Célia lépett fel, hosszas és nehéz betegsége után, Ciprában, amely legjobb szerepe. A művésznő hangja, a hosszu pihenés alatt erőben és csengésben sokat nyert. A bajából felépült művésznőnek tisztelői virágajándékkal is kedveskedtek. A pompásan perdülő előadást *Csatai Zsófi* „grumbarnánja”, *Németh* kitűnő Zsupánja, *Tollagi* mulatságos Quarnerója, *Bárdi Gabi* jeles Arzenája és *Rasskó* Ottokárja fokozta hatásában. A ház az érdekes előadásra egészen megtelt. (M.-s.)

**** Perosi új oratoriuma.** Milánóból írják, hogy Perosi elkészült *Krisztus bevonulása Jeruzsálemba* című új oratoriumával és már át is nyújtotta az oratorium előadására alakult igazgatótanácsnak. Az oratoriumnak, amely a Perosi szalomban kerül bemutatásra, két része van.

**** A Magyar Színház premierje.** A csárda virágának, Lukács Sándor új népszínművének a bemu-

latóját a jövő héten tartják meg. Az új népszínmű szereposztása a következők lesz:

Markosóné: *Szikáné-Szilassy Róza*, Zsuzsi: *Aranyosi Janka*, Gazsi: *Róssahegyi, Ipoly Józsa*; *Füredi, Kód Gyurka*; *Molnár, Tera*, a lánya: *L. Komáromi Marika*, Katal Tamás: *Dezsény, Panna*; *Láng Etel, Déleg Pista*; *Ráthonyi, Czinke Rudi*; *Girleth, Kobak*; *Bessenyei, Guzs*; *Mátrai*.

Lukács új népszínművéhez *Dankó Pista* írta a nótákat.

**** A Népszínmű fellendítése.** Már rég idő óta hangzik a panasz, hogy a magyar népszínmű elhanyaglott s ennek a speciálisan magyar színpadi műfajnak a felvirágoztatása érdekében valamit tenni kellene. *Porzolt Kálmán*, a *Népszínmű* igazgatója ennek a régi panaszoknak a hatása alatt most abban fáradozik, hogy újra felbressze a közönség hunyóban levő érdeklődését a népszínmű iránt. Ennek a törekvésének az első eredményeképpen történt a héten *Szentgyörgyi Istvánnak*, a kolozsvári *Nemzeti Színház* művészeinek a *Cigányban* és a *Csikóban* való fellépése s mind a két vendégjáték zsúfatos házak előtt folyt le. A *Népszínmű* igazgatója most *Szabó Antal*, a színház ismert kitűnő művészt lépteti fel ugyanebben a fél szerepben, ami már az összehasonlítás okából is érdekes két népszínmű-est. De, értesülünk szerint, *Porzolt* egy ennél jóval fontosabb lépést tett a népszínmű fellendítése érdekében. A *Népszínmű* igazgatója ugyanis a kérdéssel fordult a *Nemzeti Színház* inténdánsához, hogy engedje meg *Ujházinak* a *Népszínmű*ben több régi jeles népszínműben való fellépését, amelyekben a *Nemzeti Színház* kitűnő művészeinek ismert jó szerepei vannak. Ez csakugyan alkalmas mód lenne arra, hogy a közönség ellankadt érdeklődését újra a népszínmű felé lehessen terelni.

**** Mascagni és a pesaroi zeneakadémia.** Több ízben megemlékeztünk már azokról a surlódásokról, amelyek a pesaroi községtanács és Mascagni, mint az odaváló zeneakadémia igazgatója közt, az akadémia igazgatása körül felmerültek. Ezek a surlódások oda élestedek, hogy Mascagni otthagya Pesarot, de kijelentette, hogy igazgatói állását meg kívánja tartani. A fiatal mester, mint milánói újságok írják, levelet írt a közoktatási miniszternek, amelyben felkéri, hogy indítsa vizsgálatot a zeneakadémia dolgában. A kinyes munkára azonban senki sem hajlandó vállalkozni. A miniszter sorra felkérte az egyes neves olasz zeneszerzőket, *Boito*t, *Galignani*t, *Marchetti*t, *San Martino* grótot, a róma Santa Cecilia akadémia igazgatóját, de mindegyik köszönettel visszautasította a megbízást. A vizsgálat egyébiránt éppen nem művészi, hanem pénzkérdések körül forogna, mert a pesaroi községtanács azzal vádolja Mascagnit, hogy tulságosan pazarol s az akadémia közel juttatta az anyagi tönkhöz.

**** Hangverseny.** Az *Aurora-Kör* tegnap este ismét fényesen sikerült hangversenyt rendezett a Nemzeti Szállóban. A hangversenyen közreműködött *Stooss* Árpád, az Opera ösztöndíjas növendéke, *Csetényi* Juliska, a Magyar Színház tagja. Nagy sikere volt *Dános* Zsigmondnak, Perotti volt tanítványának, aki Troubadourból énekel, érces hangor. *Szegeh* Vilma hangverseny-énekesnő néhány műdalt énekel.

**** Schmedes Erik az újságírók hangversenyén.** A Budapesti Újságírók Egyesülete február 25-iki nagy estélyének rendezősége a hangverseny műsorának összeállítását befejezte és a hangversenynek egy fényes akvizíció által megadta a lehető legnagyobb érdekességet. A már részben ismertett hét kiválóan érdekes műsorszám közé beiktatta *Schmedes Erik* nevét is, a bécsi udvari opera világhírű hőstenorját, akinek már többször kellett volna Budapestén énekelnie, de küzebejött akadályok mindig megúsították a nagy dán énekes itteni fellépését. Most az újságíróknak sikerült *Schmedes* közreműködését megnyerni és ugy, mint *Kubelickét*, a nagy énekművészt is a saját foga először a budapesti közönségnek bemutatni. A művész már megígérte közreműködését és az egyesület elnöksége most *Mahler* igazgatónál járt közbe, hogy *Schmedesnek* a hangverseny napjára szabadságot eszközöljön ki. A hangverseny műsora most már nyolc olyan előadásból áll, melyek mindegyike szenzáció a maga nemében. Jegyek és meghívók naponta 3–6 óráig kaphatók az egyesület helyiségében (Kerepesi-ut 17. sz. alatt.) A rendezőség figyelmezteti a tagokat, hogy jogukat kedvezményes jegyekre csak e hó 20-ig gyakorolhatják, azontul pedig ők is csak rendszerű jegyeket kaphatnak.

**** Capus vígjátéka.** Alfred Capusnak, a párisi *Figaro* ismert, szellemes krónikásának, *Les maris de Leontine* című háromfelvonásos vígjátéka a *Nouveauté*-színházban óriási sikert aratott.

**** A Népszínház Szép Heléna-reprisé.** *Offenbach* nagy operettje, az elévülhetetlen *Szép Heléna*, melynek mostani reprizével a párisi közönség hónapok óta nem tud betelni, a jövő hét folyamán kerül színre a Népszínházban. Mint a hogy a párisi kritikuskok kifelejtették, hogy ez a repriz valóságos pre-

miére, úgy a Népszínház előadása is première-számba megy. A première-bérlők mind megtartották helyeiket és a szabad helyekre is szokatlanul sokan jelentkeznek már hetek óta. A Népszínház igazgatósága a Szép Heléndt ezuttal teljesen úgy rendezteté és állította ki, mint a párisi Varietés, ahol november 25-ike óta szakadatlanul zsunft ház nézi az előadásokat. Az igazgatóság új fordítást is készítettett Makai Emillel és Fái Bélával, a zenét a párisi előadás szerint egészítette ki, egy külön divertissemental együtt, és új díszleteket festetett s egészen új kosztümöket készített a darabhoz. Szép Heléndát Kury Klára fogja játszani.

**** A vidék a hazai drámairodalomért.** Szeged városa közgyűlése, mint egy mai táviratunk jelenti, ezer forintot szavazott meg egy kitűzendő színműpályázatra. A pályázat feltételeinek a megállapításával a város a Dugonics-Társaságot bízta meg. A közgyűlés egyuttal kimondta, hogy a színészetnek Szegeden való állandósítása érdekében mindent meg fog tenni. — Szeged telkes példája visszhangra talál egyebütt is. Nagyváradról írja levelezőnk, hogy az ottani Szépligeti Társaságban Sas Ede lapszerkesztő indítványt tett, hogy keresse meg a társaság a várost az iránt, tüzzön ki az ujonnan épült, állandó színház megnyitása alkalmából megfelelő pályadíjat magyar életből vett tárgyu szindarabra. Az indítvány előadja annak szükséges voltát, hogy Budapest mellett az irodalomnak és művészetnek vidéki központokat is teremtsenek. A vidéki városoknak e cél elérésére mindent meg kell tenniük; minden töltük kitelhető áldozattal elő kell segíteniök az irodalom és művészet fejlődését. Annál is inkább, mert a vidéki irodalom e föllendülése kilátást nyújt arra, hogy inkább magyar étellel foglalkozó műveket fog produkálni, aminő szindarabokat pedig most keveset látunk a színpadokon. Az indítvánnyal a társaság legközelebb foglalkozik.

**** Az Országos Színész-Egyesület kérvénye.** Az Országos Színész-Egyesület, a színházi budget küzeig képviselőházi tárgyalására való tekintettel, kérvényt intézett a képviselőházhoz, amelyben annak a fontos misszióknak a hangsúlyozásával, amelyet a magyar vidéki színészet betölt, a színészet segítésére a belügyi budgetbe eddig beállított huszezer forint felemelését kéri, a nyugdíjalap javára pedig évi öt-ezer forint segítséget kér. Az egyesület igazgatótanácsa egyuttal terjedelmes memorandumot dolgoztatott ki, amelyet a képviselőház tagjai közt osztattott ki. A memorandum bőven kifejti azokat az okokat, amelyek valóban kívánatosak teszik, hogy a magyar parlament a színházi budget tárgyalása során behatóan foglalkozzék az egyesület kérvényével.

**** Vidéki színészet.** A pécsi közönség vasárnap zajosan ünnepelte a pécsi színház fiatal drámai színészt Sebestyén Gézát, aki a városi színházban vizsga-előadások tavaly a fővárosban szép sikereket aratott. A fiatal Sebestyén értékes ajándékkal lepte meg. H. Novák Irén, a szatmári színház kitűnő naivája, mint Szatmárról jelentik, a közönség nagy érdeklődése mellett működik. Legutóbb az Utazás a világ körül című darabban volt nagy sikere. A közönség elárasztotta tetszénnyilvánításával a jeles fiatal művésznőt, akinek minden föllépése egy-egy újabb sikert jelent. H. Novák Irén asszony már csak rövid ideig működik a szatmári színházban, mert a tavasztól kezdve a kolozsvári Nemzeti Színház tagja lesz, ahol nagy érdeklődéssel tekintenek föllépése elé.

**** Carmen a Telefon Hírmondóban.** Ma este a Magyar Királyi Operaházban színeként Carmen opera előadását közvetíti a Telefon Hírmondó az előfizetőinek szórakoztatására. Mindazok, akik szeretik a klasszikus zenét, élvezetes estét szereshetnek maguknak, ha Bizet ez operáját végig hallgatják. Az operai előadás után még katonai és cigányzenét közvetít a beszélő újság hallgatóinak.

MŰVÉSZET.

□ **Müterm-bérlés a Kmetty-utóban.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat arra kérte a fővárost, hogy a Kmetty-utca 29—31. szám alatt levő 452 négyzetű nagyságu telket adja neki arra a célra, hogy ott bérléssel építtessen s abban festő, vagy szobrász művészek számára műtermeket rendeztessen be. A bérlés a tervek szerint három emeletre épülne s tizenkét műtermet foglalna magában. Az egész épület 80.000 forint költségre kerül. A főváros közgyűlése a képzőművészeti társulat kérelmét elvben teljesítette is, végleges határozatot azonban nem hozhatott, mert Pállik Béla festőművész, kinek műterme a kért telken szomszédságában van, felebevezést jelentett be a kérelem teljesítése ellen. Pálliknak az a kifogása, hogy a tervezett bérlés az ő műtermét megfosztaná a szükséges világítástól. A törvényhatósági bizottság ennek következtében felhívta a képzőművészeti társulatot, hogy az eredeti terveket dolgoztassa át. A társulat ma benyújtotta a tanácshoz az új terveket s azokat a márnálki

hivatal most már szintén elfogadásra ajánlja. Az új terv abban különbözik a régítől, hogy míg eredetileg a bérlőpaltát három méter távolságra akarták építeni a Pállik műtermétől, addig az új terv szerint a két épület között tíz méternyi szabad tér marad.

□ **A kereszténység az iparművészetben.** Ma délután volt a harmadik ismeretterjesztő előadás az Iparművészeti Múzeumban. Dr. Czobor Béla egyetemi tanár folytatta „A kereszténység az iparművészetben” című érdekes előadását. Az egyházi szerelvények fejlődését ismertette és megmagyarázta azoknak készíttési módját. Beszélt az ötvösség középkori gyakorlatáról, az egyházi ötvösökről, ismertette a zománcozás nevelit, kiemelve a filigrános zománcozt, amely középkori magyar technika. Bemutattott néhány kelyhet, amelyek a párisi kiállítás magyar történelmi csarnokában lesznek kiállítva. Ismertette az utmutató (monstrancia) fejlődését és az ereklye mutatókat, melyek közül egyik legdiszesebbet, a nagy-dísznődi ág. ev. egyházat beismertette. Az oltár felszereléséhez tartozó tárgyakat ismertette ezután, a keresztet, gyertyatartókat stb., korszakok szerint változó alakjukban, a főpapi jelvényeket, a pásztorbotot, a gyűrűt és az ereklyetartó mellkeresztet. Dr. Czobor Béla február 23-án fejezi be A kereszténység az iparművészetben című előadását. Befejezésül az egyházi ötvösöket és az egyházi művészetek fellendülését fogja ismertetni.

FARSANG.

□ **Orvosok a királynál.** Hétfőn délután e hó 19-én, 6 felsége kihallgatáson fogadja az orvosoknak egy küldöttséget, akik a királyt az e hó 24-én tartandó nagyszabásu orvosbálra fogják meghívni. A küldöttséget, melynek tagjai dr. Elischer Gyula orvostanár, dr. Major Ferenc, dr. Lichtenberg Kornél és Nékám Lajos orvostanár — Kéty Károly egyetemi tanár vezeti a király elé.

□ **A Magyar Tanítók Kaszinója** február 24-ikén a József-körút 8. sz. alatt lévő helyiségeiben álarcos jelmezesést rendez.

□ **Az angol-amerikai tancumultság,** mely e hó 20-án, kedden lesz a Royal-szállóban, rendkívül fényesnek ígérkezik. Megjelennek az összes budapesti főköznölök, több képviselő, a hadsereg és kormány tagjai. Hírlik, hogy a bécsi angol nagykövetség is lejön a bálra. A rendezőbizottság irodája a Royal-szállóban naponta 5—8 óra közt tart hivatalos órákat. A bizottság a hölgyeknek pazar kivételű táncrenddel fog kedveskedni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Büntetőjogi vita az ügyvédi körben.** A budapesti ügyvédi kör büntetőjogi szakosztálya tegnap este Székács Ferenc kuriai bíró elnöksége alatt tartott értekezleten folytatta a büntetői rendszer felett megindult vitát. Ezt megelőzőleg folytatott eszmecsere alapján konstatálta az elnök, hogy a testi fenyegetésk alkalmazását az értekezlet perhorreszkálja. Dr. Fried Vilmos előadó ezek alapján visszavonta indítványának erre vonatkozó részét és hangsúlyozta, hogy csak a 16 éven fölüli teljesen romlott egyénekre oha totta annak alkalmazását. Dr. Balogh Arnold statisztikai adatokkal mutatja ki, hogy a visszaesés nem oly nagy, sőt még a visszaeső büntetettek száma sem szaporodik. Ennélfogva azt javasolja, hogy a kisebb büntetéseket enyhén, a nagyobb büntéseket szigorúbban büntesse a törvény. Gál Jenő dr. a büntetői rendszerben a visszaesésnek kisebb tért önjt, kívánatosnak tartja a korrekcionálisit nagyobb mérvben való keresztülvitelét, a pénzbüntetési rendszernek megváltoztatását akként, hogy ez részletekben is törleszhető legyen, esetleg munkával megváltassék. Dr. Admetto Géza a halálbüntetés eltörlését sürgeti. Ugyanezt önjtja dr. Baracs Marcell is. Dr. Odótti Miksa nem kívánja általánosítani az enyhítést. Dr. Sándor Aladár törvényeszi jegyző ellenzi a büntetések enyhítését. Dr. Heller Elek azt vitatja, hogy nem theoretikus, hanem praktikus példakkal lehet a rendszer helytelenségét kimutatni. Székács Ferenc elnök összegezve a vita eredményét, konstatálta, hogy a theoretikus vita a kérdés széles voltánál fogva volt szükséges. A jövő értekezletre konkrét kérdéseket tűznek ki.

§§ **A márciusi ülészek.** Az esküdtbírószági ülészek márciusban 19-ikétől 31-éig tart. A budapesti büntető törvényszék erre az ülészekre eddig csak egy esküdtzéki tárgyalást tűzött ki és pedig március 20-ára. A vádlott Felczeder Ágoston asztalossegéd lesz, akit az Asztalosok Szaklapjába írott cikke miatt osztálygyűlésre való izgatás vétségével vádol a főügyész.

§§ **Uj járásbírószág.** Báró Feilitzsch Artur, gróf Eszterházy Kálmán, Bónis István és Dózsa Endre országgyűlési képviselők, dr. Gyalay Bálint kolozsvári ügyvéd ma délután a képviselőházban azzal a kérelemmel keresték fel Pász Sándor igazságügy-minisztert, hogy Gyalay nagyközsege járásbírószágot szerveztessen. Báró Feilitzsch Artur hangsúlyozta be-

szédében, hogy a járásbírószág felállítására egy magyar nemzeti szempontból, mint az ottani erdő- és mezőgazdasági birtokok megvédhetése céljából is felelt kívánatos. A miniszter kijelentette, hogy ezt az ügyet a legnagyobb jóakarattal fogja felkarolni és amennyiben lehetséges, a küldöttség kívánságának eleget fog tenni.

§§ **Nyugalomba vonuló kuriai bíró.** Bosils Gábor kuriai bíró, a legfelső bíróság hatodik polgári tanácsának tagja, amint értesülünk, megromlott egészségére való hivatkozással letétes helyen nyugalmazását kérte. Bosils, aki egyik legképzettebb polgári bírása volt a kurjának, harminnyolc évi szolgálat után vonul a jól megérdemelt nyugalomba.

§§ **Bírósági kinevezések.** A király Pintér Lipót kismartoni járásbírószági albirót a nagymartoni és Murát Sándor kolozsvári ítélőtáblai tanácsjegyző albirót a décsi járásbírószághoz járásbírákká, Szécs Sándor orosházi járásbírószági albirót és dr. Minich Jenő, a budapesti ítélőtáblához berendelt bírósági aljegyzőt a szolnoki ügyészséghez alügyészekké, dr. Vámbéry Rusztem budapesti büntető törvényszéki jegyzőt a pestvidéki törvényszékhez és dr. Popp Sándor aradi törvényszéki aljegyzőt a dicsőszentmártoni járásbírószághoz albirákká nevezte ki.

§§ **Az új rend Pozsonyban.** Ma volt az első esküdtzéki tárgyalás Pozsonyban. Az esküdtek elő Beszédes József esete került, aki a múlt év nyarán midőn aratótársával mulatott s a korcsából kijött, Kurucz Mátyas cigánylegényt egy késsel hasba döfte, aminek folytán az rövid szenvedés után meghalt. A mai tárgyalás vezetője Petöcz Gábor törvényszéki elnök, szavazóbírák dr. Akay Kornél és August Lajos törvényszéki bírák voltak. A vádat Kramolin Győző főügyészi helyettes, a védelmet Rochlitz Tódor, az ügyvédi kamara elnöke képviselte. A megnyitás ünnepléses módon folyt le. A törvényszéki elnök, a főügyész helyettes és az ügyvédi kamara elnöke az új törvény nagy fontosságát emelték ki s annak humanisztikus oldalát eszetelték. Esküdtzék tagok lettek: Boró Aladár, Steiner Simon, Mezős Gyula, Zsigárdy Árpád, Takács Endre, Vitál József, Kolmann Dávid, dr. Pürkel Kristóf, Feit Artur, Majerszky József, Ludwig János. A tárgyalás legérdekesebb része a szakértő orvosok véleményének előadása volt. Ugyanis az igazságügyi orvosi tanács Beszédest a tett elkövetése idejében beszámítható állapotban levőnek mondja, míg az esküdtzék tárgyalás egész menetén jelenlevő szakértők, dr. Fischer Jakab kórházi főorvos és dr. Zsigárdy Aladár törvényszéki orvos, a tanuk vallomása és a körülményekből ítélve Beszédest teljesen beszámíthatatlannak mondják, miután vádlott a tett elkövetése idejében a legnagyobb foku itasságban szenvedett. Valószínű, hogy az igazságügyi orvosi tanács tekintélye befolyásolta az esküdteknek a szakértőktől eltérő véleményét és hogy a vétkességét 7 szóval 5 ellenében megállapították. A vádlottat ennek folytán a halált okozó súlyos testi sértés büntetésében — és nem a vádindítvány szerint, a szándékos emberölés büntetésében — mondták büntönné és a törvény a 92. § alkalmazásával 2 évi börtönnre ítélte.

§§ **Államhivatalnokok az állam ellen.** A szegedi járásbírószág a napokban roppant érdekes ügyben mondott ítéletet. A szegedi állami kereskedelmi iskola tanárai álltak szemben az állammal és a bíróság a tanárok javára döntött. A kissé különös ügynek előzménye a következő: A tanároknak hetenként tízennyolc órát kellett tanítani, amennyiben több órájuk volt, minden óráért külön díjat kaptak. Ezt az óradíjat a városi tanács két éve megszüntette. A tanárok a tandíjhoz, azután a belügyminiszterhez fölbeveztek a határozat megszüntetését végett, de a miniszter elutasította öket kérésükkel. Erre pörös utra léptek a tanárok és a járásbírószág a kincstárt elmarasztalta és kötelezte, hogy az óradíjakat és pörköltségeket fizesse meg. A kincstár képviselője fölbevezett és így az érdekes ügy tovább folyik.

§§ **Koburg Luja váltól.** Hosszas huzavona után ma ért véget az a pör, amelyet a párisi Hartoggy ékszerész-cég indított Luja koburgi hercegnő ellen. A hercegnő nagy értékű ékszereket rendelt, az ékszerész váltót adott, de a váltót nem fizette ki. Az egyik váltó százkilencven ezer, a másik huszonegyezeröttszáz frankról szól. Az első tárgyaláson, melyet ebben az ügyben tartottak, a hercegnő gondnokai, lovag Feistmantl Károly többrendbeli kifogással élt. Tagadta a fizetési meghagyás érvényességét; tagadta azt, hogy a váltón a hercegnő aláírása valódi és nem hamisított s végül kétségre vonta, vajjon a hercegnő igazán kézhez kapta-e a cégtől rendelt ékszer. Így állván a dolog, a pörnek írásbeli tárgyalása következett, amelynek folyamán a hercegnő környezetének több tagját hallgatták ki. Kihallgatták Möllersdorfbán Mattiascs-Keglevics főhadnagyot, továbbá Oszegovicsot, a hercegnő volt titkárát, Heim Mária komornát és Pierson egészségügyi tanácsost, a

lindenhofti intézet igazgatóját. Pierson különösen arról adott fölvilágosítást, vajjon a hercegnőt magát ki lehetne-e hallgatni. Hosszas tárgyalás és iratváltás után annyira megérezték a dolog, hogy ma kellett volna a tartományi főtörvényszéknél az újabb tárgyalást megtartani. Tárgyalásra azonban nem volt szükség, mert időközben *Lujza* hercegnő férje hajlandónak nyilatkozott arra, hogy kiegyenlíti a párisi ékszeres-cég követelését. A mai tárgyalás előtt a hercegnő gondnoka visszavonta azt a kifogást, melyet a fizetési meghagyás érvényessége ellen tett, a *Hartog-cég* képviselője pedig kijelentette, hogy tekintve a kőbuzi hercegné a fizetésre vállalt kötelezettségét, a fizetésre újabb határidőt ad. E két nyilatkozat után a főtörvényszék elnöke kimondta, hogy a fizetési meghagyás jogérvényes és ezzel véget ért a pör.

§§ Sáskaék karácsonya. Szomorúan köszöntött be a szent karácsony ünnepe két év előtt *Sáska* Miklós *Tündér-utcai* lakásán. *Sáska* Miklós rendszer szokásaként berugott állapotban tért baza s feleségétől enni kért. Majd minden ok nélkül belekötött az asszonyba s civódni kezdett vele. Egyre ingerültebb lett *Sáska*, míg végre megragadta felesége karját. Ebben a pillanatban kilépett a 18 éves *Gábor* nevű fiuk s a részeg apa támadásával szemben anyja oltalmára sietett.

— Nem úgy lesz ezután apám, mint volt eddig! szölt a fia apjára, mire ez torkon ragadta fiát s fojtogatni kezdte. Mikor aztán nagy nehezen kiszabadította magát a megtépett gyerekek apja kezei közül, elment hazulról. *Sáska* Miklós is lecsendesedett s le akart feküdni, hogy kialudja mámorát E közben *Sáska* Gábor ismét visszatért a lakásba, hogy magával vigye ruháját. Mikor az apa meglátta fiát, akit csak az imént utasított ki lakásából, nagy haragra gerjedt.

— Takarodj ki a házból, mert mindjárt agyonlőlek! rivallt rá a furu s előrántotta forgópisztolyát. *Sáska* Gábor megijedt s futni kezdett a lépcsőház felé. Mikor aztán a lépcsőkön lefelé rohant, nyomában levő apja a forgópisztolyból kétszer rálőtt a furu. Szerencsére a golyó nem találta *Sáska* Gábort, aki erre elbujdosott a szülői háztól s e feletti bánatában még aznap öngyilkossá lett. A budapesti büntetőtörvényszék *Sáska* Miklóst súlyos testi sértés kísérletének büntetéseért bevezette vád alá, a tábla azonban szándékos emberölés kísérletének büntetést látta és megváltoztatta a törvényszék vádhatározatát. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék *Haupt* bíró elnöke alatt. A tárgyalás a vádat dr. *Keserü* Lajos alügyész képviselő, vádlottat dr. *Nagy* Emil fővárosi ügyvéd védte. A tárgyalás folyamán *Sáska* beismerte tettét s menstégére azt hozta fel, hogy ittas volt s hogy fia ellenszegült apai akaratának. A törvényszék *Sáska* Miklóst súlyos testi sértésért 3 havi fogságra ítélte.

Legujabb.

A háboru.

Fokváros, február 16.

A boerok el akarják éppen hagyni Magerfonteint, hogy többi hadállásait megerősítsék. A visszamaradtak számát 7—10 ezerre becsülik.

Laurengo-Marques, február 16.

A *Colesberg* melletti boer táborból e hó 12-ikéről kelt távirat azt mondja: A szövetségesek ma reggel megtámadták az angolok jobb szárnyát. Lemmer tábornoknak sikerült elfoglalni egy hegyesoportot, mely az angol hadállás központja volt. A harc egész nap folyt. A szövetségesek 9 halottat, 14 sebesültet és 5 foglyot vesztek. Grobler és Delerey tábornokok hadállásai körül is heves harc folyt. Az angolok veszteségei súlyosak. Delerey behatolt az angolok jobb szárnyába, elfoglalt egy fontos pozíciót és elűzte az ellenséget a táborból. A harcban elfoglaltak egy angol Maxim-ágyút, melyet az angolok cserben hagytak. Az angolok hevesen bombázzák ezt a hadállást, melyet elvettek tőlük, Schöman tábornok visszazonozza a tüzelést. Az angolok veszteségeit ezen a helyen, hol Lemmer tábornok harcolt, 200 emberre teszik.

London, február 16.

A Reuter-ügynökségnek ma kelt fokvárosi távirata jelenti, hogy *French* tábornok lovasságával ma éjjel felszabadította Kimberlejt.

London, február 16.

A 13 milliós póthitel tárgyalásának folyamán kijelentette Campbell-Bannermann: Mindent, ami a háboru erélyes eredménye folytatására és a haza védelmére szükséges, megcsontítás nélkül kell a kormánynak engedélyezni. (Tetszés.) Jelenleg semmi

ok sincs a pánikra. (Tetszés.) Legitim módon csak egy esetben volna alkalmazható az összeírásos rendszer: ha invázió ellen kellene védekezni; csakhogy ez a flotta dolga.

Balfour, a kincstár első lordja szerencsét kíván Campbell-Bannermannnak ahhoz, hogy nem befolyásoltatta magát a pánik által. A helyzet nehéz, de a pánik indokolatlan. A délafrikai háboru nem tulajdonítható Anglia terjeszkedési szándékának. Van egy másik világrész, hol számolnunk kell a katonai felelősség növekvő terheivel és ez India. Az nem tulajdonítható John Bull területi éhségének, hanem az ázsiai események elkerülhetetlen fejlődésének.

Nyitltér.

Kleinoscheg-Élysée
a Legjobb Szegő

10 drb. Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank-részvény, kedvező feltételek mellett, egyenkint is, eladó. Cim a kiadóban.

(Az e rovat alatt közlötnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Párbaj-Codex.

Irta: Clair Vilmos.

Első rész: Nevezetesebb párbajok. Második rész: Párbaj-Codex, a kard, vívó és pisztolypárbajok szabályai (nyolc képpel), a segédok és tanúk eljárása, a jegyzőkönyvek, a beszéltörvényszék, párbajtörvényszék és foggyverberőségek. Harmadik rész: Európai államainak törvényhozása a párbaj ellen.

NEGYEDIK KIADÁS.

Ára: 1 forint 50 krajcár = 3 korona.

Megrendelhető a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatalában VIII., József-körút 18.

TÁVIRATOK.

Zágráb, február 16. A tartománygyűlés mai ülésén elvettette *Derenca* képviselőnek a házszabályok némely rendelkezéseinek módosítására vonatkozó indítványát. A ház után áttért a szerbek petíciójára, amelyben a szerb nemzeti zászlónak törvényes elismerését, a görög-keleti jelzésnek szerb-orthodox jelzéssel való helyettesítését, ennek az egyháznak a katolikusossal való egyenjogúsítását és a felekezetek viszonyának szabályozását kéri. A választási bizottság azt indítványozza, hogy a petíciót adják ki a kormánynak tanulmányozás végett. Miután *Popovic* Vazul István előadó a bizottságnak ezt az indítványát megokolta, az ülést berekesztették. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Belgrád, február 16. Báró *Heidler*, az új osztrák-magyar követ tegnap ünnepiesen átadta megbízó levelét *Sándor* királynak. Az ez alkalommal elhangzott beszédek megfeleltek a két állam barátságos viszonyának.

A cseh-német békülés.

Bécs, február 16. A békéltető értekezlet cseh osztályának mai ülésén elsőbb is dr. *Eppinger* a választási reform albizottságának tanácskozásairól számolt be. A két országos nyelvnek a cseh autonóm hatóságoknál való használatára vonatkozó törvényjavaslat 2-ik szakaszánál és a hatóságokhoz benyújtandó beadványok kérdésénél beható vita támadt, amely főként a szakasz fogalmazására vonatkozott.

Pága, február 16. A kereskedelmi és iparkamara évi közgyűlésén újabb megválasztották az eddigi tisztikart. A németek ez évben is tartózkodtak a szavazástól. *Wohanka* József elnök, az Urakházának tagja hangsúlyozta a cseh és német nemzet közéletének fontosságát és azt a reményét fejezte ki, hogy a békéltető értekezlet eredményre fog vezetni.

Faure emlékezete.

Páris, február 16. A Madelaine templomban ma Faure Félix halálának évfordulóján, gyászistentisztelet volt rendkívül nagy közönség részvételével. A templomban megjelent többek között *Loubet* elnök, az idegen nagykövetség és követek, sok képviselő és szenátor, több tábornok és más előkelőségek. *Loubet* elnök délelőtt a Père Lachaise temetőbe ment és koszorút tett Faure sírjára.

Anglia és Németalföld.

London, február 16. A *Gegenwart* című hetilapnak egy cikkéhez a *Times* a következő megjegyzéseket tűnt ki: Bizonyos érzelmek miatt, amelyeket meg tudunk érteni, Németalföld közvéleménye idegenkedik most tőlünk. De a németalföldiek épp oly jól tudják, mint mi, hogy függetlenségüknek és belső szomszéd-

juk függetlenségének fenntartása egyik alapvető feladata a mi politikánkunk, amióta Németalföld először igyekezett megszabadulni a spanyol járomtól. Mi ezért a függetlenségükért hosszú, véros harcokban szálltunk síkra a spanyolok és franciák ellen és készek leszünk érte minden támadó ellen síkra szállani a jövőben is, mint síkra szálltunk a múltban.

A francia képviselőházból.

Páris, február 16. A hadügyi költségvetés tárgyalásán *Galliffet* hadügyminiszter kijelentette, az egyes fejezetek tárgyalásánál válaszolni fog Pelleton előadó kritikájára, de már most tiltakozik Pelletonnak bizonyos állításai ellen, melyek szerint egyik ezredigazgatásnál sikkasztások történtek volna. (Tetszés és egyes ellenmondások a szélsőbaloldalon.) A hadsereg méltó az ország bizalmára. Mindig csendes, munkás és kész lesz az ellenség ellen vonulni vagy a lázadókat itthon a törvény tisztelére szorítani.

Pelleton azt válaszolja, hogy ő csak egyes szabálytalanságokra utalt és a miniszter jobban tette volna, ha ezekre a tényekre reflektál, a helyett, hogy szenvedélyessé teszi a vitát.

Fournière szocialista vizsgáló-bizottság kiküldését követeli, hogy az előadó által fölemlített tényeket illetőleg megállapítsák a felelőségeket.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök ellenzi ezt az indítványt és azt mondja, hogy kizárólag a kormány dolga vizsgálatot fogantatosítani.

A miniszterelnök így végzi: Igaz-e, hogy a hadseregben minden megrovást érdemel? Nem. *Pelleton* maga is tiltakozik az ellen. Egyesgyengeségek mellett mennyi a csodálatra méltó odaadás! (Tetszés.)

Fournière indítványát 440 szavazattal 58 ellenében elvetették.

A bányamunkások sztrájkja.

Lipose, február 16. A sztrájk következtében a jövő hétfőtől kezdve a szász vasutakon naponta 372 vonatot bészűntetnek.

Troppan, február 16. Az osztrau-karvini sztrájk területén a helyzet változatlan. A mai kifizetés nyugodtan ment végbe.

Troppan, február 16. A tegnapi kifizetéseket kihirdették a bányatulajdonosok ismert koncesszióit. Ma a bányakerületben hatósági hirdetményeket ragasztottak ki, amelyekben felsorolják a bányatulajdonosok engedményeit és felszólítják a munkásokat hogy ragadják meg ezt az utolsó alkalmat és fogadják el a nagy előnyöket, amelyeket a bányatulajdonosok nyújtanak, mert a hatóságok most már nem avakozhatnak be többé a felmerült ellentétek kiegyenlítésébe.

Komotan, február 16. A sztrájkolók száma 565 Dolgozik 480 munkás.

Dux, február 16. A munkások közül 2576 dolgozik és 3901 még sztrájkol. Huszonöt aknában 279 vagon szenet bányásztak.

Aussig, február 16. Munkába állott 884 ember köztük 248 vágó. A sztrájkolók száma 373. Thoresienfeldben és Mariascheinban munkágyűlések voltak, ameyek zavartalanul folytak le.

Közgazdasági táviratok.

New York, február 16. (Értéktőzsde.) Váltó Londonra 4.88 $\frac{1}{2}$. Váltó Berlinre 94 $\frac{1}{4}$. Ezüst 69 $\frac{1}{2}$.

New York, február 16. (Terménytőzsde.) (Záralt) Gyapot: New Yorkban helyben 8 $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ (8 $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$). Márciusra 8.67. (8.65). Májusra 8.60. (8.61). New-Orleansban helyben 8 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ (8 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphian 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — *Zsir:* Western steam 6.32. (6.35). Rohe és Brothers 6.60. (6.55). — *Tengeri irányzata gyenge.* Márciusra —. —. —. Májusra 40 $\frac{1}{2}$. (41 $\frac{1}{4}$). Juliusra 41.—. (41 $\frac{1}{2}$). — *Buza* irányzata gyenge. Páros Gsi helyben 78 $\frac{3}{4}$. (79 $\frac{3}{8}$). Február —. —. —. Márciusra 76 $\frac{7}{8}$. (77 $\frac{1}{2}$). Májusra 75.—. (75 $\frac{3}{8}$). Juliusra 74.—. (75 $\frac{1}{2}$). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 $\frac{1}{2}$ (3 $\frac{1}{2}$). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 8 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ (8 $\frac{3}{4}$). Márciusra 7.20. (7.10). Májusra 7.25. (7.20). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — *Cukor:* 4.—. (4.—). — *On:* 30.95. (30.37). — *Réz:* 16.63. (16.63). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 16. (Terménytőzsde.) (Záralt.) Buza irányzata gyenge. Február 66 $\frac{3}{4}$. (67 $\frac{1}{4}$). Májusra 68 $\frac{1}{2}$. (69.—). — *Tengeri irányzata gyenge.* Májusra 34 $\frac{3}{4}$. (35 $\frac{1}{4}$). — *Zsir:* Májusra 5.95 (5.95). Juliusra 6.05 (6.07). — *Szalonna short* clear 6.05. (6.—). — *Sertésus:* Február —. —. —. Májusra 10.85 (10.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A nagyság átka.

Sajnálak, óh szegény nagy ember,
Szívem részvéte a tied:
Mindennap' újra érzened kell,
Mily kicsinyek a többiek!

Méry Károly.

† Gróf Zeppelin léghajója. Gróf Zeppelinnek Friedrichshafenben készülő kormányozható léghajója nem sokára elkészül. A hatalmas alumínium-ballon már egészen kész, valamint a kormány szerkezet is. Az egész mű ott áll háromezrész méternyire a parttól abban a hatalmas deszkáipátményben, amelyet külön erre a célra állítottak össze. A felszállás napja valószínűleg márciusban lesz, addig a gróf maga ellenőrzi állandóan a végső munkálatokat. Szakkörökben nagy érdeklődéssel várják a nagy napot s azt tartják, hogy gróf Zeppelin találmányával meg van oldva a kormányozható léghajó problémája. Mindenfelől összerengenek majd léghajósok az érdekes eseményre s a katonai hatóságok is elküldik képviselőiket. A württembergi király is gyakran kérdőzködött már a munkálatok állásáról s a felszálláshoz maga is elmegey Friedrichshafenbe. Szintugy a német császár is érdeklődik a dolog iránt.

† A kis kalap. Párisban nagyon elterjedt a bizsu-kereskedők és ékszerészek kirakataiban az ugynevezett autouli kis kalap. Ez egy kis aranykalapocskó, amelyet bizsunak vásároltak a franciák nagyon gyakran az utóbbi időben, mivel a franciák felfogják rögtön a tréfát és szeretik megderüsíteni apró hececeket az életüket. Senki sem kételkedhetik abban, hogy az autouli kis kalap nagyon élénk célzás ama köztársasági elnöki cilinderre, amelyet ama hirhedségre vergődött automobil-báró zuzott be az ezüst fogantys botjával az autouli turfon. Tehát a kis kalapocskák kellemetlenül célozgatnak a legfőbb állami méltóság egy kellemetlenségére és pedig mindenképpen szemérmelenül, mert a kirakatokban tömegesen ott ékeskedik a felírás: az autouli kis kalap. A rendőrség buzgón neki látott a razzának és nap-nap után jelennek meg az ékszeres boltokban és bevonatják a kalapokkákat. Persze azt nem tilthatja meg azért semmiféle rendőrség, hogy a kereskedők ne áruljanak zszusunak kis arany kalapokkákat, s azonkívül a kereskedők ravaszok és elnevezik most mindenfélénél az aranykalapokkákat. Leggyakrabban a rongyszédő kalapjának. A hatóságoknak azonban megvan a megtorló eszközüik. Ott van az fémjelző hivatal. Jön az ékszerész az aranykalapokkákkal, hogy rányomják a próbát.

— Nem bélyegezhetem le — mondja a boldogtalan hivatalnok — gyanus tárgy. Semmi kétség, ez az a kalap...

És itt megakad.

— De hát kinék a kalapja? — kérdi ártatlanul az ékszerész. — Nem tudom, mire gondol, ez a „rongyszédő kalapja.”

És a hivatalnok rá nyomja s óhajtozva a kalapokkára a próbát.

† Özvegyi egyesületek. A Berlinben megalakított özvegyi egyesületet mint a tizenkilencedik század egyesületi életének a termékét ünneplik. Pedig az első özvegyi egyesületet már négy századdal előzőlt alapították meg. Alapította nem más, mint egy francia királyné. VIII. Károly neje 1498-ban férje halála után a de la Cordillare női rendet alapította, amelybe csak özvegy nők léphetnek be kizárólag. Az egyesülésnek az a célja a könyörületeség ápolása mellett az exkluzív tömörülés is volt.

† Ut a képes lapok arókeposarnokába. Binghamton városkában New York államban egy tiszteltreméltó polgár, valami Dalston nevű egy revolverlövészel megölte először a feleségét, aztán magát lötte agyon több lövéssel. A mikor megmottózták, a következő levelet találták nála:

Jóllaktam az élettel. Tíz esztendő óta hiábavaló minden törekvésem, hogy a magam és feleségem aróképét kerültem eljóságainak a hasábjain láthassam. Minthogy egész életünket így elhibáztuk, talán halálunk után leszünk szerencsésebbek.

A különös ember csakugyan elérte a célját, mert az ő és hitvespárja aróképe New York állam minden kirakataiban ott van az újságok hasábjain.

† Szilárd tej. Egy Vimmer nevű fiatal dán vegyész, mint külföldi gazdasági lapok jelentik, nagyfontosságú felfedezést tett a tejgazdaság terén. Olyan módon tudja a tejet kezelni, hogy a benne lévő tápláló anyagokat por vagy másfajta szilárd alakban változtatja át. Az ilyen tejtermék egy részecskéjéhez aztán ha kilenc-tíz rész vizet adunk, aztán ezt az összetételt megkeverjük, akkor tejet kapunk, amely tápláló erőre és izre nézve nem marad mögötte a friss tejnek. Az ilyen módon előállított „tejből” a legjobb vaját és tejsólt készíthetjük. A fiatal kémikus eljárása nagyon egyszerű és olcsó és minden idegen anyag közbejötté nélkül végezhető. A baktériumok utján való fertőzés is (tifusz, tuberkulózis) ki van zárva ez az eljárás utján. Az anyag rengeteg sokáig marad épségben és azért katonáknak, kivándorlóknak és mindenféle expedícióknak nagyon hasznos. A dán földművelésügyi minisztérium kémiai laboratóriuma megvizsgálta a találmányt és megállapította, hogy Vimmer produktuma a tejnek minden

alkatrészét magában foglalja, természetesen a viz nagy részén kívül és hogy mentes mindenféle konzerváló szerektől és pótlékoktól.

† Drága élet. Marlborough herceg Transvaalban hadakozik a boerok ellen. Felesége, aki Vanderbilt-leány, ezalatt Rómában tölti idejét. Az ott dühöngő influenza őt sem kerülte ki s a hercegnő súlyosan megbetegedett. Mikor ezt New Yorkban megtudták, az egyik ottani biztosító-társaság, amelyiknél a hercegnő horribilis összegre van biztosítva, táviratilag rendelt Rómába egy jeles párisi orvost, hogy állandóan a hercegnő mellett legyen és naponként kétszer tegyen jelentést New Yorkba a beteg állapotáról. Azonkívül a New York Herald is külön tudósítót küldött Rómába, aki állandóan értesítette lapját a hercegnő betegségről. A hercegnő betegsége azonban nem humánus szempontból érdekelte a yankeeket, hanem azért, mert a hercegnő esetleges halála alaposan megcsappantotta volna a biztosító-társaság osztlékát.

† Ékszerék emberi maradványokból. A yankeek világában most az a divat járja, hogy emberi relikviákból csinálnak ékszereket. Nemrégiben egy párisi ékszerész nyakékeket és karpereceket adott el, melyekben drágakövek és emberi fogak váltakoztak. És olyan drágán kelték el ezek az ékszerék, mintha a fogak helyén is drágakövek lettek volna. Hanem az ékszerésznek biztosítékot kellett adni arra nézve, hogy a fogak valódiak. Most már csak megrendelésre készít ilyen ékszert, mert a kiállítását megtiltották neki. Egy csikagói előkelő hölgynek nyakláncra van perui négernek a szeméből alkotva. Ezeket a szemeket művészi foglaltalatt vették körül, miután finoman esztergályozták. Londonban bugyellárás és kis táskákat adtak el nemrégiben emberbőrökből. Egy gazdag kaliforniai állattenyésztőnek van egy gyeplője, amelyet egy meglincselt mexikói négernek a bőréből hasítottak ki. Ez a lőszerszám már több kézen ment át, miközben az ára egyre emelkedett, aztán végül egy kis magánmuzeumba került. Mikor azonban annak a gazdájá megtudta, hogy ilyen gyeplő másutt is van, rögtön eladta. Egy előkelő olasz asszony karperecét visel izületosontokból, amelyeket az ura középpafrikai utazásai közben gyűjtött. Az esztergályozott csontocskák két-két arany abroncskába van megerősítve. Ennek az afrikautazónak ilyen módon készített óraláncra van.

† A ghetto eredete. Ez a név, ghetto, tudvalevőleg zsidó-várost jelent, illetve a városoknak azt a negyedét, ahol pusztán zsidók laknak. A tudósok csak most derítették ki, hogy honnan ered ez olasz hangzású név. Velencében ugyanis a középkorban nem lakhatott zsidó. A tilalmat a köztársaság 1516-ban vonta vissza, amikor rendeletével megen-

REGÉNY.

ÚJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN.

(12)

Ezenkívül még sok más dolog is van, ami gyötör; csodálatos dolgok kínoznak olykor. A vizes poharat az asztal szélére teszem s elhatározom, hogy most szörnyű összegekbe fogadtam valakivel. Aztán fújni kezdem az üveget: ha leesik, elvesztettem a fogadást, olyan nagy összeget vesztettem, hogy egész életemre koldus lettem; ha azonban megáll az üveg, akkor nyertem, annyit nyertem, hogy a földközi tenger táján vehetek egy kastélyt.

Éppen így járok, mikor a lépesőn megyek felfelé. Olyan lépesőn, amelyen még sohasem jártam. Ha tizenhat lépesőfokon kell felmennem, akkor nyertem, ha tizennyolecon, vesztettem. Ehhez még nagyon furesa dolgok járulnak. Így például, ha a lépesőnek minden várakozásom ellenére husz foka volna, nyertem-e akkor, vagy vesztettem? Nem engedek, nem hagyom a jusomat, perre kerül a dolog, melyet természetesen elveszitek... Igen, ne tessék nevetni ezen, csakugyan gonosz dolgok ezek és nagyon durvák. Egy pár finomabbat mondok: a szomszédságomban valaki szakadatlanul ugyanazon vers, ugyanazon strófáját énekli, folytonosan, újra meg újra. Mondják kérem, nem lehet ettől megtebboldyni? Ahol én lakom, van egy ilyen ember. Szabó, aki egyre ül és varr s aközben folyton énekel. Végössze nincs az énekének.

Jó. Maguk nem bírnák el, megszöknének a saját szobájukból. De ott újabb szenvedés várna magukra: egy ismerőssel találkoznak, szóba állanak vele. Egyszerre valami kellemes dolog jut

eszüke, valami, amit ajándékba kapnak s amin gyönyörködni fognak. Miközben beszélgetnek, elfeledik ezt a kellemességet, azt a pompás kellemes gondolatot ha akármit csinálnak, sem jut többé eszüke. Aztán valami fájdalom, kin és gyötrellem szállja meg az embert s sehogy sem tud megvizsgálatni, hogy ilyen titkos élvezetet el kellett vesztetnie, amelyet pedig minden fáradság, minden áldozat nélkül meg lehetett volna szerezni.

— Igen, csakugyan sajátságos... Jönne csak ki falura, a fenyesek közé, majd elmúlnék — mondta Hanka asszony olyan komolysággal, mint aminővel az anyák beszélnek fiaikkal.

Milde támogatta:

— Ugy van. És gondolj ránk, ha a birodalmadba kerülsz.

— Bondesen Endrét is odafent találod — mondja az újságíró, — fent lakik, ügyvédkedik és politikával foglalkozik, ördögös gyerek ez a Bondesen, legközelebb megválasztják.

Henriksen Ole az egész idő alatt csendesen ült a széken, olykor-olykor odaszólt szomszédainak és szivarozott. Ő is ismerős volt Thorahusban, utasításokat adott Őjennek, hogy a Hardsvárat okvetlen nézze meg. Hogy csak egy negyedmértőföldnyire van Thorahustól. Csak egy folyócskán kell keresztül evezni, meg egy erdőn kell átvágni s mindjárt meglátja az ember a várat, amely egy csillog, mint egy kis fehér márványpalota.

— Honnan tudod ezt? — kérdezte Irgens, aki alig tudott hova lenni bámulatában, mikor Ole Henriksen szavait hallotta.

— Jártam arra, — felelte Ole zavartan. Ketten voltak, a másik valami akadémikus, pajtásom. A Hardsvárába mentünk, tejet ittunk.

— Prosit, akadémikus ur! — mondta gúnyosan a hírlapíró.

— Mindenestre át kell menned. El ne mulaszd, — folytatta Henriksen Ole. — Lymunék nagyon kedves emberek. Aztán ha szerelmes akarsz lenni, hát avval sem lesz sok bajod, fiatal lány is van a házban — tette hozzá.

— He-he, nem; mi mindennel nem gyanúsítjátok szegény Őjent, sohasem törődik az asszonyokkal — mondta Norem részeg jóindulattal.

— Prosit, akadémikus ur — kiáltott az újságíró.

Henriksen Ole ránézett.

— Engem gondolsz? kérdezte.

— Persze hogy téged, az csak magától értődik, he-he. Hát nem voltál-e te is az akadémian? Nos? Te is akadémikus vagy?

Az újságírónak is jókedve volt már.

— Csak a kereskedelmi akadémián — mondta Ole.

— Igen, igen, szatócs vagy. De azért ne szégyeld magad. Ugy-e Tidemand? Nem szégyen az, ha valaki kereskedő. Éppen most mondom, hogy az nem szegény. Ugy-e?

Tidemand nem felelt. Az újságíró ragaszkodott kérdéséhez, összeráncolta a homlokát és mindig csak arra gondolt, amit kérdezett, nehogy elfelejje. Lassanként haragra gerjedt s ordítva követelte, hogy feleljenek.

Most Hanka asszony szólt közbe:

— Most pedig esend. Őjen a második költeményét akarja felolvasni.

Paulsberg és Irgens alattomosan nevettek, de egy szót sem szóltak, sőt Paulsberg biztatóan mosolygott. Mikor esend lett a szobában, Őjen felállt egy lépést hátrált s így szólt:

Ezt kívülről is tudom. A címe: A szerelem hatalma.

— Vasuton utaztunk, idegen világokon keresztül. Idegen volt nekem és idegen neki is. És egymáshoz is idegenek voltunk; sohasem láttuk egymást azelőtt. Miért volt itt ilyen csendesen — gondoltam. Hozzá hajoltam s miközben a szívem hangosan dobogott:

— Min busul kisasszony? Talán jó barátját hagyta ott, ahonnan jön? Nagyon jó barátját?

— Igen, oh — felelte — nagyon jó barátomat.

(Folytatása következik.)

gedő Izrael fainak, hogy a köztársaság tulajdonát tevő két apró szigetkén lakjanak és az ott levő öntözésekben dolgozzanak. Ennek a munkanemnek olaszul: ghetto-re a neve, amelyről csakhamar valamennyi városrészt elkeresztelték, amelyben zsidók laktak.

† Az automobil virágkora. Egy konzuli jelentés szerint az Egyesült Államokban két esztendő alatt nyolcvanegy automobilgyárat alapítottak 2 milliárd 155,000,000 frank alaptőkével. A sok automobilgyár közül tizenhét 785,000,000 frank alaptőkével elektromos motorokkal ellátott automobiloikat gyárt, tizenöt társaság 535,000,000 frank alaptőkével komprimált levegővel dolgozik, negyvenkilenc társaság 835,000,000 frank alaptőkével gázokat és hasonló anyagokat használ hajtóerőül.

Napirend.

Naptár. Szombat, február 17. — Római katolikus: Donát vt. — Protestáns: Donát. — Görög-orsz.: (február 5.) Agota sz. — Zsidó: Adar 18., Sabbath Ki Thisa. — A nap két óra 47 perccel. — Nyugszik 5 óra 9 perccel. — A hold két este 8 óra 29 perccel. — Nyugszik reggel 7 óra 23 perccel.

A miniszterek nem fogadnak.
A képviselőház pénzügyi bizottságának ülése d. u. 5 órakor a képviselőházban.

Az országgyűlési képviselőválasztói jogosultság kérdésében a kir. Kuriához intézett fellebbezések elintézésére alakult tanács ülése d. e. 10 órakor az V. büntetőtanács termében.

Az Egyetem kör felolvasása és teacstéje este 8 órakor saját termében.

A belvárosi tisztikaszinó táncestéje.
A Terézvárosi Kaszinó jelmeztéje.

Felolvasás a „Osák szorosan” című könyvkereskedősegédok egyesületében (Magyar-utca) este 9 órakor.

A Katolikus-Kör ténylegessége és hangversenye. Kezdetű 9 órakor.

Az Athenaeum dalgégyűlése bálja.
Asztalos ipartestület mulatsága a VI-VII. kerületi körben.

Fűszerkereskedők bálja a terézvárosi kaszinóban.
Malomhivataltalok jelmeztéje saját helyiségében.

A Sas-Kör mulatsága.
Tiszteletelő egyesületének bálja (Eszterházy-utca 4. sz.)

Buda dalárdája estéje a budai Vigadóban.
A Haladás-Kör jelmeztéje (Soroksári-utca 12. sz.)

A Magyar Jogászegylet teljes ülése 6 órakor.
A magyar pedagógiai társaság ülése d. u. 5 órakor az Akadémia kis termében.

Az Orsz. Magyar Zenekadémia nyilvános hangversenye este fél 8 órakor az intézet hangversenytermében.

Nemzeti Múzeum: Képtára, nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. A többi tárt 1 korona belépődíj mellett megtekinthető.

Teknológiai iparmúzeum zárva.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-11 óráig, délután 2-4 óráig. Tanácskozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt.

Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Kelet, mintatár és kereskedelmi történeti gyűjtemény, továbbá a hazai-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparsarkokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kiemeltégek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Liesen-Mayer-kiállítás a Városligeti Műsarkokban nyitva d. e. 9 órától délután 5 óráig. Belépődíj 60 fillér.
Az új országgyűlési közpalearnoka megtekinthető délelőtt 10-11-ig. Belépődíj 40 fillér.

Deák-mauzóleum a kerepesi-uti temetőben, nyitva délután 5 óráig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somossy Múlató. Nagyzező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Foltes Caprice. VI., Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangversenye.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállódája.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttornok. Elegáns kávéház. Látrányosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás konyhájával.

Petanovits Metropol szállódája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés.) Ujjonnan berendezett fényes étterem.

Ehm János óttermeiben (ezelött Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Forkó híres szólótánc hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A tisztességtelen verseny korlátozása. A kereskedelmi miniszter tudvalevőleg tervezetet készített a tisztességtelen verseny törvényhozási korlátozásáról s ezt a tervezetet véleményadás végett megküldte a kereskedelmi és ipari szaktestületeknek. Az Országos Iparegyesület a múlt héten kezdte meg és tegnap folytatta a tervezet részletes tárgyalását. A tervezet nyolc pontból áll, amelyek közül az első az egész tervezet általános megokolását tartalmazza.

A második pont a valóságnak meg nem felelő hirdetések és egyéb üzleti állítások tilalmazásáról szól. Ezt a pontot Krassó János felszólalása után egész terjedelmében elfogadták. Az egyetemes ülés hozzájárult a harmadik ponthoz is, amely első feleében az árak származási helyének hamis megjelöléséről, második feleében a hitelrontásról intézkedik. A cégbitorlásról szóló negyedik pontot az egyetemes ülés észrevétel nélkül elfogadta. Hosszabb vita volt az ötödik pontnál, amely a tervezetben megjelölt kihágások megtorlásáról és az eljárásról szól. Többek hozzászólása után az elnök konstatale, hogy a vélemények összeegyeztetése nem volt létrehozható, s a felszólalók nagy része a szabadságvesztés-büntetés fenntartása mellett, kisebb része pedig ellene nyilatkozott. Az eljárási hatóság kérdésében Havas Sándor, Pihler Menyhért, Büttner János, Krishaber Leó és Czettel Gyula szölkáltak fel, Sütőri Mór pedig írásos indítványt nyújtott be, amely külön jogszabály „ipartanács” felállítását kívánja. Az elnök végül megállapította a felszólalók nyilatkozataiból, hogy a szaktestületek az iparhatóságokra kívánják bízni az intézkedést, de szakértők bevonásával.

A hatodik pontnál, amely az üzleti titok védelméről szól, Lázár Pál kiemelte, hogy az üzleti titok

védelmében nem lehet tovább menni, mint addig, hogy büntetendő legyen az, aki masznak az alkalmazottját az üzleti titok elárulására felbujtja, továbbá az alkalmazott, aki alkalmazatásának ideje alatt üzleti titkot elárul. Erre pedig elég a VI. pont utolsó bekezdése. Az üldözést még tovább is kiterjeszteni veszedelmes volna. Ezért az utolsó bekezdésen kívül a VI. pont többi részének törölését javasolja. Havas Sándor az egész pontot törölni kívánja. Hoffmann Aladár elfogadja Lázár javaslatát, de megtildja azal, hogy az üzleti titok védelmére vonatkozó intézkedések az ügynökökre is kiterjesztésenek.

Elnök ilyen értelemben mondja ki a határozatot. A tervezet többi részéhez az egyetemes ülés észrevétel nélkül hozzájárult.

Hoffmann Aladár új rendelkezés felvételét kérte, amely szerint büntetendő az, aki magát valamely cég ügynökének vagy alkalmazottjának szimulelve, megrendelést szerez s azt más cégnek adja át. Rath Károly pedig a zugkiállítások és egyéb szödelgő vállalatok által penzért osztogatott kintmentesok használatára ellen, amely a tisztességtelen versenynek egy modern, speciális módja, kíván intézkedést.

Az egyetemes ülés mind a két indítványt magáévá tette.

A dohánytermés. A dohánybeváltást nagyobb részt már befejezték s ahol még ez idő szerint folyamatban van is, — ugymint a baresi, budapesti, debreceni, érmihályfalvai, hajdudorogi, nagyléai, nyírbátori, nyiregyházi, rakamazi, tiszaroffi és vásárosnaményi körzetben — már e hónap végén az 1899. évi összes dohánytermést átadják. Az idei beváltás nagyban és egészben tényleg olyan eredményekre vezetett, amint az előre látható volt; az átvett dohányanyag általában véve sokkal jobb a múlt évinél, bár az idén is került helyenkint nedves, hibás anyag átadásra s azért az átlagárak nagyon különbözök.

A gyümölcs vasuti szállítása. A földmívelésügyi miniszteriumban Termay Béla miniszteri tanácsos előktele alatt tegnap értekezlet volt, amelyen részt vettek a kereskedelmi miniszter, az államvasutak, az országos gazdasági egyület, a budapesti és aradi iparkamara küldöttei és több érdekelt gyümölcs-exportőr. Az ügy előadója Molnár István országos gyümölcsellenőrzési kormánybiztos volt, aki előterjesztette a kereskedelmi miniszteriumnak a gyümölcsszállításra vonatkozó új szállítási tervezetét. Az értekezlet nagy többséggel kimondotta, hogy félkéri a kereskedelmi minisztert, hogy a tervezetnek két pontját változtassa meg, nehegy fellendülő gyümölcs-exportunk visszaesését és pedig legalább átmenetileg egy évre a nyitott kosarakban való gyümölcs-szállítást engedélyezze, úgy a gyümölcs-szállító kosak belső berendezését az államvasutak teljesítésé és ne a szállítókat. Az értekezlet kifejezet adott azon meggyőződésének, hogy a kereskedelmi miniszter, tekintve most lendülő gazdasági fejlődést, a tervezetváltoztatásnál tekintetbe fogja venni az értekezlet óhajtatását.

Világi pénzügyintézetek. Az Erdélyi Bank- és Takarékpénztár évi jelentéséből a következőket közöljük: Össztartalom 3,214,508 63 frt, betétek 2,097,440 48 forint, váltóliara 1,719,995 23 forint, tiszta nyereség 52,951 23 forint, osztalék 5,50 korona. Vezérigazgató, Lendvay Emil János. — Az Alberti-Irsai Takarékpénz-

Két huszár

Ira: GRÓF TOLSZTOJ LEÓ.

(15)

Gróf Turbin Fedor már rég elesett párbajban, amelyet egy külföldivel vívott, akit az utca megkoraácsolt. Fia, aki úgy hasonlított hozzá, mint egyik csepp víz a másikhoz, s huszonhárom esztendő, elragadó ifjú volt, a lovasgárdában szolgált.

Erkölesei tekintetben a fiatal Turbin gróf éppenséggel nem hasonlított az apjához.

Benne árnyéka sem volt az elmúlt idők eszeveszett, szenvedélyes és ledér szórakozásaira való hajlandóságának.

Atyjának jó tulajdonságait örökölte, sok esze, szép műveltsége volt, nagy hajlandósága a tisztességes és kellemes életre, tiszta látásra, világ- és emberismeretre, azonkívül okos és óvatos volt. Ezek voltak az ő jó tulajdonságai.

A szolgálatban fényes előmenetellel dicsekedhetett: huszonhárom esztendő korában már hadnagy volt. A háború kitörésekor alkalmasabbnak tartotta az előléptetést, ha belép a harc-térben álló hadseregbe, s mint százados került egy huszárezredhez, ahol csakhamar egy svadront is kapott.

Az 1848-ik esztendőben a sz... i huszárezred K. kormányzásra vonult át, s annak a svadronnak, amelynek a fiatal Turbin gróf volt a parancsnoka, Morosovkába, Fedorovna Anna falujában kellett éjjeli szálláson maradnia.

Fedorovna Anna élt még, de annyira nem volt már fiatal, hogy már maga sem tartotta magát fiatalnak, ami pedig sokat jelent egy aszszonynál.

Nagyon vastag lett, ami, mint mondják, fiatalabb teszi az aszszonyokat, hanem az ő fehér kövérségén már nagy puha ráncok jelentkeztek. Már nem kocsikázott többé a városban, nagy

fáradtsággal juthatott már csak fel a kocsijába, de még mindig olyan szelid, olyan jóságos volt és egy kicsikét együgyű — most már meg lehetett mondani az igazságot, mivel már nem igen vesztegette meg az embereket a szépségével.

Vele élt leánya, Liza, egy huszonkét esztendő falusi szépség és bátyja, a kavalierista. akit mi is ismerünk, s aki az ő jószívűségével az egész vagyont elpusztította, most pedig mint öreg ember a testvérénél talált menedéket.

A haja már egészen megszükkült, felső ajka egészen beesett, hanem a bajuszát gondosan festette.

Nemesak a homlokát és arcát, hanem az orrát és a nyakát is ellepte már a ránc, a háta meggömbült hanem vékony görbe lábáról még mindig meg lehetett ismerni az egykori kavalieristát.

Fedorovna Anna ott ült összes hozzátartozóival és házának barátaiival egy régi házaeskának a vendégszobájában, amelynek ablaka és erkélyajtója egy régi hársakkal beültetett csillagformájú kertre nyílt.

Fedorovna Anna szürke hajával s egy kék kacabajkában a kereveten ült vörösrre festett kezek asztal előtt és kártyát vetett.

Öreg bátyja, aki tiszta fehér nadrág és kék kabátban az ablaknál telepedett le, fehér pamutból zsinórt font. Ezt a foglalkozást, amire a rokonai tanították, nagyon kedvelte, mert egyebet már nem tudott csinálni s legkedvesebb szórakozásához, az újságolvasáshoz, már nagyon gyöngye volt a szeme.

Pimotska, Fedorovna fogadott leánya, a leckéjét tanulta mellette Liza vezetése alatt, aki egyszersmind kecskegyapjuból harisnyát kötött a nagybácsijának.

A lenyugvó nap sugarai, mint ez időtájt rendszeren, a hársfasortól többszörösen szétszórtan estek a sarokablakra.

A kertben és a szobában olyan nagy volt a csönd, hogy tisztán meg lehetett hallani az

ablak előtt olshadó fecske szárnycsapását, vagy Fedorovna Anna halk sóhajtását vagy az öreg embernek a nyugdélcselést, ha egyik lábát a másikra tette.

— Hogy kell ezt kiraknom Liza? Mutasd hát meg. Mindig elfelejtem — mondotta Fedorovna Anna és félbe hagyta a patienceot.

Anélkül, hogy a munkáját félbeszakította volna, Liza anyjához közeledett és rápillantott a kártyára.

— Ó, ezt összezavarta kedves anyúskám — mondotta és másképpen rakta a kártyákat. — Így kellett volna ennek lenni, tulajdonképpen. Nini, hisz amit gondolt magának, az be is fog teljesedni, — mondotta aztán és észrevétlenül elvett egy kártyát.

— Igen, te megcsalsz mindig és azt mondd mindig, hogy kijött.

— De nem, csakugyan kijött.

— Hát jó, jó, te kényeztető gyermek! De nem volna-e itt az ideje, hogy teázunk?

— Már meghagytam, hogy állítsák fel a szamovárt. Rögön megnezem. Ide hozassam? Nos Pimotska, fejezd be gyorsan a leckédet, aztán majd futkosunk egy kicsit.

És Liza kiment.

— Lizaeska! Liza! — kiáltott a bácsi. — Ugy hiszem, hogy megint leejtettem egy szemet. Szedd fel, galambkám.

— Rögön, rögön! Csak egy kis cukrot töretek meg.

És három perc múlva csakugyan futva jött vissza a szobába, odament a bácsihoz és megcsipte a füleimpáját.

— Ezt azért, hogy többször ne ejtsen le szemeket — mondotta micselkedve — azonkívül a feladatát sem végezte el.

— Jó, jó, csak hagyj békében! Igazítsd meg, bizonyosan csomó jött közbe.

(Folytatása következik.)

tar zárszámadása szerint az összforgalom 472,809-78 forint, betétek 200,562-11 forint, váltótárca 215,132-67 forint, jelzálogkölesség 153,685 forint, nyereség 12,068-37 forint, osztalék 9 forint részvényenként. Igazgató Rákos Lajos. — A Borsodmegyei Takarékpénztár VI. évi jelentése szerint az összforgalom 1,500,419-06 forint, betétek 1,146,915-64 forint, váltótárca 991,170-16 forint, jelzálogkölesség 339,781-50 forint, tiszta nyereség 29,250-51 forint, osztalék 12 korona részvényenként. Igazgatók elnöke: Haraszti Menyhért. — Az Alsóvidéki Takarékpénztár XXVII. üzleti jelentéséből a következőket közöljük: Összforgalom 14,215,223-74 forint, betét állomány 661,191-23 forint, jelzálogkölesség 465,557-87 forint, váltótárca 423,330-36 forint, tiszta nyereség 15,242-87 forint, osztalék 25 forint részvényenként. Vezérigazgató Fuss Nándor.

Borjvásár. 1900. évi február hó 16-án. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 741 drb, leült borjú 44 db, bécsi élő borjú — db, — db, horvát, növendék marha — darab, bárány élő 38 darab, leült bárány 193 darab. Argyezás azonos tételből: Argyezések. Belföldi élő borjú 64—70 f.-ig, l. r. 80—88 f.-ig, kivétel 90 f. kilónként, leült borjú — f.-ig, l. r. —90 f.-ig, kivét. 92 f. kilónként, levonás nélkül. Bécsi leült borjú — f.-ig. Növendék marha — f.-ig kilónként. Bárány élő 10—14 k., leült bárány 9—13 k., kivétel ár — koronáig páronként. A vásár lanyha volt.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertéskonsumvásár argyézése 1900. évi febr. 15-én. Készlet 465 darab. Eladott 1341 darab. Összesen 1796 darab. — Eladott 997 darab. Maradt 809 darab. — Napi árak: 120—130 kg. enylibar 90—94 koronáig. 320—380 kg. enylibar 90—94 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 88—92 koronáig. Malacok 76—80 korona kilónként. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, február 16.

Nyugodt hangulat mellett 22000 méterm. buft került változatlan áron eladásra. Tengeri szilárd. Egyéb gabonaművekben gyenge forgalom. Az árak változatlanok maradtak.

Eladottak:
 Buza. Tiszta vidéki: 200 mm. 81 k. 8 K. 27 1/2 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 85 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 22 1/2 f., 190 mm. 79-7 k. 8 K. 12 1/2 f., 2500 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. sárga, 200 mm. 78-5 k. 8 K. 05 f. tartott, 100 mm. 78 k. 8 K. sárga, 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f. tartott, 100 mm. 76-7 k. 7 K. 30 f. tartott.
 Pestvidéki: 100 mm. 81 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K., 300 mm. 80 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 78-5 k. és 100 mm. 77 k. 7 K. 7 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 70 f. sárga, 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f. sárga, 100 mm. 75-5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 65 f.
 Székesfehérvári: 800 mm. 77 k. 7 K. 92 1/2 f., 200 mm. 75-5 k. 7 K. 75 f.
 Törökbecsei: 2000 mm. 75-2 k. 7 K. 62 1/2 f. Bajai: 4000 mm. 78-2 k. és 500 mm. 73-4 k. 7 K. 50 f.
 Bánáti: 1750 mm. 74 k. 7 K. 55 f. Raktáraru: 1600 mm. 78-5 k. 7 K. 90 f., 1350 mm. 77 k. 7 K. 90 f.
 Szerbiai: 1000 mm. 74 k. 7 K. 15 f. Dunai: 4100 mm. 74 k. 7 K. 42 1/2 f. Marosi: 2100 mm. 75 k. 7 K. 55 f.
 Mind 3 hónapra.
 Zab: 100 mm. 5 K. 32 1/2 f., 200 mm. 5 K. 30 f., 100 mm. 5 K. 30 f., 100 mm. 5 K. 30 f., 100 mm. 5 K. 20 f., 100 mm. 5 K. 10 f., 100 mm. 5 K. 10 f.
 Tengeri: 100 mm. 5 K., 100 mm. 5 K., 100 mm. 5 K. 10 f.

Készlet/árak mellett.
 A készlet hivatalos jegyzése a budapesti árak értéktözsde szokási száma, készpénzben 50 kilogrammonként. A népszerűségi hivatalként és kilogrammonként.

Buza	K-f	50 kilogramm ár		50 kilogr. mm. ár	
		K-től	K-ig	K-től	K-ig
Uasvidéki	0	7.90	7.75	7.70	8.15
"	0	7.95	7.75	8.10	8.25
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
Fehérmegyei	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
Pestvidéki	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
Bánáti	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
Borsodi	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30
"	0	7.75	7.55	8.15	8.30

Egyéb gabonaművek		K-f		50 kilogr. mm. ár	
		K-től	K-ig	K-től	K-ig
Rozs	nj elsőrendű	—	—	6.30	6.40
	másodrendű	—	—	6.15	6.25
	teljesre	—	—	6.05	6.15
Arpa	elsőrendű	—	—	5.40	5.50
	másodrendű	—	—	5.30	5.40
Zab	elsőrendű	—	—	5.30	5.45
Tengeri	elsőrendű	—	—	4.75	5.00
Repece	elsőrendű	—	—	12.00	12.50
Köles	elsőrendű	—	—	5.30	5.80

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek:
 Buza (1900.) áprilisra 7.71—7.72
 Buza (1900.) okt.-re 7.91—7.92
 Rozs áprilisra . . . 6.46—6.47
 Rozs októberre . . . ————
 Zab áprilisra (1900) . . . 5.08—5.10
 Tengeri 1900. májusra 5.11—5.12
 Repece augusztusra . . . 12.25—12.35

Déli órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:
 Buza (1900.) áprilisra . . . 7.70 pénz 7.71 ár
 Buza októberre (1900) . . . 7.90 . . . 7.91 .
 Rozs áprilisra (1900) . . . 6.41 . . . 6.42 .
 Rozs októberre . . . 0. . . . 0. .
 Zab (1900) áprilisra . . . 5.11 . . . 5.12 .
 Tengeri (1900.) máj.-ra . . . 5.07 . . . 5.08 .
 Repece augusztusra . . . — . . . — .

Délután fél 5 órákor zárul:
 Buza áprilisra (1900.) . . . 7.71—7.72
 Buza októberre (1900.) . . . 7.91—7.92
 Rozs áprilisra (1900) . . . 6.45—6.46
 Rozs októberre (1900.) . . . ————
 Zab áprilisra . . . 5.12—5.13
 Tengeri májusra 1900. . . . 5.07—5.08
 Repece augusztusra . . . ————

A budapesti értéktözsde.

Apathikus hangulat és csekély forgalom jellemezték mai előtőzsdénket, minek folytán könnyen érthető, hogy a vezető értékek árfolyamában lényeges változások nem fordultak elő. Különben csak osztrák hitel- és államvasut-részvényben volt némi üzlet észlelhető. A zárlat csendes volt.

Ezek után könnyen lehet arra következtetni, hogy a helyi értékek piacán sem fordultak elő nagyobb változások, annál kevésbé, mert a forgalom igen csekély volt s csak rimamurányi részvényekre szorítozott, melyeket 1—2 koronával olcsóbban adtak-vettek.

A déli tőzsde csaknem változatlan lefolyást tanusított, csupán déli vasutak képeztek előkelőbb kereslet tárgyát, minthogy álmóstitási hírek keringtek felülük. A többi érték el volt hanyagolva.

A helyi piacon közöttük gyengébbek, de városi villamosok emelkedők voltak. Salgó szintén 2—3 koronával emelkedett.

A valutapiac csendes.
 Az előtőzsde: üzletelen.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 751.50—752.—. Osztrák hitelrészvény 757.60—758.20. Osztrák-magyar államvasut részvény 663.—664.80. Déli vasut 125.20—129.40. Közúti vasut 636.— korona.

A déli tőzsde: változatlan.
 Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 753.—755.50. Osztrák hitelrészvény 757.80—758.80. Rimamurányi vasut részvény 129.—133.20. Közúti vasut részvény 633.—636.— korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 94.—94.40. Salgótarjáni 640.—643.—. Villamos vasut 339.—344.— korona árfolyammal.

Ültőzse: A 4 órai zárlatok maradt:
 Osztrák hitelrészvény 757.70. Magyar hitelrészvény 752.—. Leszámlító bank részvény 502.—. Rimamurányi vasut részvény 649.—. Osztrák-magyar államvasut 662.50. Közúti vasut 635.—. Városi villamos vasut 346.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megjelölésnek alakult az árak és végül a terményüzlet érdekbizottság hivatalosan a következők árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremagyi leonera magyar 36.—44.— korona, vörös aprószemű 58.—64.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búságyi — korona, középszemű 68.—71.— korona, nagyszemű 72.—78.— korona. Disznózsír: budapesti 50.50—51.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: legenszerítettki vidéki — korona, városi 4 darabos 43.—44.— korona, 3 darabos 44.—45.— korona, füstölt 48.—49.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.50—16.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 20.75—21.— korona, 85 darabos 28.—28.25 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.—14.25 korona, 100 darabos 20.—20.50 korona, 85 darabos 27.—27.0 korona. Szilvaiz: szilvóniai 18.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, február 16. (A Budapesti Napló telefonjelentése.)
 Buza észre 8.13—8.12, zab tavaszra 5.36, zab május-juniusra 5.47—5.48, tengeri tavaszra 5.33—5.34, buza május-juniusra 7.93—7.99, rozs tavaszra 6.77—6.78, rozs észre 6.85—6.86, repece 12.50—12.60.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsdén nagyon gyenge a forgalom: az árfolyamok azonban tartottak.
 A déli tőzsde javult szilárdabb külföldre, különösen Kimberley felszabadítási hírére, mely ide Berlinből érkezett,

Zárlat kedvtelen, Londonban és Párisban iriási a bányahausse Kimberley felszabadításának hírére.

Bécs, február 16. (Maqyar értéktözsde.) 4% aranyjárdék 98.55. Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 141.25. Magyar vasuti kölesön ezüstben 99.90. Magyar keleti vasuti állami kötvény 99.40. Magyar leszámítóló és pénzváltóbank 125.—. Rimamurányi vasműrészvény 224.—. Magyar koronajárdék 94.10. 4%-os Magyar földhitelbank kötvény 93.60. Magyar hitelbank részvény 187.40. Magyar nyereséjén kölesön sorsjegy 162.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 91.25. Magyar kereskedelmi bank 237.—.

Bécs, február 16. (Osztrák értéktözsde.) 4-2% papírjárdék 99.85. 4%-os osztrák aranyjárdék 99.15. 1860-iki sorsjegy 137.—. Osztrák külországjegy 396.25. Angol-osztrák bank 124.—. Bécsi bankjegyesület 136.50. Osztrák-magyar bank 126.80. Déli vasut 27.60. Dunagőzhajózási részvény 74.40. Dohányrészvény 138.50. Császári és királyi arany 114.3. Német bankváltók 118.15. 4-2% ezüst járadék 99.85. Osztrák koronajárdék 99.55. 1864-iki sorsjegy 200.50. Osztrák hitelintézet részvény 236.75. Unionbank 155.—. Osztrák Länderbank 118.75. Osztrák-magyar államvasut 128.—. Elbavölgyi vasut 125.—. Alpesi bányarészvény 273.50. 20 frankos arany 19.28. Londoni váltóár 242.45. Bécsi Tramway 138.25. Az irányzat kedvtelen.

Bécs, február 16. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatot a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 276.80. Magyar hitelrészvény 187.75. Angol-Osztrák bank 124.50. Union bank 136.25. Länderbank 155.—, bankjegyesület 118.80, osztrák-magyar államvasut részvény 138.20, északnyugati vasut részv. 27.80, elbavölgyi vasut 125.50, dunagőzhajós részv. 120.—, alpesi bányarészvény 138.75, májusi járadék 99.95, osztrák koronajárdék 94.25, magyar arany, —, magyar koronajárdék —, német birodalmi mária készpénz 125.75 ultimóra —, török sorsjegyek 275.—, rimamurányi vasut 325.— déli vasut —, dohányrészvény 118.13, Napoleon d'or 19.26.—, Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, február 16. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde szabálytalanul nyílt meg. A bányáértékek a Laura-részvények kivételével mind alacsonyabb árfolyamokkal indultak. A napi pénzügyi élet drágulása győztesítő az irányzatot, úgy szintén az az aggodalom, hogy a Ruhr-vidéken osztrák-magyar állam vasut kiűzőben. Bankok és járadékok bányádtak. Vasuti értékekben nincs változás. Déli vasut Bécsre élénk. Osztrák államvasut és transvaali vasutak szintén szilárdok. Amerikaiak később megvárakoztak arra a londoni magánjelentésre, hogy az angolok felszabadították Kimberleyt. Párisból és Londonból is magasabb árfolyamokat jelentettek. Magánleszámlítási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, február 16. (Zárlat.) 4-2% os papírjárdék 99.30. 4% osztrák aranyjárdék 100.50. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 93.75. Osztrák-magyar államvasut 141.25. Kassa-oderbergi vasut 90.60. Bécsi váltóár 84.50. Magyar vasuti beruházási kölesön 101.40. Alpesi bányarészvény 101.75. Disconto-Commandit 194.50. Általános villamosági Edison 257.50. Gelsenkircheni 205.80. Laura-kohó 274.90. 4-2% ezüstjárdék 99.30. 4% magyar aranyjárdék 98.90. Osztrák hitelrészvény 237.10. Déli vasut 30.—. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.50. 4% uj orosz kölesön 99.75. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 94.10. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 161.60. Harpeni 223.10. Az irányzat szilárdabb.

Berlin, február 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázalékos magyar aranyjárdék 98.90. Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák hitelrészvény 237.10. Osztrák-magyar államvasut 141.10. Déli vasut 30.25. Északnyugati vasut 303.50. Elbavölgyi vasut 216.50. Orosz bankjegy készpénz 115.90. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, február 16. (Zárlat.) 4-2% ezüstjárdék 99.20. 1860. sorsjegy 140.—. Déli vasut 29.50. 4% osztrák aranyjárdék 100.30. Osztrák hitelrészvény 237.10. Osztrák-magyar államvasut 141.—. Olasz járadék 93.90. 4% magyar aranyjárdék 99.25. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, február 16. (Zárlat.) 4-2% papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 100.70. Magyar koronajárdék 96.85. Osztrák-magyar bank 126.20. Déli vasut 29.90. Elbavölgyi vasut 126.—. Londoni váltóár 205.12. Bécsi bankjegyesület 187.50. Villamos részvény 146.—. 3%-os magyar aranykölesön 81.60. 4-2% os ezüstjárdék —. 4% magyar aranyjárdék 99.—. Osztrák hitelrészvény 237.30. Osztrák-magyar államvasut 141.20. Északny. vasut —. Bécsi váltóár 84.575. Párisi váltóár 813.75. Unionbank 154.—. Alpesi bányarészvény 276.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, február 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárra. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 237.20. Osztrák-magyar államvasut 140.90. Déli vasut 30.00. Osztrák aranyjárdék 94.25. Olasz járadék 575.30. Laura-kohó 237.50. Harpeni 194.80. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankjegyesület —. Szilárd.

Páris, február 16. (Zárlat.) 3% francia járadék 100.65. Olasz járadék 93.25. Osztrák-magyar államvasut —. Francia örökösst. járadék 99.90. 4% magyar aranyjárdék 99.—. Török dohányrészvény 287.—. Osztrák Länderbank 673.—. 3 1/2% francia járadék 102.65. Osztrák földhitelintézet részvény 1245. Déli vasut 163.—. 4% osztrák aranyjárdék 100.20. Ottomanbank 571.—. Párisi bankrészvény 1112. Alpesi bányarészvény —. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 16. A sertésüzlet irányzata csendes.
 A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 92—96 fillérig. Közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 100—102 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 100—102 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 99—100 fillérig. II. Magyar szedeti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban) — krajcárig. Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 94—97 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm felüli

jedő súlyban) 94—96 fillérig. Könyű (páronkint 240 kilogrammi terjedő súlyban) 94—96 fillérig.

Sertéslelészám 1900. febr. hó 14. napján volt kétszáz 17948 darab, 1900. február hó 15. napján felhajtott 258 darab, 1900. évi február 15. napján elszállított 312 darab, 1900. február hó 16. napjára maradt készletben 17894 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 16. —

Kinevezések. A belügyminiszter ifj. Vojnárovits Sándor dr. fiáték nélküli segédfogalmazót valóságos segédfogalmazóvá, Szalay László törvényszéki aljegyzőt, Kiss Aladár és Martinovich József fogalmazó gyakorlatokat felvett nélküli segédfogalmazókká, Psik Andor végzett joghallgatót díjtalan fogalmazó gyakorlatokká a belügyminiszteriumhoz; — a kereskedelemügyi miniszter a kassai állami felső ipariszkolával kapcsolatosan szervezett kazánfűtő és gőzgépező tanfolyam vizsgáló-bizottságának elnökvé Tetmayer Károly felső ipariszkolai igazgatót, tagjává pedig Weyde Ferenc és Balassa János felső ipariszkolai tanárokat és Akos Arnold kazánvizsgáló biztost, dr. Péteri Ödön fiáték nélküli miniszteri segédfogalmazót való igaz miniszteri segédfogalmazóvá; — az igazságügyminiszter Kémery Béla debreceni törvényszéki díjnokot a püspökladányi járásbírószékhöz irnokká nevezte ki.

Állományok. Az igazságügyminiszter Moldovány Gyula nagyváradi törvényszéki aljegyzőt a kassai törvényszékhez és ifj. Eder Ödön kassai törvényszéki aljegyzőt pedig a kassai járásbírószékhöz helyezte át.

Nemmagyarországiak. Kiskoru Grünfelder József szabadkai illetőségű ugyanottani lakos vezetőkévének Gombosra, kiskoru Löwy Mór dráva-palkonyai illetőségű ugyanottani

lakos vezetőkévének Léva, kiskoru Bleuer Sándor békesi illetőségű budapesti lakos vezetőkévének Biróra, Wéber Alfréd Ábrahám nagykanizsai illetőségű budapesti lakos vezetőkévének Zsoldosra, Hlavay János letenyei illetőségű újfalusi lakos, valamint kiskoru gyermekei István, Alajos és Mária vezetőkévének Hovesire, Klein Lipót gyetvai illetőségű kecsesi lakos vezetőkévének Kutira, Braun Mór budapesti illetőségű ugyanottani lakos vezetőkévének Barnára kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

Pályázatok. Irnoki állás a csepregi járásbírósnágnál 4 hét alatt; joggyakornoki állások a kassai ítélőtáblánál 15 nap alatt; aljegyzői állás a fehérgyarmati járásbírósnágnál két hét alatt; 3 pénzügyi állás a szegedi pénzügyigazgatóság területére április 14-ig; végrehajtói állás a módosi járásbírósnágnál 2 hét alatt.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, február 16.

A mély atlanti depresszió ma reggelre benyomult a kontinens nyugati felére és centruma Anglia felett van, márszról a maximum erősödése a kontinens keleti felére terjedekett ki és centruma Finnország táján van.

Az idő Európáért változékony, szeles és szárazon csapadékos volt.

A hőmérséklet északra felvált sülyed és Európa északkeleti negyedében kemény fagy uralkodik.

Nálunk tegnap nyugatról fokozatos derülés mellett a csapadék mind keletrebb húzódtott és az idő általában szárazra fordult, ma reggel azonban nyugat felől újra borul.

A hőmérséklet északról sülyedt és az éjjel általánosan a fagyopt alá ment.

Kilátás. Nyugatról terjedekett borulás és hó (vagy eső) várható, fagyopt körül hőmérséklettel.

Viz állás.

Table with columns for river names (Tisza, Duna, Móra, etc.), dates (feb. 16, 15), and water levels (mótor, m). Includes data for various rivers and stations.

Titkos betegségek ellen. Dr. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos. Electrotherapiai rendelő intézete. Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em. Elgyengült férfierőt. Electro-Massage vagy Psychrophor.

Magy. kir. államvasutak. Pályázati hirdetmény. Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1900. és 1901. évben szükséges vonatok villamos világítására alkalmazandó akkumulátorok szállítására...

AUERIGNÁTZ FIA. vászon-, fehérenemű- és női divatárak gyári raktára. Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 10. zám. Ajánlja a következő árukat jutányos árban: Kreász vászon, középső szálú, Szeplés vaslepedő vászon, Fehér damaszt grádli, Ágy- Színes ajour kávék teríték, neműre legújabb virágos mintákkal 1 vég 23 m., 82 cm. széles 7.50 és 8.50, különféle szélességű csik mintákkal 6.50 és 7.50.

Jókai Mór: Erdély aranykora, regény. Török világ Magyarországon, 2 kötet, történeti regény. Egy magyar nábob, 2 kötet. Kárpáti Zoltán, regény. Hétköznapok, regény. A régi jó táblabírak, reg. Csataképek a magyar szabadságharcból. Diszes félbörbe kötve 4 forint helyett 2 forint 15 krajcár. Budapesti Napló kiadóhivatalában. József-körút 18.

Első budapesti Kávémagazin szétküldési osztálya. kávé. Budapest, 1900. február havában. Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazt.) Eppen most jelent meg: A magyar szemművészet. Szerkesztette: B. Virágh Géza. Előszóval ellátta: Rákosi Jenő. Gyönyörű díszmű 250 képpel. A legjelentesebb írók cikkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával. Ára diszes vászonkötésben 5 ft. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18.

„Reuma-szesz”. orvosi tekinthetők által kit. ell. külszer. Bámulatos gyors és biztos hatás, a test bármilyen részében, u. m. reuma, csusz, ischia, kőszvény, szagadás, szúrás, nyílás, stb. ellen. Fog- és fejtáji 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ár. 1 korona, erősebb üveg ár. 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszertáiban, ugyancsak a kőszítő. Widder Gyula gyógyszerész. S.-A.-Ujhely. Főraktár: Török József gyógyszer. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerész a „Nador”-hoz.

KOHÓGES REKEDSEGI MURUT ELLEN A LEGJOBB A RETHY FELE A RETHY FÉLE PÉNEGTERELŐKORKA. Egy doboz ára 30 kr. Csak akkor vevő, ha minden doboz fenékén aláírásom látható. Rethy Béla gyógyszerész Békés-Csabán.

Titkos betegségek. gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján. Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista. gyógyít legnépszerűbb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyutókat, hólyagbajokat, húgykőket, sebeket, syphilist, ennek következményeit, macskas hólyagbajokat és az énfertőzésből támadt idegbetegségeket. Meglepető az eredmény ferfi gyengeségéni (impotentia) egy fiatal, mint öregbe egyénekéni. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerek. Lakas: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet). Bejárati a lepcsőnél. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

A magyar szemművészet. Szerkesztette: B. Virágh Géza. Előszóval ellátta: Rákosi Jenő. Gyönyörű díszmű 250 képpel. A legjelentesebb írók cikkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával. Ára diszes vászonkötésben 5 ft. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körút 18.

MARCIVS 6-AN. VISSZAVONHATATLANUL UTOLSÓ HUZÁSA. A BUDAPESTI POLIKLINIKAI EGYESÜLET KÖRHÁZA JAVÁRA RENDÉZETT NAGY JÓTEKONYSÁGI SORSJÁTÉKANAK ÉRTÉKŰ NYEREMÉNYEK, MELEK 20% LEVONÁSÁVAL KÉSZPÉNZBEN KIZETTELNEK. Egy sorsjegy ára csak 1 KORONA. Sorsjegyeket ajánl a Nagy Jótékonyági Sorsjáték kezelősege, a Budapesti Poliklinikai Egyesület körháza javára. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. szám, továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalok és a magy. kir. államvasutak személyzetnél és minden dohányüzésde.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. február hó 17-én.

Carmen.

Opera 4 felv. Zenéjét szerzte Bizet. Szövegét írták Meilhac és Halévy L. Fordította Abrányi Emil.

Személyek:

Don José	Larizza	Lilas Pastia	Gonda
Escamillo	Beck	Carmen	Hingermann
Dancaire	Váradi	Micaela	Rotter
Remendado	Dalnoki	Frasquita	Berts M.
Zuniga	Kornai	Mercedes	Payer M.
Morales	Mihályi		

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. február hó 17-én.

Bernardo Montilla.

Dráma 3 felvonásban. Irta Eeagaray. Spanyolból fordította Páthy Károly.

Személyek:

Don Bernardo	Szacsay	Gonzalo	Hetényi
Inés	Hogyesi	Julia	Szacsayné
Don Ricardo	Császár	Enrique	Horváth
Luisa	P. Márkus	Carlota	Batizfalvi

Kedzete 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. február hó 17-én.

Rosenkranz és Gildenstern.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta Klapp Mihály. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:

Liebenstein	Bercsényi	Vilma	Nagy Ib.
Ernö	Náday B.	Shallenberg	Mészáros
Rosenkranz	Náday	Schmählich	Zilahi
Kienbornné	Lendvayné	Santleben	Ujházi
Clarise	Csillag	Ernö	Paulay
Düring	Szigeti	Egy angol	Körösmezei

Kedzete 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. február hó 17-én.

Napoleon öcsém.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Írták Gúthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Táillyay Kálmán	Góth	Napoleon	Hegedüs
Lili	Lánczy	Fülop	Gál
Baráth Ödön	Tapolczai	Flóra	Delii
Bisotka	Szerőzy	Zsuzsi	Makróczyné
Miska	Gyözy	Gusztii	Bárdi
Lizi	Pécsi	Nancisz	Almási

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. február hó 17-én.

Blaia Luiza asszony mint vendég.

Az igmánai kispap.

Népszinmű dalokkal 3 felvonásban. Irta Berczik Á.

Személyek:

Nagy János	Szabó	Biri	Izsóné
Erzsi	Siposné	Kiráyi Pista	Solymosi
Ferenc	Vidor	Lazsák Zsuzsa	Hegyi
Esztike	Blaia L.	Bátor	Horváth

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. február hó 17-én.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képből. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzte Gustave Kerker.

Személyek:

Bronson	Sziklai	Cora	Margó
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giróth
Kurt	Vidor	Blinky	Rózsahegy
Snifkins	Kardos	Kissie	Rózsa L.
Twiddles	Beóthy	Fifi	Ledofsky

Kedzete 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Szombat, 1900. február hó 17-én.

Más világok, mint a miénk.

Csillagászati előadás vet. képekkel, írta Hoffmann O. Utána:

A föld regénye.

Végül:

Transvaal.

Irta György Aladár. — Hopp Ferenc és Newton eredeti felvételei után készült 35 vetített képpel.

Kedzete 7 1/2 óraker.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!
10 óraker! Szencziócs ujdonság!

Sámson és Delila.

Parodisztikus bibliai daljáték. Szövegét írta: egy állszteus. Zenéjét összeállította és részben szerzte: Kmoch Adolf. Rendező: Rott Sándor.

Végül:

„Blonde Bestien.“

Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól.

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsélt árak.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

a legmodernebb stylumban ujonnan átalakítva. Ma és mindennap Tisztelettel **Banda Marci és fiai** hangversenyez. **Rosenberg Lajos**, kávéház tulajdonos.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű téli kerten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Egy elsőrangú

söracsarnok

kitűnő helyen, gyönyörű téli helyiséggel és nyári kerttel, szép és nagy leltárral, kedvező feltételek mellett

jutányosan eladó.

Vendéglősök, kik több ezer forint fölött rendelkeznek, forduljanak

I. Deutsch Mór

sörraktárhoz Aradon.

TRIEST

Mégis csak legjobb a

KÁVÉ

FRATELLI DEISINGER-től

közvetlen a tengeri hajóról.

4 1/2 kg. Arabi Mocca ered. hámos szűken...	8.00 frt
5 kg. Menéndez	2.33 "
5 " Ceylon gyöngy kávé	8.58 "

TEA

1 kg. Törmelék	2.40 frt
1 " Mandarin karaván	5.15 "
1 " Császár-keverék	6.40 "

1/2 kg. tea kínai dobozban a kávéhoz csomagolható. Az összes áruk számaradásának valódiságát kezességel vállalunk. Egy postaszak összeállítható 3 fajta kávéból is.

Az árak elvámolva, bérmentve minden más költség nélkül érrendők.

ÁRLAP INGYEN.

TRIEST

Via del'Acquedotto No. 53.

Előleges jelentés!
— A világhírű Darázs Miska öcsce —

DARÁZS KÁROLY

Székes-Fehérvárról

Kitűnően szervezett zenekarával szombat f. hó 17-én kezdve az ujonnan átalakított és bőkezűen berendezett

FRANCAIS-kávéházban

Andrassy-ut 32. sz. a. hangversenyez.

Münchener Bürgerbräu

a bajor sörök gyöngye, elsőrendű maltsásör szénsavdus, üdítő és hetekig eltartható.

Ára palackonként 40 fillér

üveg nélkül, 10 palack rendelés házhoz szállítva. Vidéki megrendelések pontosan utánvétel mellett. Megrendelhető Budapesten a vezérképviseletnél.

MEZEY és TÁRSA
Budapest, IX., Ranolder-utca 4.
Telefon 58-60.

PURUS

(Hajregenerator)

Kartschmaroff.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

Ma, szombaton febr. hó 17-én nagy Elite

álarcos bál

a Mulató összes egyesített helyiségeiben, mely alkalommal a bálit zenét Ifj. Strauss János Bécsből (a „Katz és Maus“ című operette szerzője) 60 tagu zenekar élén fogja vezényelni.

Jegyek elővételben 1 frt 20, este a pénztárnál 1 frt 50 kr.

Az előre váltott jegyek kaphatók a megjelölt tézsdokban. — A nemzeti zenét a kedvelt **Munozey Lajos** cigányzenekara fogja szolgáltatni. A még meglevő páholy és páholyülések kaphatók a Mulató pénztáránál egész napon át.

A bál kezdete 9 óraker.

Holnap vasárnap, két előadás

Az esti előadásban először: **Jeruzsálem leány és a pásztorján.** Operett. Előadja a keleti operett-társulat, 40 személyből áll. Számozott helyek mai naptól fogva a Mulató pénztáránál előjegyzési íletek nélkül kaphatók. A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készítettetek.

A kiváló irodalom barátainak ajánljuk!

Giordano Bruno

DRÁMA

Holitscher Ph.-tól.

A szerzőhöz kitűnő levelek érkeztek Häckel Ernő-től és Büchner tanártól, a hírneves természettudósoktól és a Magyar Tudományos Akadémiától.

BOLTI ÁR 4 KORONA.

GRILL, udv. könyvkereskedés.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara).

Állomás	Vonat	Indulás	Érkezés	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra:
Abbazia	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reggel	Abbazia-Mattuglie ... érk. 8.56 este, 9.17 d. e.	I. oszt. 104.16 k., II. oszt. 74.56 k., III. oszt. 47.78 k.
Görz	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reg., 8.00 este, 9.25 este	Görz ... érk. 9.47 este, 10.08 d. e., 6.34 "	I. oszt. 111.58 k., II. oszt. 80.16 k., III. oszt. 51.16 k.
Bozen-Gries	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Bozen-Gries ... érk. 5.53 " 1.42 d. u.	I. oszt. 124.68 k., II. oszt. 89.32 k., III. oszt. 57.80 k., továbbá 90 napig érvényes menetjegyfüzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 112.20 k., II. oszt. 90.40 k., III. oszt. 63.18 k.
Meran	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Meran ... érk. 7.36 d. e., 2.59 d. u.	I. oszt. 124.68 k., II. oszt. 89.32 k., III. oszt. 57.80 k., továbbá 90 napig érvényes menetjegyfüzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 112.20 k., II. oszt. 90.40 k., III. oszt. 63.18 k.
Arco	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Arco ... érk. 9.50 d. e., 5.09 d. u.	I. oszt. 132.10 k., II. oszt. 94.92 k., III. oszt. 61.54 kr.

Fiúmei
Kövérbehozatali Társaság
Fiúme.

Kávó.
4 1/2 kg. Manilla 6.07 frt.
4 1/2 kg. N. Cuba 6.39 frt.
4 1/2 kg. Modjokerto 7.87 frt.
4 1/2 kg. Soerabaja 8.55 frt.
4 1/2 kg. Pompás Kaverék Cuba, Ceylon, Menado 7.42 frt.

Tea.
1/4 kg. Czaiz Rev. 1.40 frt.
1/4 kg. Imperial 1.60 frt.
1/4 kg. Ot fajla legf. tea, vegyítve 2 frt.

A tea a kávéhoz csomagolható.

Minden elvámelve és bérmentve minden más költség nélkül, utánvételt.

Az ország legnagyobb ilyenmí vállalata.
Arjegyzék ingyen

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.
(Uj személy és podgyász díjszabás életbeléptetése a békés-csanádi helyírd. vasuton.)
Ezen h. é. vasuton f. é. március hó 1-én uj személy és podgyász díjszabás életbeléptetése a békés-csanádi helyírd. vasuton.)
Ezen h. é. vasuton f. é. március hó 1-én uj személy és podgyász díjszabás életbeléptetése a békés-csanádi helyírd. vasuton.)
Ezen h. é. vasuton f. é. március hó 1-én uj személy és podgyász díjszabás életbeléptetése a békés-csanádi helyírd. vasuton.)

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP, PAP, PAP

1 szeszalható vasagy 8 matracal	10.—	1 asztali padony ágybetét	5.—
1 deb rouge paplan	1.70	1 tengerifü fejvánkos	1.—
1 " caochmir paplan	2.50	1 lovaroti szaimaszak	2.20
1 " satin caochmir paplan	3.50	1 matrac	5.80
1 " atlasz seiyem paplan	4.80	1 Ormeo Afrique matrac	4.50
1 " fodros aut. sely. paplan	12.—	1 párnázott ruganyos matrac	12.—
1 " jó váson ágylepedő	1.20	1 nagy szoba szőnyeg 300/200	2.50
1 " vasas nélkül	1.80	1 ablak tunis függöny	1.50
1 deb jó váson ágyfon paplan lepedő	1.80	1 bouret ágyterítő	2.30
1 drb Sanet takaró pokróc	1.50	1 futószőnyeg méterenkint	25
1 drb jó löpökroc	1.50	1 krtól 4 frtig.	

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matrac és kárpitosaru gyárosok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítő stb. nagy vái ártokban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem tevéző árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk

Polgár Sándor
m. kir. szob. nyert orvos m.ú. és közszeres

BUDAPEST
VII. Erzsébet-körút 50. sz.
Ajánlja dusa felsejreit raktárát saját gyármanya orvos-székesi és betegápolási tárgyakban.
Saját takalmánya, m. l. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő**,
Anskötő, gőrcsér elleni gummiharisnya, orthopédiai készletek, m. l. oldalak kezek stb.
Valódi francia különbö-gösségek F. Bergerand írt. páriai gyárától.
P. S. T. Helyettes képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Ültetés ellen védve 1902. sz. a.

Sneidig egyenruhákat
készít
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 17. szám.

!! Óvakodjunk az értéketlen utánzásoktól!!

Antiszeptikus és hygienikus HÖLGY-ÓVSZER.
Teljesen biztos hatással.
Használatban kíméletes és nem kellene többé semmiféle gyöngédtelen és ártalmas gummi- és spongyacikkek.
Ara 1 doboznak, használati utasítással 1 frt 50 kr. Postautalványon előleges 1 frt 75 kr. beküldése után bérmentve kapható a főtálmánál:

László József gyógyszerész
Maros-Ujvár (Erdély).
Főraktár Budapest: TÖRÖK JÓZSEF gyógytára Király-utca és KERPEL LIPÓT gyógytára Lipót-körút 29.

!! Orvositag igen ajánlva !!

Olaszország Remekkei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye.
Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában.
A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 korona 20 fillér.

Megjelenik havonként kétszer.
Igazgató: LAURENCSCIC GYULA.

A magyar kiadás szerkesztője: BOROSS VILMOS.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készűl, **művészi elrendezése és fényes kiállítás**a, valamint nagy, **pompás és tiszta fényképfelvételei** által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon.

A műbe felölelt képek, melyek **teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek**, az olasz vidék beható ismerete s az ottani **építészet, festészet és szobrászat páratlan műveinek alapos tanulmányozása** alapján választattak össze és rendezettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadréf oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népei és műkincseinek, **lebilincselő szöveg** szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt.

E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalanul nyomott clischével; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabásu művet, melynek **értéke minden időben maradandó lesz** s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb köreiben éppen úgy, mint **a művészetet-kedvelők, művészek és tudósok között** a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyuttal **nékülözhetetlen forrásmunka a művészetek különbözö ágainak tanulmányozásánál.**

A füzetek 1 korona 20 fillérnyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtatnak a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár: 6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 18 füzetre 21 korona 60 fillér.
12 „ 14 „ 40 „ | 30 „ 36 „ — „

A kiadóhivatal,
Budapest, V., Mérleg-utca 11. szám.

A munka elkészűlte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után két hetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Minden szó egyszeri beiktatása postáért 2 kr. Címrel ellátott hirdetésekért minden 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

és ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLÓ

részére a kiadóhivatalban József-körút 18.

valamint a következő dohányszűkeknél:

Breuer tüvörök, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemecsek-féle tőzsdé Pesti-tér.

Benda Józsefné, Andrásy-utca 59.

Schwartz hirdetői iroda Marokói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagy-tőzsdé, Kerepesi-utca 1.

Deutsch Miksa, Andrásy-utca 38.

Szántó Mór tőzsdéjében. Keckeméti-utca 14.

Weitzfeld Jakab, Király-utca 1.

Édes öregem!

Epedve várom a pillanatot, midőn karjaimba zárhatlak, a jelzett időben ott leszel. Az ígért ékszer nem vedd meg, e helyett kérlek hozz nekem egy példányt a

Kereskedelmi Vegyeszet

című híres könyvből.

Bizonyára fogod tudni, hol szerezhető ez meg. — Ahova megyek, mindegyütt ott látom ezt a könyvet, és a hol megvan, oda bekészöntött a jölet. Csodadolgokat beszélnek erről a könyvről. A tanácsosok Emmája 3000 forintnál többet szerzett a mult évben e könyv utmutatásai nyomán, a szőke Johanka ezzel szerzte egész hozományát (a jövő héten lesz a lakodalmam), az adószítétek (amik két év előtt a néni házában laktak és oly szegények voltak), a mióta meghozatták, dusálkodnak minden jöbőben. És emlékszel-e a sarki szatócsra, az örökönöröké panaszokra?

Weizra (a kilenc gyermekével), ez az ember dugardag lett és csupa megelégedés (a gyerekek sem olyan rongyosok már). Most rendez be egy fényes fűszerüzletet, ahol négy segédet fog foglalkoztatni. Maga mondta, hogy ő is mindenét ennek a könyvnek köszönheti. Számítalak kérdésre majd személyesen, ha ugyan lesz rá idő, hisz oly régen nem láttalak. Légy pontos és ne feledd a könyvet.

Isten veled, ezerszer eskölk Boriskád.

Szomszédainknak

mégis jobb dolguk van, de azért türellemmel leszünk, nemde édes. Igyekezzünk fogok, hogy a mi kedves délutánunk ne vesszen kárba. Sokat gondoldok rád és mindig veled van és csökölk Te bánatos kis Mindedem.

5745

Vasutasokhoz

szeretném férjhez adni csinos, fiatal, háziasan nevelt izr. vallású, Budapestben lakó hűgomat. Homozmánya 2000 korona és szép kelengye. Házasság esetén az illető jó protoktorra tesz szert. Komoly, teljes névvel és címmel ellátott levelek „Jó gazdaszony” jellegű a kiadóba kéretnek. 3782

Tanulóleány

hírlaprediktóba felvétetik. 2779

Válás után.

Levél ma ment. 2791

Díszmű-árú

és világiatási cikkek gyári raktárába elsőrendű elárúsító felvétetik. Ajánlatok „Elárúsító” jellege alatt a kiadóhivatalba intézendők. 5792

Magyar gyorsíróné

ki a Remington és Yost-gépet kitűnően kezel, hosszabb idő óta irodában működik, állását változtatni óhajtja. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jellege alatt a kiadó továbbít.

Fiatall

fűszerkereskedőség március hó elsejére vidékre alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2773

Raktárnoki,

pénzbeszedői, üzletvezetői vagy más efféle állást keres intelligens jó megjelenésű kereskedő, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Címe a kiadóhivatalban. 2758

Ügynök

a papír szakmából, ki a helypiacon ismerettséggel bír azonnali bejegyzésre ielvéttetik. Ajánlatok „Fix fizetés” jellege alatt a kiadóhivatalba. 2783

Kitűnő szabóné

ajánlkozik házakhoz méréséket díjazásért. Cím a kiadóhivatalban. 2775

Wanted

An American or English lady who has patience to teach and amuse a little girl of three for the day. Letters per English lady to the office.

Bármily

foglalkozást elvállal erőteljes fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 2728

Kereskedő urak

figyelmébe. Kereskedelmi iskolát végzőt könyvelő, ki a könyvelést egy elsőföldi nagyobb üzletben önállóan végzte, kitűnő kiírott írással bír és szolid megjelenése van, egyelőre szerényebb igények mellett állást keres. Szíves megkereséseket „Szerény” cím alatt kér a kiadóhivatalba. 2789

Mider-varráshoz

tanuló-leányok, valamint kifizetőleány fizetésel azonnali felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 2788

Óvadékképes

29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok, mintpénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek „2000—3000 korona.” 2723

Házmasternek

ajánlkozik egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességű egyén. Cím meg tudható a kiadóhivatalban. 2712

Kossuth Lajos

életnagyságú kitűnő melléke (kézfestés) díszes aranyozott keretben 80 frttól eladó. Megtekinthető e lap kiadóhivatalban. 2685

Gyorsírási

tanító magán tanításra vagy korekt gyorsírási felvételekre vállalkozik. Cím a kiadóhivatalban. 2764

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

Kéresek

csinosan butorozott különböző szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatalban. 2784

NINCS TÖBBÉ

NÉLKÜLÖZÉS !!!!!

NAGY VAGYONT, ÓRIÁSI JÖVEDELMET,

naponta 20—30 koronát, de évente legkevesebb 5—6000 koronát

szerezhet mindenki könyvnyithoni munkával — társadalmi állásra való tekintet nélkül, a ki a „Kereskedelmi Vegyeszet” című könyv legújabb, kétszeresen bővített kiadását, Ezer és ezer ember hajhász munkát és mellékfoglalkozást eredménytelenségig, pedig csak e könyvet kellene megrendelnie, mert általa 540 oly foglalkozási sorsjátítható el, melyek bármelyikével, előképzettség és tőke nélkül férfi, nő, gyermek kényelmesebb és jövedelmezőbb megélhetést biztosíthat magának. A könyv első kiadásának bolti ára 6 kor. volt, ennek dacára a legújabb, kétszeresen bővített kiadást, a míg a csekély készlet tart.

2 kor. 60 fillér kedvezményes árért portmentesen küldi meg mindenkinek a „KERESKEDELMI VEGYESZET” könyvkiadó hivatala UJPEST, Lőrinc-utca 24/6. szám.

Szülőleányok.

Sima zöldségnyelők, sima és gyökere amerikai alanyvesszők, meddig a készlet tart, leszállított árán kaphatók Lázár Józsefnél, Nagy-Maroson. Argyezők bérmentve. 5746

Frakk és szalon-öltöny egyenkint 15 forintért eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 2787

Veszprémben

családiház 2400 forintért eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5732

Kitűnő zongora

gyönyörű kivitelben, rövid, sürgősen olesón eladó. Dohány-utca 69. A. II. em. 10. 5747

Budapesttől

személyvonaton legfeljebb 1 órányira kerékek bérbe ruházát, 5—6 szobával, istálló és mellékhelyiségekkel, nagy udvar, 2—3 hold kerttel. Cím a kiadóhivatalban. 5749

Disznóhus,

fűstölt, kilója 30 kr. Megrendeléseket megfelelő előleg ellenében postán és vasuton naponta eszközöl: Perlesz-gyár, Budapest, IX., Soroksári-ut 17. 5750

Bolthelyiséget

keresek az Erzsébet-köruton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb pátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánlatokat „H. J.” jellegűvel e laphoz küldendők. 2713

Elegánsan és kényelmesen berendezett különbejáratu tiszta, világos szoba alkoyval,

egy vagy több hölgynek vagy urnak március 1 re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2790

Megveszem

az „Universum” és „Gartenlaube” mult évi folyómat. Cím a kiadóhivatalban. 2730

Jókai

összes műveit óhajtom megvenni olesó áron. Cím a kiadóhivatalban. 2729

Kitűnő gyermekruhává varróné

A nagybabcsüött előkelő hölgykészségű figyelmét bátorítkodom ezenel felhívni, miszerint a legelőgényesebb és legkényesebb izlésnek megfelelő gyermekruhákat jutányosan elvállalok. Jóel Mór ur gyermekruha-szalónjában évekig működtem. Cím e lap kiadóhivatalában. 2754

Az angyalföldi rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 3760 fill. olesón eladó.

Cím a kiadóhivatalba. 2744

Csinosan butorozott teljesen különbejáratu tiszta szoba, hölgynek vagy urnak február 15-re olesón kiadó.

Cím a kiadóhivatalban. 2740

Szegedtől 10 percnyre

az országot és vasutalomság közvetlen közepében 800 hold kitűnő termőföld gazdasági épületekkel, esetleg instrukcióval, kedvező feltételek mellett bérbéadó. Cím a kiadóhivatalban. Követitő díjaztatnak. 2734

Egy jókarban

levő keveset használt 36 köllös kövekkal ellátott kétjáratu malom, valamint egy 17 soros Nicholson-féle teljesen kijavított vetőgéj jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Zongora

majdnem új; pianino kevéssé használt, külöldi; amerikai harmonium, kitűnő gyártmány, 13 regiszterrel; új zongorák és pianinók, csakis kitűnő gyártmányok, olesón Kohn Albertnál, Kigyó-utca 6. 9822

Közép-osztály

Frakk 5 frt. Nadrag 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt. Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. I-ső emelet.

OHNET:

Ohnet. A bánya... 1.—
Ohnet. Lise Fleuron... 1.—
Ohnet. A Croix-Mort grófné... 1.—
Ohnet. Sarah grófné Ohnet. Astarat... 1.—
Ohnet. Rameau orvos... 1.—
Ohnet. Utolsó szerelem... 1.—
Ohnet. A vasyáros (hámosos)... 1.—
Ohnet. A Pierre lelke... 1.—
Ohnet. A gyűlölség adója... 1.—
Ohnet. Nimród és társai... 1.—
Ohnet. A gyermek joga... 1.—
Ohnet. Régi harag... 1.—
Ohnet. Hiába való gazdaság... 1.—
Ohnet. A képviselő leánya... 1.—50
Ohnet. A faviereai lelkes... 1.—
Ohnet. Páris királya... 1.50

Kapható a Budapesti Napló kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. 2 frttól terjedő megrendelések csakis az összeg előlegesen beklüés ellenében teljesítenek.

Gimnáziumi

érettségire előkészíték legalább VI. középiskolával bírókat.

Kereskedelmi érettségire

legalább IV. középiskolával bírókat. Bővebb felvilágosítást nyújt.

Szimányi S.

nyug. tanár és igazgató BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 51.

ERENYI-féle

kitűntetett „NERVIN” nagy üveggel 80 krajcár. Legjobb: csusz, közvény, csonbántalmak, derékfájás és szaggatás ellen. 83

Olesó telek eladó.

Pest közepében 1500 fill. telek azonnali eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Köhögésnél,

rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemető-fücskorkát.

Vérpiros narancsok.

Tíz forintot meghaladó rendeléseket bérmentve és teljesen ingyen csomagolással szállítok. Vérpiros óriás 140 drb 5 fill. „nagy” 4 „közep” 3 „kicsi” 2.50 Mandarín, „alagot”, 100 db 4.50 Nemes narancs, nagy, 100 db 2.50 „kicsi” 1.50 Igen nagy 100. — Jaffa-narancs, magnóli. 100. 60 Tunisi Játolya ar. s. i. kg. —80 Feh. francia datolya, 1 kg. 1.30 Legf. leasitány 1 kg. 1.50 Válogatott füge 1 fűszer —20 Válog. szultánfüge 1 kg. —40 Görzi óriás narani 5 kg. 1.30 Fin. vanília csokoládé kg. 1.30 Salomonker. legf. kg. 1.50 Legtinomab gardinoté 1.40 Francia cukrozott gyümölcs 1.80 Szardínia 1 kis doboz 12 kr. 1 nagy doboz —80 Strachin-sajt 1 kg. —1.50 Svajci imperial 6 drb —1.50 Emmentáli sajt, val. 1 kg. 1.40 Svájci selyemkrem 1 kg. 1.50 Garfól, 60 nagy róza 1.10 Legf. leasitány 1 kg. 1.50 közpfta. sütemény 1 kg. 1.30 Fejedelmi rum legf. 2.40, Jankamka rum legf. 1.50, Háztartási rum, legf. 1.30, Brazíliai rum, legf. 1.50, Bienenkrém —57 Császárker. tea legf. 10 dkg. —80

FrommerElemér

eredőves kiállításban kitűntetett csemege-üzlet, Budapest, Váci-körút 28.

Magy. kir. államvasutak.

Nagyvárad-szegedi vonal 1665/1673. szelv. között Algyői állomás melletti Tisza-híd építése.

Hirdetmény.

Közírhre tétetik, hogy a nagyvárad-szegedi vonal 1665/1673. szelv. között Algyői állomás melletti építendő Tiszahíd alapozó, falazó és biztosító munkáinak végrehajtására, 10149/1900. sz. al. hirdetett versenytárgyalás határideje elhalasztott, minél fogva a versenytárgyalás nem f. 6. febr. hó 20-án, hanem f. 6. március hó 13-án fog megtartatni.

Ehhez képest a bánatpénzek is a versenytárgyalást megelőző napon, vagyis legkésőbb f. 6. március 13-án, déli 12 óráig teendők le a magy. kir. államvasutak főpénztáránál.

A pályázatra vonatkozó összes egyéb feltételek változtatlanul érvényben maradnak.

Budapest, 1900. febr. 10. (Utánnyomás nem díjazt.)

Cimbalmok,

részletre is, olesók és jó hanguk, 5 évi jótállás. Árjegyzék ingyen.

Varga Pál,

Rökk Szilárd-utca 3.

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotásai után. Finom fénynyomat. Hazai készítmény. Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te. Bihari Sándor: Munka után. Innocent Ferenc: Fátolytánc. Karvaly József: Vászár. Konek Ida: Havasi pártók. Margitai Tihámér: Ronót Pál históriája. Márk Lajos: Ezernyelcszázhuszban. Márk Lajos: Terefore és Szerelmi dal. Neogrady Antal: Szettelt boldogság. Senyei Károly: Szökőkút, Keeskepásztor. Szemes Fülöp: Kása nem étel. Teles Ede: Enyelgés. Tolnay Ákos: Diana és Enyelgés. Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák. Vajda Zsigmond: Kedves író. Neogrady Antal: Az erdő titka. Pechán József: Utols gyufa. 20 darab ára 1 frt bérmentes küldéssel. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Baranyamegye nagybirtokosai által alapított Pécsei tejszarnok országos híri tejtermékeiből 3 forint utánvét mellett bérmentesen szállít finoman és gondosan csomagolt: 6 drb csemege, 6 drb imperial, 6 drb pikáns sajt és 1 kiló legfinomabb tejavat 1/4 kilós darabokban, csakis édes tejszőlő naponta kétszer köpülve. Megrendelések címzendők: Pécsei tejszarnok, Pécsett.

Uri Havelock

7 frttól.

Női Havelock

9 frttól.

Fiu Havelock

4 frttól.

Leány Havelock

5 frttól feljebb.

A legjobb csak a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista BECS, IX., Währingerstrasse 48. Telefon 7248. sz.

A tanítók egylete házának az osztr. turista, a touring-club és számos körképület stb. szállítója.

LODEN

városi 51-tóny 12.—

LODEN meneszközi 12.—

LODEN hajtoköpeny 12.—

LODEN turistai-öltöny 12.—

LODEN molnár-öltöny 10.—

LODEN stűt-öltöny 12.—

LODEN öltöny mammutlanosonok 12.—

LODEN erdő